

lami egységünk ellen tüntetni, a zágrábi kormánynak ez nem szabad, ennek részéről bűnös izgatás vagy bűnös tudatlanság a magyar birodalmi, egyedül irányadó törvény rendelkezéseit ignorálni avagy ily tendenciával elferdíteni, világos nomenclaturáját cseréltetni.

Jól szivleljük meg — már előbbi cikkemben is utaltam erre. — hogy az „egy magyar állampolgárság”, az állami tagság egysége és azonossága legfőbb jele, legfőbb tanúsága, legmeggyőzőbb kifejezője és biztosítója a Szent István birodalma állami egységének és azért a horvát szeparatiztikus törekvések e körül akarnak először egy kis homályt, majd kétséget és kétértelműséget kelteni, mert ha csak látszatával is dicsekedhetnek itt a kettősségnek, jól fel tudják azt használni a külön horvát államiság elhíttetésére otthon és a külföldön.

Az állampolgárság egysége azon archimedesi pont, melyre támaszkodva könnyű nekünk kiemelni és tönkresilyintani a horvátok theoriáit, nagyzó terveit és álmoképeit, még mielőtt azok a való életre káros hatást gyakorolnának.

Budapest, márczius 9.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap ülésein folytatja az újonczjavaslatok általános tárgyalását.

Széchenyi Emil inkompatibilitásai. Mint jelentik, gróf Széchenyi Emil munkapárti képviselő ellen, akinek összeférhetlenségi ügyét holnap, pénteken délelőtt tárgyalja a képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottsága, újabb összeférhetlenségi bejelentést tesznek. Ugyanis gróf Széchenyi igazgatósági tagja a Köszegi Károly-féle alkalmazott motoros talajművelőgépgépgyár részvénytársaságnak, amely 1907-ben alakult állami szubvenció mellett és ez idő szerint is állami szubvenciót élvez.

teléről „tanulói jegyzetek”-nek gunyolván azt; és bármilyen kicsinylőleg nyilatkozzék most filozófiájáról, tartalmának eredetiségéről és rendszeres voltáról Émile Faguet: annyi bizonyos, hogy Rousseau vallásos nézetei — amint Faguet be is vallja később — kivált barátaihoz és barátnőikhez intézett leveleiben kifejtett nézetei, a XVIII. század vallását képviselik, amely magát annyira bevette a szivekbe, hogy, Jules Lemaitre hitadása szerint, a XIX. század közepéig, a második császárság első felében még voltak emberek a francia polgárság és nép között, kiknek lelke ebben a vallásban élt.

Mi az alapítója e különös, e bámulatos vallásnak?

Maga Rousseau s utána hívei „természeti vallás”-nak nevezik. Miért? Mert a természet csodás nagyszerűségéből indult ki és oda tér vissza: a benne működő erők hatását és ellenhatását, az okokat és okozatokat vizsgálja, meggyőződik, hogy mindenek legfelső okául valamely akaratot kell elfogadni, amely „mozgást és életet ad a természetnek.” Ha a mozgás feltétele valamely akarat és az anyag bizonyos törvényszerűségnek megfelelő módon mozog, mint ahogy mozog is: ez az egész csak egy értelemmel működő, gondolkozó lény munkája lehet. „Ilyen lény tehát létezik!” Hogy hol lehet, nem tudjuk: talán „a keringő világegyetemben, a ragyogó csillagokban, önmagunkban, a legelésző bárányban, a repülő madárban, a lecső kőben, vagy a szélhordta falevélben.” És hogy a világot kormányzó böles akarat ugy teremtette-e a világot, vagy öröktől fogva van ez a világ? szintén olyan kérdés, melyet nem tudhatunk s azt sem az Otestamentom naiv indokolása,

A nagy junktim.

Budapest, márczius 9.

(§) Junktim újra a jelszó. A junktimos törvényalkotás minálunk a parlamenti taktikának rég ismert módja, jó- és rossz-értelemben egyaránt. Használták ott, hol a törvényhozásnak különböző természetű feladatai vagy kívánságai között dologi kapcsolat állott fenn, de használták sokszor, kivált utóbbi időkben, pusztán pártérdeknek alku utján való érvényesítésére. Politikai gyakorlatot és rendszert a mi alkotmányos történelmünkben annyiban jelentett, amennyiben a bécsi hatalom örökös harácsolásai és jogfosztásai ellen a nemzeti védekezés fegyverének lehetett alkalmazni. Legjobban ismerték, erélyesen és állandóan forgatták ezt a fegyvert 1848 előtt a rendi országgyűlések. Bizony ezek egyáltalán nem vallották Tisza István nagyon is modern felfogását, hogy a katonai terhek megajánlását nem szabad a nemzeti érdek feltételeihez kötni. Ellenkezőleg úgy értelmezték hazafi kötelezéseiket, hogy a véderőnek Bécsből követelt kiegészítését szoros junktimba hozták a nemzeti sérelmek jóvátételével. És ha ennek a nemes nemzeti tradíciónak fényes fonalán indulunk el, sohasem volt igazoltabb „junktim”, mint az, amivel most ellenzéki oldalról a Bécsből már bejelentett véderőreformot a választójogi reformmal közös sors esomójába bogozzák össze.

Igaz, hogy a „junktim” szónak itt a szokottnál mélyebb értelme van. Az, hogy a szándékolt véderőreform nem tartozhatik a jelenlegi parlament hatáskörébe. A véderőreformot, Bécsnek ezt a fájdalomgyermekét, évek óta dajkált nyomorékját meg kell előznie oly választási reformnak, amely a katonai kérdést a maga egészében a nemzeti akaratnak teljesebb és szervezettebb fóruma

elő utalja. Csak így lehet a kiadott ellenzéki jelszót értelmezni. Akinek szemét a pártérdek hályoga teljesen el nem vakította, az láthatja, hogy az ily értelemben összefont junktim nem a parlamenti taktika sugallata, annál kevésbé a pártérdek önkényes kihasználása. Mondhatni, egy évtized történetének minden nagyobb mozzanata tesz tanúságot arról, hogy ez a dolgok ereje is, a közvélemény törvénye is. Ez a junktim érvényesült az 1905-iki választásokban, beane volt ez a királynak és a koalíciónak paktumában és csak megerősítette a koalíció összeomlása, valamint a régi rendszer feloldása.

A leghatározottabb tanúság pedig ez a junktim, mint az idők törvénye mellett az, hogy akik időnként kiforgatták és megromították, kénytelenek voltak visszatérni hozzája.

Akármi véleménynyel legyen valaki a koalíciós többség viszonyáról a nemzeti közvéleményhez, egyet semmiesetre nem lehet tagadnia azt, hogy az 1905-iki és 1906-iki választásokban a nemzetnek valódi és állandó akarata, a közvéleménynek természetes ösztöne sokkal inkább nyilatkozott meg, mint bármelyik általános választásban a korábbi szabadelvű uralom alatt. És ez a legigazabb, legszabadabb nemzeti akarat, amely a fennálló törvények korlátai között létrejöhett, a királylyal való harcának paktumos befejezéseül elfogadta azt, hogy a véderőreform perét nem maga fogja alkotmányos joga szerint eldönteni, hanem az új választójogi reform utján egy még teljesebb, még igazabb nemzeti akaratnak fogja megtámadhatlan bírói feladatául hátrahagyni. A paktum, mint a koalíciós kormány programja, elveszthette érvényét, de merre-e azt valaki komolyan vitatni, hogy a koronának és a nemzetnek ez a kétoldalú megegyezése, mindkettőnek együttes fentartása az új generális nemzeti akarat irányá-

Amennyire a lélek halhatatlanságának teóriájában megegyezik a keresztény teológiával, annyira eltér tőle, sőt homlokegyenest ellenkezik vele a tulvilág, különösen a tulvilági bűnhődés kérdésében. Tagadja kereken a tulvilági bűnhődést: „... vajjon megegyezik-e Isten jóságával, hogy a gonoszokat örökös kinszenvedésre kárhoztassa?” „Mit keresünk a poklot a más világon? Itt van az, még pedig a gonoszok szívében.”

Ami Rousseau morálját illeti, határozottan megállapítja, hogy az emberek erkölcsöségének legéberebb öre és szabályozója a lelkiismeret, „amely nem csak soha s vezérségében bizhatnak; ő ugyanaz a léleknek, mi az ösztön a testnek, aki őt követi, a természetnek engedelmessé válik és nem kell attól tartania, hogy eltéved.” Jules Lemaitre, akitől némi elfogultság nem tagadható Rousseauval szemben, kárörvendően s nem kevés maliciával ragadja meg ezt a fejezetet, hogy Rousseau életének egyik sötét tévedését szemérem hányja. Az Emil ezt a néhány sorát ragadja ki előzmény és következmény nélkül: „Lelekiismeret, lelkiismeret! Oh, mennyei, isteni szózat! Oh, biztos kalauza egy korlátolt és tudatlan, de értelmes és szabad lénynek; esáhatatlan bírálója a jónak és rossznak, ki az embert istenhez hasonlóvá teszed! Te általad lett ő a teremtménynek legjelesbibe, te hozol erkölcsiséget az ő cselekvéseibe; rajtad kívül mit sem érezek magamban, ami az állatok fölé emelhetne, nálad nélkül tévedésből-tévedésbe vinne elmém, elv és szabály nélkül.” Irónikusan benezolgatja és von belőle következtetést Lemaitre: „Haj, micsoda kalauz és micsoda bíró volt a lelkiismeret Rousseaur nézve, mikor harmadik gyermekét is elhagyva, azt

sem az egyházi atyák bölcselkedése nem oldhatja meg a józan ész szerint elfogadható módon. De, mert a mindenségben ugyanazon rendszer alá esik minden, ugyanazt a célt is szolgálja, t. i. az egész fentartását: egy ősterlem létezésében himniünk kell és „ezt a lényt, amely akar és tud, ezt az önmagától cselekvő lényt, mely az egész világegyetemet mozgásba hozza, istennek mondja Rousseau. Ki tagadhatja ennek igazságát!

Az „isten” fogalmához szükségképp hozzájárul az értelem, hatalom, akarat és jóság fogalma is. Az emberbe szintén beléoltotta a maga tulajdonságait: adott beléje értelmet, akaratot és jóságot. Ertelem adott azért, hogy különbséget tehessen jó és rossz között; akaratot plántált beléje, hogy cselekedni legyen képes és akaratát szabaddá tette, hogy követhesse a jót és igazságot. De nem azért tette szabaddá, „hogy a rosszat is tehesse, hanem azért, hogy a jót szabad elhatározásából cselekedje”, minthogy őt magát is jónak alkotta s rosszá csak gyengeségéből és tévedése folytán lehet.

Ime, a szabadakarat problémája Rousseau rendszerében.

A „lélek” meghatározásában szintén elmentébe kerül a materialistákkal. Ő nem az emberben működő s az értelem forrásául szolgáló szerveket tartja ennek, mint Locke és követői; ő anyagtalán lénynek állítja a lelket, bár a gonosz diadalmáról és az igaz nyomorgásáról vett példázata annyira naivnak látszik, hogy komoly indokul korántsem fogadható el. Azonban hiszi, hogy az emberben két átlag van: az anyagi test és anyagtalán lélek; egyben hiszi azt is, hogy a lélek túléli a testet és halhatatlan.

ban, egyszerre megsemmisült a Khuen-réle választások eredményével.

Miután az óriási erőfeszítéssel állandó szolgásgából kiszabadított választóközönség le tudott mondani a maga legközvetlenebb jogáról azért, hogy a vita alatt álló kérdésben felelősséget engedjen meg a nagyobb arányú nemzeti szuverenitásához, most az történjék meg, hogy a döntés joga visszaháruljon a régi szűk fórumra, az olyas gyár szerűen előállított többségi mamelukságra, amely ma a közvélemény irányában a korábban elismert tekintetek alól is föloldottaknak érzi magát? Mert lehet az utolsó választások eredményének azt a magyarázatot adni, hogy a nemzet elfordult a koalíciós pártoktól, amelyek hűtlenné váltak fogadott missziójukhoz, de egy pillanatig sem lehet belemagyarázni azt, hogy a nemzet bűnbánóan vezekelt a bécsi sütető reform korábbi visszautasításáért, ezután föltétlenül aláveti magát az osztrák „Armegeist” minden természetellenes kívánságának. Maguk a mai többség urai nem állíthatják ilyes talapzatra a véderőreformnak újabb kísérletét, mikor minden programmszerű kijelentésben és magában a trónbeszédben ünnepélyes módon sürgős kötelezettségül fogadták a választójogi reform megalkotását.

Mi mindenkor hirdettük a választójogi reform mindenekfölött sürgős voltát. Elég bűneül róttuk fel a koalíciós kormányzatnak, hogy ezt a kérdést idején meg nem oldotta, és beszámítottuk a néhai bankesoport taktikusainak, hogy annak idején hirhedett fogásaival a megoldás minden útját bevágta. Ahogy pedig azóta a választójogi kérdés vitatása egyre szélesebb, de egyre ingatagabb gyűrűzeteket is vont a közvélemény zavaros vízein, mindenkinek be kell látnia, hogy ez a kérdés éppen minálunk legkevésbé türi meg az örökös tárgyalást, a sok újlagos megfontolást, a folytonos előről való kez-

beszéli, hogy lelkiismeretének komoly vizsgálata után” tette. Pedig nincs egészen igaza, mert az ágrólszakadt Rousseau Levasseur Terézrel való viszonyából származott gyermekeit teljes jóhiszeműséggel adta a talált gyermekek menedékházába, egyben azzal a valószínű szándékkal, hogy jobb módjában kivesszi onnan és maga neveli fel őket. Az Ermitageban tartózkodása idején meg is próbálta, de nem sikerült. Viszont azt sem lehet tagadni, hogy az éles ítélet Rousseau apai mivoltáról, ne bírna kellő erkölcsi alappal. Abban azonban téved Lemaître, hogy nem lehet „egyetemes lelkiismeret”, azaz a lelkiismeret nem volna egyenlő értékű minden emberre. Azt meg lehet engedni, hogy vérmérséklet és nevelés következtében távol vagy szűkül a lelkiismeret határa s követelményei nem egyformák; de hogy mindenki lelkében másféle volna a bíró, tehát közös jellem és azonos vonások nélkül jelentkeznek egyénenként s így volna „az én lelkiismeretem, az ön lelkiismerete, Rousseau lelkiismerete” stb., ebben Emil szerzőjének kell igazat adnunk.

A kinyilatkoztatás és esodák dogmáját keményen elítéli, mert — ugymond — Isten a természetben kijelentett mindent szemünk, lelkiismeretünk és ítélőtehetségünk előtt; az „emberek kinyilatkoztatásai lealacsonyítják az Istent, mivel emberi szenvedélyeket tulajdonítanak neki.” És ha a teológusok mégis azt erősítik, hogy Isten megnyilatkozott, nem vethető-e fel ez a kérdés: „hát kihez szólt voltaképpen?” Ha emberekhez szólt, miért nem hallotta minden ember? A dogmának megvan a kész ellenvetése: mert esoda által történt. Csodákról beszél a Szentírás, melyet szintén emberek írtak és emberekkel bizonyítja a cso-

dést. Mentől égetőbbé teszi a kérdés megoldását az idők természete, az örökös halogatás folytán láthatóan nő és nő a szellemek zavara. Ott tartunk már, hogy például ez a másutt mindenütt elég precíz jelszó: általános, egyenlő, titkos szavazat, ez minálunk már egy teljesen hazug, mindenképen hajlítható formulává lett, mely alá mindenki azt az értelmet csuszthatja, amelyet a pillanatnyi taktika sugal. És ki nem tudja, hogy mi esoda különös, majd rejtett, majd nyílt manőverek folynak naponta ennek a kérdésnek irányában abból a célból, hogy a hatalmi érdekeknek Bécesel való kapcsolatát lehessen létrehozni. Még a legrendezettebb állami viszonyok között sem lehetne ezt a kérdést, mihielyt a közvéleménybe van belevetve évről-évre halogatni. Minden év, de minden hónap is, mely ekképen a választójogi reform megoldására veszendőbe megyen, egy-egy elhamvadtt Szibillakönyv, amely a föbbit szerfölött megdrágítja. A választójogi reform a nagy junktim abban az értelemben, hogy benne van a helyzet minden érdekének összefoglalása.

Budapest, márczius 9.

Magyar városok és a közös jegybank. Nagyváradról jelentik: A város törvényhatósága dr. Kurlaender Ede indítványára a mai közgyűlésen elhatározta, hogy 40 darab Osztrák-Magyar Bank részvényt vásárol és hasonló akcióra szólítja fel a városokat, hogy ezáltal a közös bank vezetésében a magyar városok befolyást nyerjenek.

Interparlamentáris konferencia. Április 9-én fog összeülni Brüsszelben az Interparlamentáris Unió Tanácsa (Conseil), mely a Rómában tartandó interparlamentáris konferencia részletes programját fogja megállapítani. A konferencia, amint azt már véglegesen megállapították, október hónap 24-től 27-ig lesz Rómában. Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja gróf Apponyi Albertnek, a csoport elnökének Amerikából való visszaérkezése után értekezletet fog tartani a római konferencián való részvétel dolgában.

dát. Csoda van, igaz, de csak a természetben és ebben mindenki felismeri a mindenség urát. De a természet „esodái szavára nem igen hallgat; ezeknek esodái keresztutakon, pusztákban, vagy éppen szobákban mennek véghez és ily körülmények közt igen kényelmes lehet néhány szemtanut keríteni, akik szíveségből is elhisznek akármit.”

A vallási türelmetlenséget bűnnek állítja s azt kívánja, hogy mindenki vallását tiszteljen, azért mindenki a magáé szerint éljen. Bayleel szemben, ki a vakbuzgóságot az istentelenségnek is veszedelmesebbnek tartotta, azt bizonyítja, „hogy a vakbuzgóság, noha vérengző és kegyetlen, mégis olyan hatalmas szenvedély, mely felemeli a lelket; mely arra bírja az embert, hogy a halált megvetve, esodával határos erélyt fejtsen ki és amelynek csak helyes irányt kell adni, hogy belőle a legmagasabb erények fejlődjenek; a vallástalanság ellenben és általában a böleselkedés szelleme azt okozza, hogy a mulandó élethez ragaszkodunk, továbbá elpuhultságot szül, lealacsonyítja a lelket, a szenvedélyeket a magánérdek köré központosítja és ekképp zajtalanul alássa a társadalom alapját.”

Ez a vágás közvetlenül az enciklopédistáknak szólt, közvetve az összes materialistáknak. Főként ez a rövid passzus hozta annyira indulatba Diderot-t, hogy barátságát és egykori elismerő szavait felejtve, „tanulói jegyzetek”-nek merte nevezni a vikárius vallástételét. Am azért ez mégis az marad, ami!

Tessék, a „természeti vallás” alapvonalai, miként Rousseau elméjében megszületett. Faguet nem tartja különösképpen eredetinek s nem is találja meg, hogy „miben tá-

A budget-vita előtt.

— A politika hírei. —

Budapest, márczius 9.

A kormány holnap ismét egy nagy gondtól szabadult meg: holnap megszavazzák az ideai rendes ujonczlétezámot a képviselőházban s a jövő héten a főrendiház a bank-javaslatról egy füst alatt elintézheti az ujonczjavaslatokat is. Márczius 15-ike után kezdetét veszi a költségvetés tárgyalása, — elég jókor kerül a Ház elé az ideai költségvetés, nemde? A kisebbség nem fog akadályokat gördíteni az elé, hogy a május 1-én lejárató indemnitás tartama alatt tető alá jusson a budget s az ellenzék jóvoltából a kormánynak nem kell majd újabb provizóriumot kérnie. Ha azután az államszükséglek biztosítva lesznek, a véderőreformnál fog megindulni a nagy harez, részben az általános választójogért, részben a katonai nemzeti aspirációkért.

Híreink itt következnek:

Aehrenthal utódja.

Gróf Ungarschitzki Berchtold Lipót, a monarchia szentpétervári nagykövete valószínűleg legközelebb elhagyja jól betöltött kényes pozícióját. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy gróf Berchtold kilép diplomáciánk szolgálatából. A nagykövet tisztán csak személyes okokból hagyja el Szentpétervárt. Gróf Berchtold ugyanis nagyon szereti családját és azzal együtt kíván élni. Ez azonban Szentpétervárt lehetetlen, mert családjának több tagja képtelen elviselni az ottani klímát, melytől már magának a nagykövetnek az egészsége is szenvedett. Gróf Berchtold ezért fog Oroszországból hazajönni, hogy kellő pihenés után majd más, méltó pozícióban szolgálja tovább hazáját. Ez a méltó pozíció pedig alkalmasint nem lesz más, mint a külügyminiszterség. Gróf Aehrenthal-Lexa Alajosnak betegsége miatt kivül ugyanis amiatt kell szabadsága után végleg megválnia a Ball-platztól, mert ezt az áldozatot követeli meg Oroszország a régi jó viszony helyreállítása fejében, amelyet Aehrenthal szerencsétlen annexió politikájával megrontott. Pétervárott a legszívesebben gróf

maszkodik új princípiumra. „Voltaire vallásával állítja párhuzamba s nem lát a kettő között felülőbb különbségeket. De ezt megtették rajta kívül mások is: valamennyien, akik Rousseauval, mint íróval, emberrel és filozófussal foglalkoztak; meg is kellett tenniük, mert a kortársi viszony, a XVIII. század sajátos eszmei mozgalmi egyenesen ráutalták a tanulmányozókat, hogy e két hatalmas elme egyszerű küzdelmeit, azoknak világraszóló eredményét, sőt kicsinyes eltévelyedéseit is összevessék hogy egymásra hatásokból pontosan megállapítható legyen az igazság. Sőt a materialista böleselők nézetét sem lehetett mellőzni, mert vallási felfogásuk pozitívizmusa ellentétes sarok gyanánt szolgált, az Istenről szóló tanok között, a keresztényen vallásfilozófia metafizikájának; és mintegy szélső hullámesapása volt az egyházi atyák dogmáitól a Rousseau vallástételén s Voltaire bizonytalan karakterű tanain keresztül ömlő eszmei áramlatnak.

Egyről azonban megfélekedtek, kik a vikárius nyilatkozatának eredetiségében kételkednek: a XVII. század vakmerő szabadgondolkodójáról, Giordano Brunoról; és ha már alapot kerestek véleményüknek, az olasz böleselőnél megtalálták volna; igaz, hogy egyebet nem, csak az első princípiumot, a „természeti” jelszót. Mert Giordano Bruno hirdette először a természet vallását; megtette Genfben is, János Jakab hazájában s egy esőppel sem nagyobb sikerrel, mint ő. Ha már most kapcsolatot keresünk e nézet két munkása között, azt kellene feltennünk, hogy Rousseau ismerte Bruno elveit s ezekből indult ki. Csakhogy ez nem valószínű; bizonyíték semmi sincsen rá, sem Rousseaunál,

Berchtoldot látnak a külügyminiszteri székben, miután ő ügyesen tudta egyéni szeretetreméltóságával ellensúlyozni Aehrenthal kellemtlenkedéseit. Így hát nagyon valószínű, hogy Berchtold lesz néhány hónap múltán az új kanczellár, amire különben is már régebben tippeltek. Hogy a magyar nemzetnek mennyire lesz hasznára ez a változás, az persze még nagyon is problematikus.

Aehrenthal szabadságolása alkalmából tudvalevően Pallavicini János örgróf konstantinápolyi nagykövetet hívták meg Bécsbe a külügyminiszteri helyettesítésére, míg Pallavicini a török fővárosban báró Müller László első külügyminiszteri osztályfőnök fogja helyettesíteni. Mint Bécsből jelentik, Müllert, az ideiglenes nagykövetet a király ma audiencián fogadta, az általános kihallgatások során.

Brosch — kegyvesztett?

Brosch vezérkari alezredes, Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös szárnysége, állítólag távozik a Belvedere-ből. Az alezredes neve különösen a koalíciós időből ismert, amikor gyakran teljesített bizalmas politikai szolgálatot fenséges urának s igen kényes szerepet vitt abban az afférban is, amely a főherceg s gróf Zichy Aladár, akkori király személye körüli miniszter között támadt.

Bécsi katonai körökből nyert értesülés szerint aarsnauai Brosch Sándor vezérkari alezredes, a trónörökös katonai irodájának főnöke legközelebb el fogja hagyni állását s másneműi szolgálati alkalmazást fog nyerni. Brosch Sándort alkalmasint Innsbruckba fogják áthelyezni csapatszolgálat teljesítésére. Brosch bécsi politikai és katonai körökben általánosan ismert személyiség, aki Ferencz Ferdinánd főherceg bizalmát élvezte számos éven át és a trónörökös részéről oly megbízásokat is nyert, amelyeket különben a kabinetirodai titkár szokott elintézni. Számos esetben informálta a trónörökösöt aktuális politika és katonai kérdésekről a királyi herceg kívánságára és gyakran közvetítette a trónörökös közléseit politikai és katonai személyiségeknek; Ferencz Ferdinánd főherceg bizalmasainak legbensőbb köréhez tartozott. Utódjának személyére vonatkozólag még döntés nem történt, de katonai körökben nem tartják kizártnak, hogy a királyi hercegi katonai iroda főnökének állását a jövőben nagyobbbrangu tábornokkal fogják betölteni, aki mint főadjutáns fog

működni. Ebből a készülő változából általában azt következtették, hogy Brosch kegyvesztett lett. Hivatalosan természetesen még cáfolják ezt a kombinációt azzal, hogy Brosch csak ideiglenesen távozik el, állásában marad, de, mint minden vezérkari alezredesnek, a katonai szabályok értelmében neki is legalább egyévi csapatszolgálatot kell teljesítenie. Brosch ezután újra elfoglalná hivatalát. Majd megválík.

Fiumei ügyek.

Gróf Wickenburg István fiumei kormányzó holnap Budapestre érkezik, hogy gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnöknek mint belügyminiszternek a fiumei választásról és több más ügyről jelentést tegyen.

A Ház munkarendje.

Az ujonczjavaslat vitája holnap minden valószínűség szerint véget ér. A függetlenségi pártok szónokai tegnap és ma kifejtették álláspontjukat a javaslattal szemben és kifejezték aggodalmaikat a szédületes katonai teheremelkedés felett. Mivel azonban a véderőreform a küszöbön van, a függetlenségi tábor, amely két hónapon keresztül a bankjavaslatok tárgyalásánál állandóan tűzvonalban állott, — nem tartja alkalmasnak az időt nagyobb terjedelmű katonai vita rendezésére s erőjét a véderőreform idejére tartja.

A kormány, hir szerint, az ujonczvita befejeztével a szombati ülésen mentelmi ügyeket és kérvényeket fog tárgyalni s a jövő hét három első napján, hétfőn, kedden és szerdán, a márczius 15-iki nemzeti ünnepre való tekintettel, szünet lesz. Csütörtökön ezután megkezdődik az 1911. évi költségvetés tárgyalása, ami az anyag hatalmas terjedelménél fogva bizonyára több hetet fog igénybe venni. (A márczius 20-iki nemzeti gyűlésnap doigában még nem történt döntés, de valószínű, hogy szünetelni fog a Ház.)

A Justh-párt a költségvetés napirendre tüze-tése alkalmából már holnap este hat órakor értekezletet tart, ahol kijelölik az egyes tárczák előadóját.

Pártkörökből.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt körében ma este a szokottnál kevesebben jártak fenn, mivel a képviselők legnagyobb része kerületébe utazott, a márcziusi szabadság-ünnepekre. A költség-

vetés tárgyalásán, amely alkalmasint csak márczius 16-án fog megindulni, a párt lehetőleg ismét teljes számban fog résztvenni. A körben szó esett a Justh-párt ama tervbe vett akciójáról, amelylyel annak idején a véderő-reform és az általános, egyenlő, titkos választójog között junktimot akar létrehozni s a végből az obstrukció fegyveréhez is kész folyamodni. A véderő reform vitájában a Kossuth-párt főként a nemzeti követelések érvényesülése érdekében akarja egész erejét és súlyát latba vetni. Azt a gondolatot nem kifogásolják, hogy a törvényhozás a parlamenti reform után döntsön a katonai kérdésekben.

A függetlenségi Justh-párt körében az este a politikai helyzetről beszélgettek a nagyszámban egybegyűlt tagok. Felfogásuk szerint az ujonczjavaslatok vitája csak rövid ideig fog tartani és valószínűleg már a legközelebbi napokban a költségvetés tárgyalása veheti kezdetét. Justh Gyula, a párt elnöke, egészségi állapotára való tekintettel kénytelen délvidékre, a tengerpartra utazni és valószínűleg már holnapután el is utazik Budapestról.

A nemzeti munkapárt körében az este igen nagy számmal voltak fenn a párt tagjai. Hosszabb időt töltött a körben gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, gróf Tisza István és a párt vezetői közül sokan. A körben uralkodó felfogás szerint a most folyó ujonczvita valószínűleg még a holnapi napon véget ér, amely után rövid szünetet tart a Ház. A szünet után a képviselőház a költségvetés tárgyalására tér át, amely előreláthatólag a képviselőház idejének jelentékeny részét igénybe fogja venni.

Budapest, márczius 9.

Lévai küldöttség az igazságügyminiszternél. Léva város küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Polónyi Géza országgyűlési képviselő vezetésével Székely Ferencz igazságügyminiszternél. Polónyi ismertette a küldöttség kérelmét, hogy az aranyosmártói törvényszéken olyan természetű átalakítások ismertek tervbe véve, amelyek esetleg a kérdés elintézésének prejudikálnának. Ezért kéri a minisztert, nyugtassa meg az érdekelteket. Bédogh Lajos polgármester átnyújtva a város memorandumát, ismertette a küldöttség kérelmét és megemlítette, hogy már 1902-ben maga a vármegye is kérelmezte a törvényszék székhelyének Lévára való áthelyezését. Most megragadják

sem kortársainál, sem későbbi ismertetőinél. Minő hatalmas eszköz lett volna ez a száműzött költő megsemmisítésére, akár az enciklopédisták, akár a Sorbonne kezében, kiváltkép pedig Voltairénél! Meg kell elégednünk tehát azzal a konzekvenciával, hogy egymástól függetlenül jutottak e gondolatra.

A plébános-helyettes vallástétele egyik legszebb fejezete annak, amit Rousseau irt valaha. Dialektikájának meggyőző ereje, a szónoki hev és tűz, előadásának bűbajos közvetlensége utat építettek gondolatainak az emberek elméjéhez. Saját nézetei mellett kifejti Platon, Descartes, Fénelon, Leibniz Clarke és a Port-Royal mestereinek Istenről alkotott felfogását, ezekkel hol vitatkozik, hol saját érvei támogatására használja őket.

Bölcseleti rendszerét (egyformán értendő ez alatt társadalom- és vallásbölcselete) legrovidebben és legátlátszóbban Lanson professzor határozta meg Francia irodalomtörténetében. Három pontba foglalja:

1. A természetes állapot jó, de a társadalmi állapot rossz.

2. Azonban az ember visszatérhet a természetes állapothoz, csak le kell mondanja a társadalmi életről, amely szükséges rossznál nem egyéb.

3. A társas állapoton is lehet javítani, ha különböző eszközökkel közelebb viszzük a természetes állapothoz.

Ebből látható, hogy Rousseau felfogásában nem csekély az optimizmus, ő maga pedig legnagyobb optimistája korának. Ugy van, mert teljes meggyőződéssel hangoztatja, hogy a világ jó, mert jó az Isten s jónak teremtetette az embert is. Ez az ő tétele, mely

mögül, mint valami bástya mögül, bizakodva hadakozik, támad és védi magát. Hogy a világ rossz lett, ennek az ember az oka; ő tette azzá, mert ő találta ki ugy a morális, mint a fizikai rosszat. Ha tehát a bűn az emberből magából ered, semmi joga sincsen panaszsra, hanem tisztítsa meg a büntől magát is, a világot is. Csak hogy a logikája nem következetes mindenben. Azt állítja, hogy egyedül az Isten tökéletes jó, az ember csak tökéletlen jó. És itt nagyon helyén való Faguet szellemes megjegyzése: „... a tökéletlenség még korántsem azonos a gonoszsággal; és ha a tökéletlenül jó ember még érthető, a rossz megteremtőjeként szereplő ember megoldatlan rejtély marad. Ennek az ellenvetésnek a megczáfolását kikerülte Rousseau, vagy tán nem is gondolt rá.“ A fizikai rossz okául is az embert állítja oda, mert balga nagyravágásban összeütközésbe jut az elemekkel s ebből különféle baleset, szerencsétlenség származik. Ha a lisszaboniak nem építettek volna sokemeletű palotákat, hanem a természet rendje szerint kunyhókban éltek volna, mint a vademberek, a földrengésnek nem lett volna annyi nyomorultja és áldozata. Vissza tehát az őstermészethez, vagy legalább közel hozzá!

Ha most már mi is megkíséréljük a Rousseau- és Voltaire-féle irány összehasonlítását, legjobban így különböztethetjük meg a kettőt: Rousseau vallása egyéni, a Voltairé pedig gyakorlati. Miért? Mert Rousseau magának, az egyénnek van reá szüksége s az ő Istene a tökéletes, a jó, az igazságos a'ya, aki gondoskodik övéiről, akiben bizni lehet és hinni kell. Voltairének magának, egyénileg nem kell a vallás, neki csak gyakorlati szempontból szükséges, eszközül akarja használni

más emberek megfélemlítésére és megfélemlésére, nehogy őt bántalmazzák, esetleg meg is öljék. Az ő Istene rendörközeg, aki pokollal, kárhózzal és örökös kinszenvedéssel rémítgeti a halandókat, ha nem úgy szolgálják Nagy Frigyes barátját, ahogy ő kívánja.

Voltairéről általános a hit, hogy az atheizmusnak, az istentagadásnak ő az atyamestere. Ez tévedés, egyetemes balvélemény. Voltairéről nem lehet kimutatni, hogy atheista lett volna; igaz, azt sem, hogy hívő lett volna. Mint minden dolgában, vallási kérdésekben is szertelen, olykor szívtelenségig menő önzése és nagyravágása irányította eszejárását; ezért olyan ingadozó és határozatlan egész rendszere. Ha céljai ugy kívánták, az istentelenséget dicsőítette; ha pedig az látszott rá előnyösebbnek, istenhívőnek mutatkozott. Ez a folytonos hullámlás a két szélsőség között, irodalmi munkáira is rányomta pecsétjét; mert ha csak egyes könyveit olvasuk, alázatos, hívő léleknek látszik; más műveiben meg tultesz Helvetiusön; ha pedig összes munkáit vizsgáljuk, nem tudunk eligazodni, vajjon atheista volt-e, vagy istenhívő.

Rousseau filozófiájának minden ága a vallás, jobban mondva, az erkölcsbölcseletbe olvad belé; ez képezi eszméj számára a centrumot, honnan a központból futó erő széthordja őket s elhinti valamennyi művébe, pályakoszorus értekezésétől az Egyenlölenségek-ig, Levelei-ig, a Társadalmi szerződés-ig, vagy az Uj Heloise-ig; azonban vallásbölcseleti kérdésekkel kimerítően csak az Emil, ezzel kapcsolatban a párisi érsekhez intézett Levele és a Levelek a hegyek közül foglalkoznak.

az alkalmat, hogy — a szóbeliség életbeléptetése alkalmával, amidőn gyökeres intézkedések fognak történni az igazságszolgáltatás terén — a város nevében a kérelmet előterjeszsek. *Székely* miniszter válaszában kijelentette, hogy tudomása van a kérdésről, hiszen már elődei is foglalkoztak azzal. A kérdés akkor lesz megoldható, ha a polgári perrendtartást életbe léptetik. A memorandumot alaposan fogja áttanulmányozni és előre biztosíthatja Léva városát, hogy az anyagi kérdést nem fogja alárendelni az igazságszolgáltatás érdekeinek. Különösen nem lesz akadály a ügy elintézésének akkor, ha a vármegye korábbi határozatát fentartja. A küldöttség a miniszter válaszát megnyugvással vette tudomásul.

Sorozás küszöbén.

— Huszár és Pál Alfréd afférja. —

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 9.

Az ujjecz-vita a végéhez közeledik. Ma a néppárt és a Justh-párt két-két tagja: gróf *Scher-Thoss* Béla és *Huszár* Károly, *Ábrahám* Dezső és gróf *Batthyány* Tivadar, valamint közbül a pártonkívüli függetlenségi *Kovács* Gyula beszélt. A néppártiak természetesen elfogadják a javaslatokat. *Huzai* Samu honvédelmi miniszter állandóan buzgón jegyezte, hogy holnap a vita bezárása után mindenkinek pontosan válaszolhasson. Holnap meg is szavazzák általánosságban és részleteiben a két ujjeczjavaslatot s még e hónapban meg lesz a királynak oly sürgős és kedves sorozás.

A tegnapi *Huszár* Károly—*Pál* Alfréd-afférnak ma váratlanul folytatása támadt. Az ifjú néppárti képviselő tegnap, amikor az ökörmézei munkapárti követ magyarázatot kértett két jól fésült ur révén tőle, kijelentette ugyan, hogy a sértő kifejezést meg nem történnék kívánja tekinteni, de hozzáfűzte:

— Nekem ezer okom van rá, hogy *Pál* Alfrédről ne beszéljek!

Huszár nyilván *Pál* Alfréd, a volt örökmezei főszolgabíró hivatali működésére célezte, amelyről a Házban ismételt monddt már szigorú bírálatot. *Pál* megbízottai ezt a megjegyzést közölték megbízójukkal, aki ezért ma *Almássy* László és *Farkas* Zoltán utján provokáltatni akarta *Huszár*t. A néppárti képviselő azonban nem állott kötélnek, s a szekundánsok előtt kellő határozottsággal így nyilatkozott az ok nélkül felmelegített ügyről:

— En se a Házban, se a Házon kívül nem sértettem meg *Pál* Alfrédet. Nem hagyom magamat afférokba beugratni. Senkinek azt a jogát el nem ismerem, hogy afférokot gyártson, erőltessen. Az ügyet elintéztnek tartom, nem nevezek meg segédek.

Erre *Pál* megbízottai, mint már ilyenkor szokás, egyoldaluan fejezték be az affért, s erről levélben értesítették felüket. *Huszár* Károly pedig holnap napirend előtt szövé akarja tenni ezt a forszírozott lovagiaskodást s a néppárt bizonyára viharosan fog segídezni szorongatott tagjának.

A mai ülésről ez a tudósításunk:

Harmadszor a bank.

Náday Lajos alelnök féltizenegy órákor megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

A bankjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadják.

Következett az ujjeczjavaslatok általános tárgyalása.

Az ujjeczvita.

Gróf *Scher-Thoss* Béla a néppárt s a maga nevében elfogadja a javaslatokat. Az ujjeczmege-szavazás nem bizalmi kérdés, mert annak megtagadása mérhetetlen károkkal járna az országra. Utal az új véderőreformra s kifogásolja, hogy a kilenczes bizottság programja még nincs végrehajtva. A magyar nyelv érvényesülését sürgeti a hadseregben.

Huszár Károly (sárvári) államszükséglet szempontjából szintén elfogadja a javaslatokat. Elvi szempontból ellensége a népek fegyverkezésének s várja a nagy evolúciót, amely ezt az irányt megdönti. Hibáztatja, hogy a katonai költségek folyton emelkednek. Ma az az állapot, hogy a hadsereg elvonja az erőt kulturális és szociális intéz-

ményeinktől. Ezt valamiképpen ellensúlyozni kell. Fejleszteni kell az ipart s a kereskedelmet az egyoldalú agrárfejlesztés mellett. Ezenkívül szükségesnek tartja a parlamenti reform mielőbbi megvalósítását is. Felemlíti a legénységgel való bánásmódot a katonaságnál. Meg kell szüntetni az üldözéseket, például a vallás miatt. Szól a katonai üngyilkosokról, akiknek a száma még mindig igen nagy. A legénység zsoldjának felemelését sürgeti, továbbá a legénységnek intenzívebb erkölcsi oktatását is. A hadseregszállítónál más rendszert s a kisszállító érvényesülését óhajtja. A párbajmánia korlátozását is akarja. A javaslatot elfogadja.

Kovács Gyula nem fogadja el a javaslatot. Polemizált ezután *Tisza* Istvánnal. Csodálja, hogy minden nemzeti engedmény nélkül hajlandó emelni az ujjeczlétszámot. Az általános leszerelés híve s határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a kormány utasíttassék, hogy a világbéke érdekében a többi állammal lépjen érintkezésbe. Követeli, hogy kadétiskolába csak olyant vegyenek fel, aki magyarul is tud. Kérdi, mi van a kilenczes bizottság programjával s a katonai büntető eljárásban a magyar nyelv jogával? A javaslatot nem fogadja el.

Elnök az ülést öt perczeire felfüggeszti

Szünet után

az elnöklést *Berzeviczy* Albert elnök veszi át. *Ábrahám* Dezső tiltakozik az ellen, hogy „szesz hadsereg”-ről legyen szó s kifejti, hogy az 1867:XII-ben benne van a magyar hadsereg s benne van a nemzet örendelkezési joga. Kifogásolja, hogy a delegáció mindent megszavaz, amit a közös miniszterek akarnak. A hadseregben semmi sem magyar. Elzárkóznak minden magyar irányú érvényesüléstől. Ismerteti a kaszárnyák sok visszasságát. A valóságban nincs is meg a közös hadseregben a sokat emlegetett egység s ezzel nem is tartja szembeállíthatónak a magyar nemzeti jogot. Polemizál *Tallian* Bélával és *Tisza* Istvánnak a delegációban mondott beszédeivel. A magyar nemzetől nem lehet kívánni, hogy újabb áldozatokat hozzon a hadseregnek, amely nem is közös, hanem osztrák. Szól a vezényleti és vezérleti nyelvről. Nem lát indokot arra, hogy miért nem engedik meg a magyar vezényleti nyelvet. A nyelvkérdés nem tartozhatik a felségjogok közé. Megszavazná a hadseregnek szükséges vér- és pénzálldozatot, ha ez a hadsereg nemcsak mindig ellenünk, hanem néha mellettünk is volna. A javaslatot nem fogadja el.

Gróf *Batthyány* Tivadar kifogásolja, hogy a többség nem érdeklődik az ujjeczvita iránt, holott most fontos katonai kérdések állnak előtérben. Polemizál *Tallian* Bélával és hibáztatja, hogy a delegációban azt mondta, hogy ha mi előállunk a hadseregben nemzeti követelésekkel, akkor követni fognak minket a cseh és a lengyelek. Utal Németországra, amelynek hadserege elsőrangú s ott nincs is egységes hadsereg, hanem több önálló hadseregből áll. S ez a hadsereg aratott győzelmet az „egységes” francia hadsereg fölött. A nemzeti örületet és gondolatot kell belevinni a hadseregbe az ország s a dinasztia érdeke szempontjából. Az 1867-es törvényekben lefektettek bizonyos paritást, de ez sohasem érvényesült. A kormány ígerte a kilenczes bizottság programjának végrehajtását. Óhajtja, hogy ezzel ne járjon úgy el, mint a készfizetések felvételének kérdésével. Kérdi, mikor és hogy fogják megvalósítani a kilenczes bizottság programját? Polemizál *Tisza* István delegációs beszédével, aki azt mondotta, hogy nem szabad minden esetben a magyar király palástjába kapaszkodnunk. Ezzel szemben utal arra, hogy a múltban az uralkodó család többször is appellált a nemzetre: így *Mária Terézia* alatt vagy a legutóbbi annexió alkalmával. Ha a véderőreformot a kilenczes bizottság programja nélkül szavazzák meg, milyen erővel fogják e program megvalósítását beszéltetni. Junktímot kell felállítani a kettő között. Kérdi, hogy a véderőreformmal kapcsolatosan mi a honvédelmi miniszter terve a honvédség fejlesztését illetően. S kérdi, hogy mikor fogják előterjeszteni a véderőjavaslatokat s a perrendtartást s hogy abban meg lesz-e óva az egész vonalon a magyar nyelv joga. Rámutat arra a fontos jelenléte, hogy az idegen anyanyelvűek közül azok, akik a honvédségnél szolgáltak, megtanultak magyarul. Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök az előrehaladt időre való tekintettel a vitát félbeszakítja.

Ezzel az ülés két órákor véget ért.

Budapest, márczius 9.

Horvát országgyűlés. Zágrábból jelentik: A délelőtti 10 órára egybehívott ülést csak délelőtti fél 12 órákor nyitották meg. Ezután felolvasták a tegnapi délelőtti és délutáni ülés terjedelmes jegyzőkönyvét, mire folytatták a felirati vitát. *Krajnovics* (konkációs) kritizálja az egyes pártok tervezetét és a bán politikáját. A bán nyilvánvalóan a horvát-szerb koalíció megsemmisítését tűzte ki

célszámú és a koalíció helyébe a régi unionista magyarön rendszert akarja visszaállítani, amely a koalíció megszűnése után fel fog támadni. Az ugynevezett radikális pártok segítik ebben a céljában, sőt vannak horvát papok, akik támogatják. *Tomacs*, aki tábori lelkész, közbekiáltja: Megmaradok azon meggyőződésem mellett, hogy a koalíció létezése a legnagyobb szerencsétlenség Horvátországra és hazafias kötelességet teljesít, aki megsemmisítésére törekszik. (Nagy zaj.) *Krajnovics* folytatja beszédét és kifejti, hogy a bán politikája ugyanazon irányban mozog, mint a jelenlegi magyar kormány politikája. Ezután a szerb nép kívánságáról beszél. Közbeszólások a jobbpárt részéről. *Tomacs*: Botrány, hogy ezen az országgyűlésen szerb népről beszélnek. Az elnöknek nem volna szabad ezt tennie! *Krajnovics* tiltakozik e közbeszólás ellen és azt mondja, hogy Horvátországban nem jogosulatlan a szerb népről beszélni.

Az országgyűlés további folyamán *Novák* jogpárti kifejti, hogy *Ferdinánd* királylyá választásával Horvátország biztonságát adta, hogy független Magyarországtól. A horvát bánok mindenkor függetlenek voltak Magyarországtól és csak a megkoronázott királynak voltak alárendelve. Az este 6 órákor folytatott ülés kezdete előtt tanítói küldöttség tiszteltet a ház elnökségénél, valamint az egyes pártok vezéreinnél, arra kérve őket, hogy *Radies* István indítványát vessék el. Ezen indítvány szerint nem szabad a tanítói fizetések felemelésére szükséges összeget a községek vállára hárítani, hanem az országos költségvetésből kell fedezni. Az ülés folyamán *Radies* István két és félórás beszédeben indokolja indítványát, amelyre dr. *Amrus* osztályfőnök holnap fog válaszolni. Az ülés erre véget ért. A legközelebbi ülés holnap délelőtti 10 órákor.

A kereskedelmi tárca új előadója. A kereskedelmi tárca ez idei költségvetésének előadói tisztét dr. *Heltai* Ferencz vállalta és ő is referálta a tárczát a pénzügyi bizottságban. *Heltai* az előadói tisztről ma lemondott. Helyére báró *Léva* Lajos kerül.

Konfliktus az Unio és Mexiko közt

— Békekilátások. —

Budapest, márczius 9.

Tegnapról mára az ámuló világ egyszerre arról értesült, hogy komoly háboru kitörésének veszedelme fenyeget az Egyesült-Államok és Mexiko között. Az amerikai hadügyminiszter ugyanis néhány ezer főnyi amerikai csapatot koncentrált a mexikói határ mellett. Ezt a rendszabályt a hivatalos magyarázat úgy tüntette ugyan föl, hogy ezzel a hadvezetőség ki akarja próbálni a mozgósítási parancsokat, de ez senkit nem tudott megzavartatni, mert hogy a mozgósítás éppen a mexikói határ mentén történt, az a hivatalos magyarázat szavahihetőségét teljesen devalválta. Főleg azért, mert kitünt, hogy az amerikai hadihajók is parancsot kaptak arra, hogy a mexikói öbölben gyülekezzenek.

Mexikóban forrongás van s az inzurgens csapatok harcban állanak a kormányval. Ez olyan körülmény, amely az Egyesült-Államokat arra kényszeríti, hogy a fellázadt területen élő amerikaiak életének és vagyonának fenyegetett biztonságát megvédje s nem kell mindjárt háborura gondolni, mert a mexikói határ mentén amerikai csapatok vannak koncentrálván. Azonkívül attól is tartani lehet, hogy a mexikói kormánycsapatok előmenekülő inzurgensek átlépik az Egyesült-Államok határát s az Uniónak a csapatok koncentráálásával az is lehet a célja, hogy ezt megakadályozza.

Az Egyesült-Államok mintegy kétezer kilométer hosszú határon érintkeznek Mexikóval. Ezt az óriási hosszú határvonalat eddig körülbelül 1000 ember védte. Ez nem elég akkor, mikor Mexikóban nyílt forradalom van. Ezer ember nem tudta megakadályozni, hogy az inzurgensek át ne lépjk a határt s nem tudott a fegyver- és lővőszerek csempészetnek sem véget vetni. Ezt megakadályozni pedig a nemzetközi jog szabályai szerint kötelessége minden szomszédos államnak.

Éppen azért nem lehetetlen, hogy az amerikai csapatösszevonás és mozgósítás egyenesen a mexikói kormány kérésére történt s a világ nyugtalankodásának egyszerre vége lett volna, ha az Egyesült-Államok kormány-

ezt nyíltan bevallja. De azért nem szabad mindjárt komoly eseményeket sejtetni, mert igaz ugyan, hogy az amerikai lapok nagyon pesszimistikus színekkel festik a mexikói állapotokat, de soha sem szabad készpénznek venni azt, amit amerikai lapok írnak Mexikóról.

Annyi azonban kétségtelen, hogy Mexikó északi tartományában Chihuakuában, a forrongás főfészkeben, nagy gazdasági érdekei vannak az Egyesült Államoknak, Angliának és Németországnak. Az Egyesült Államok kormányát tehát az az aggodalom is vezethette, hogy ezek az európai államok a saját érdekeik védelmére beavatkoznak Mexikó belső ügyébe s a mozgósítással ennek akarta elejét venni, hogy mint a Monroe-tan öre, már előre kizárja az európai beavatkozás lehetőségét. Ezzel a lépésével ugyanis az Unió azt a szándékát árulta el, hogy ő maga akar a mexikói kormánynak segítségét nyújtani a rend helyreállításához.

Mindenesetre igaz az, hogy Mexikóban tíz éve tart már a forradalom, s hogy a mexikói köztársaság elnöke, Porfirio Diaz, kinek „vaskezét” annyiszor magasztalják, tíz év alatt nem tudott urrá lenni felette.

A helyzetről különben a következő jelentések érkeztek:

A helyzet Mexikóban.

Newyorki jelentés szerint Limantur mexikói pénzügyminiszter több napig tárgyalt Barrával és ennek a tanácskozásnak Mexikó legközelebbi jövőjére nézve döntő jelentősége lehet. Limantur a tengeri uton fog visszamenni Mexikóba, mert a szárazföldi utat a fölkelők elválták. Mexikóból jelentik, hogy Durangóból az amerikaiak hozzátartozóikkal együtt menekülnek, mert véres harcokat várnak. A fölkelők ostromolják Casa Grandet, de a kormányesapatok a város ellen intézett támadást visszaverték s a fölkelők nagy veszteséget szenvedtek.

Mindjebban kitűnik, — mint Washingtonból jelentik — hogy a háború veszedelme, vagy egy más mozgalom, amely a külföldi államokkal való viszonyra kedvezőtlen hatást gyakorolhatna, teljesen eltűnt a hivatalos személyiségek gondolköréből. Knox külügyi államtitkár több napig Floridában volt. Dickinson hadügyi államtitkár elhagyja Washington, hogy néhány napig Atlantában időzzön. Taft elnök is elhagyja holnap a várost, hogy a déli államok több városaiban beszédeként mondjon, a mire kötelezte magát. Egybehangozóan az a vélemény uralkodik, hogy a mexikói állapotokat illetőleg a legutóbb ismételt nyugtalanító jelentéseket Wilson mexikói amerikai nagykövet személyes jelentése bizonyos fokig igazolta. Hitelt érdemlő forrásból jelentik, hogy Wilson az amerikaiak ellen és amerikai vagyon ellen lehetséges felkeléstől tartott és amiatt aggodott, hogy Diaz elnök kormányának talán lehetetlen lesz a fölkelést kellő idő alatt elnyomni. Azt hiszik, hogy erős amerikai hadierőnek a mexikói határon való pusztja jelenléte elégséges lesz ahhoz, hogy Mexikóban élő külföldiek ellen irányult támadásnak elejét vegyék.

Az Egyesült-Államok nagykövete ma a mexikói külügyminiszter előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Taft elnök kifejezést kíván adni azon reményének, hogy a lapok alaptalan és szenzációs találgatásai a Texasban és más helyeken tett katonai intézkedésekről nem fognak félreértéseket maguk után vonni. Taft elnök biztosítja Diaz köztársasági elnököt, hogy az említett intézkedéseknek semmiféle olyan jelentőségük nincsen, amely a bárságos déli szomszéd államot nyugtalaníthatná.

A mexikói nagykövet, aki délután Newyorkba érkezett, a Párisból visszaérkezett Limantur mexikói pénzügyminiszterrel beszélgetést folytatott, a melynek folyamán kijelentette, hogy a két ország között a viszony oly szíves és az Egyesült-Államok kormányának érintkezése a mexikói kormánynyal oly változatlanul őszinte, hogy Mexikó aggodalom és fentartás nélkül tudomásul veszi azt a kijelentést, amelyeket a Fehér Házban a texasi csapatmozdulatok okául fölhoztak.

Az Unió mozgósít.

A londoni lapoknak azt jelentik Newyorkból, hogy az Atlanti- és a Csendes-tengeri hajóhadak hajóit ellátták szénnek és élellyel, hogy a legközelebbi napokban elindulhassanak a mexikói partokra. A Newyork Journal azt írja, hogy az Egyesült Államok fegyelmzettetni akarják Japánországot és Mexikót arra, hogy az Unió kormánya a két állam viszonyával és különösen Mexikó egy részének japánok által való betelepítésében ellenséges indulatu aktust lát. Észak-Mexikó helyzete a legnagyobb mértékben provokálja az Egyesült Államokat s egészen olyan, mint aminő annak idejében a Maine hadihajón történt robbanás következtében állott elő, amely a spanyol-amerikai háborút vonta maga után.

Minden egyes katona, akit az állítólagos hadgyakorlatra behívtak, háromszáz éles lövedéket visz magával. Oly nagy sietséggel mozgósítanak, hogy a Washingtonban állomásozó lovasasság lovait a nagy hóvihár ellenére nyitott vasúti kocsikban szállították délre. Newyorkból tegnap este ezerháromszáz katona indult el Fort Monroe Virginia felé, ahonnan San-Antonióba fogják szállítani.

Grand tábornok, a keleti hadtestkerület parancsnoka, délután Washingtonból parancsot kapott, hogy a newyorki erőd és a kikötő nélkülözhető legénységét tartva készen, hogy éjjel a Jamestown gőzös fedélzetén a virginiai Monroe-erődbe hajózzanak. A csapatok száma 1300 ember és ez a legnagyobb haderő, amely a spanyol háború óta Newyorkot elhagyta.

A texasi csapatmozgósításról a következő részleteket jelentik: A csapatok a hadgyakorlatoknál egyébként követett szokással ellentétben, éles löveléssel vannak felszerelve. Az Atlanti-tengerparton állomásozó parti tüzérség 36 százada Galvestonba indult, ahol egyelőre mint gyalogságot fogják használni. A port-leavenworthi komposztály szintén elindult. A brooklynai tengerészeti különítmény ma reggel Filadelfiába indult, ahonnan a Kubán lévő Guantanamo-ba megy. Összesen kétezer tengerészkatona állítanak az ország nyugati részéből a mozgósítás rendelkezésére. A Csendes-tengeri parton állomásozó 5000 tengerészkatona utasítást kapott, hogy csatlakozzék a San-Pedro és San-Diego előtt koncentrált pacifikus czirkáló-hajórajhoz.

A mozgósítás költségeit másfél millió dollárra becsülik.

Washingtonban — mint este jelentik, — minisztertanács volt, amely elhatározta, hogy Diaz elnököt táviratilag fogják az Egyesült Államok szándékairól tájékoztatni arra az esetre, ha a mexikói kormány nem tud megfelelő garanciákat adni az amerikai érdekek védelmére. Alaptalan az a híresztelés, hogy Taft elnökre európai államok nyomást gyakoroltak, mert az elnök a saját iníciatívájából cselekedett, meg lévén arról győződve, hogy az amerikai koncepcziók Mexikóban értéktelenek, ha az amerikai alattvalók élet- és vagyonbiztonsága veszedelemben forog Mexikóban. Az amerikai közvélemény helyesli Taft elnök eljárását és Anglia részéről nem kell tartani ellenállástól, míg a kereskedelem és ipar számára Mexikó szabad marad.

Az Egyesült-Államok jutalma.

A newyorki Evening News már tudja, hogy mi lesz Amerika jutalma, ha a Diaz Porfirio halála után várható forradalmat el fogja nyomni. Nagy területet fog kapni a Kolorado torkolatánál és meg fogja szállni a kaliforniai félsziget déli részét, ami módot fog neki nyújtani arra, hogy a kaliforniai öböl ellenőrizze.

Egyetértés Mexikó és az Unió között.

Newyorkból táviratozzák Berlinbe: Az itt tartózkodó mexikói pénzügyminiszter azt mondja, hogy a Texasban és Arisonában élő amerikaiak fegyverrel és emberrel támogatják a forradalmat, a mexikói követ pedig bevallja, hogy tanácskozott a washingtoni kormánynyal, mielőtt az amerikai erők mozgósítását elrendelték s ebből nyilvánvaló, hogy az amerikai kormány a mexikói kormánynyal egyetértéssel jár el.

A newyorki helyőrség és az erődök tüzérsége tegnap indult Galvestonba. Roppant élénk az élet San-Antonióban (Texas). A telok ára hihetetlenül felszökött s a katonai tábor körül tárcarnokok, billiárdhelyiségek nyíltak meg. A város lakosságát leirhatatlan örömfogta el a hatalmas bevételek reményében. A hadvezetőség az állítólagos manőver költségeit hat millió márkában irányozta elő. Ez a mozgósítás a legnagyobb, ami az Unióban a spanyol háború óta történt. Ambar a mozgósított katonaság felszerelése teljesen harcziás, az amerikai vezérkar azt mondja, hogy fegyveres beavatkozás nem lesz, míg a mexikói forradalom nem fenyegeti az amerikai alattvalók életét és vagyonát, arról pedig nem lehet szó, hogy az Egyesült Államok Diaz elnök érdekében fegyveresen lépjenek fel. A csapatok összpontosítása egyelőre hat hónapra van tervezve. Az amerikai kongresszus legközelebb rendkívüli ülészakra fog összejönni, hogy tárgyalja a hadügyi póthitelekéről szóló javaslatokat. A demokraták a kongresszuson heves vitát készítenek provokálni a mozgósítás okairól.

A newyorki tőzsde teljesen tájékozatlan a katonai intézkedések méreteiről és jelentőségéről, sőt maga Morgan és Rockefeller is sőtében tapogatóznak, pedig őket a kormány szokta jó eleve informálni minden katonai intézkedésről. Mexikói lázadók vezére Newyorkban kijelentette, hogy a nemzetközi jog értelmében a forradalmi párt kész teljes felelősséget vállalni a kártérítésre, ha idegen alattvalók vagyonában kár esnék.

A Reuter-ügynökség Londonba érkezett magán táviratok nyomán jelenti, hogy Észak-Mexikóban a forradalmat az Egyesült-Államok határain át élelmiszerek és fegyverek becempésésével jelentősen támogatják. Ha a forradalmár csapatok a kormányesapatoktól vereséget szenvednek, egyszerűen átlépik a határt és bevárják a kedvező alkalmat, hogy operációikat folytathassák. E körülményre való tekintettel a mexikói kormány rövid idő előtt az amerikai kormánynál lépéseket tett és sürgősen szükségesnek jelentette ki, hogy az Egyesült-Államok határait kellő módon őriztessék.

KÜLFÖLD.

Az osztrák költségvetés tárgyalása. Bécsi jelentés szerint az osztrák költségvetési bizottság mai tárgyalásán Kramars képviselő hangsúlyozza a közigazgatás és a vasutigazgatás decentralizálásának szükségességét. Ezután kifejti, hogy Németország alig tudja a saját járadékait elhelyezni, amiért járadékaink oly államokban vannak elhelyezve, amelyek nem tartoznak a hármasszövetséghez. Minél nehezebb a járadékok külföldön való plaszirozása, annál rosszabb az a politika, amely a honi bankok tőkezesaporitásának fejlesztését gátolja. A francia piac, ahova végső esetben fordulhatnánk, politikai motívumokból kezdi magát vezéreltetni, amint azt a legutóbbi magyar kölcsön-nél láttuk.

A minisztertanács tétel folytatólagos tárgyalásánál a miniszterelnök hangsúlyozza, hogy a kormányra lépése alkalmával adott programmban vallott intencziói ma is ugyanazok. Ma arról van szó, hogy ezen intencziókat, amelyek a ház többségének helyeslésével találkoznak, megvalósítsák. Kéri a bizottságot, előlegezze a kormánynak a bizalmat, mert ez a sikeres együttműködés első feltétele.

Zavarok Portugáliában. Lisszaboni jelentések szerint az oportói püspököt a kormány képviselőjének kíséretében Sernache do Bomjardin városba vitték, ahol a gyarmati missziók kollégiumába internálták és a kollégium rektorának felügyelete alá helyezték. A rendőrség az Arago gőzös fedélzetén letartóztatta Vasconcellos Veigat, a rio de janeiro portugál összeesküvők megbízottját és a lisszaboni fogházba szállította. A büntető rendőrség kihallgatta Vasconcellos Veigat, hogy a rio de janeiro összeesküvés terjedelméről és jelentőségéről tájékozást szerezzen. A madridi „Imperial” lap szerint a portugál vasuti alkalmazottak a spa-

nyolc határhoz és a Salamancába vezető vonalon sztrájkba léptek. Ez a hír azonban nem felel meg a valóságnak.

Elzász-Lotharingia alkotmánya. Berlinből jelentik: Az elzász-lotharingiai alkotmányjavaslat előzetes tárgyalására kiküldött birodalmi gyűlési bizottság ülésén Delbrück államtitkár nyilatkozatot olvasott föl, amely a következőket foglalja magában:

A szövetséges kormányok nem fogadják el az alkotmánytörvény 1. és 2. szakaszára vonatkozó határozatokat és az e határozatokkal kapcsolatos további indítványokat. A kormányok nem egyezhetnek bele különösen abba, hogy a császár és a helytartó helyzete a javaslatból eltérő módon rendeztesse. Ezzel szemben, ha a javaslatot 6 pontokban változtatlanul fogadják el, hajlandó a szövetségtanácsi szavazati jog dolgában engedni a bizottság többségi óhajának és hozzájárulni a következő rendezéshez. Amíg az 1. szakasz és a 2. szakasz első bekezdése érvényben áll, Elzász-Lotharingiának a szövetségtanácsban három szavazata van. E szavazatokat azonban nem veszik számításba, ha az elnöki szavazatok csak ezek hozzávételevel szereshetik meg a többséget vagy a szavazatok egyenlősége esetén döntenének. Hasonló rendelkezés érvényes alkotmányváltoztatásra vonatkozó határozatoknál. Az elzász-lotharingiai szövetségtanácsi képviselőket a helytartó nevezi ki és installálja.

A franciaia altisztek helyzete. Párisból jelentik: A *Matin* értesítője szerint Bertheaux hadügyminiszter első sorban az altiszti intézmény reformjával fog foglalkozni. A miniszter törvényjavaslaton dolgozik, amelynek célja különösen az altisztek helyzetének javítása.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár Londonban.

Berlin, márczius 9. (Saját tudósítónktól.) Vilmos császár londoni látogatása Viktória királynő szobrának leleplezése alkalmából szigorúan magánjellegű és nem igaz, hogy Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár vagy Kiderlen-Waechter külügyi államtitkár elkíséri a császárt Londonba.

Franciaország külpolitikája.

Páris márczius 9. A szenátus egyetértve Cruppy külügyminiszterrel, április 6-át tűzte ki Godin de Villaines képviselőnek a külpolitikára vonatkozó interpellációjának tárgyalására.

Korea annexiója.

Tokió, márczius 9. A kamara elfogadta a Korea annexiójára vonatkozó törvényjavaslatot.

Kineveztek az új szerb hadügyminisztert.

Belgrád, márczius 9. Stepanovics tábornok, ki tegnap határozottan kijelentette, hogy nem lép be a Pasic-kormányba, a király kifejezett kívánságára ma elfogadta a hadügyi tárczát. Stepanovics tábornoknak hadügyminiszterre történt kinevezését a hivatalos lap holnapi száma közli. A válság ezzel elintéztést nyert.

Japán védi Kína integritását.

Tokió, márczius 9. Ijujin pekingi japán követ az Ázsia-társaság ülésén mondott beszédében kijelentette, hogy Japánnak a béke és Kína integritásának megővésére minden áldozatot meg kell hoznia.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárlata.

Newyork.		márcz. 9.	márcz. 8.	márcz. 7.
Buza	helyben	—	95 $\frac{1}{4}$	94 $\frac{3}{4}$
	májusra	91 $\frac{1}{8}$	96 $\frac{3}{8}$	96 $\frac{1}{4}$
	júliusra	95 $\frac{3}{8}$	95 $\frac{1}{8}$	94 $\frac{3}{4}$
	szepemberre	94 $\frac{1}{4}$	—	—
Tengeri	májusra	56 $\frac{1}{2}$	56	55 $\frac{3}{4}$
Chicago.		márcz. 9.	márcz. 8.	márcz. 7.
Buza	májusra	89 $\frac{1}{2}$	90 $\frac{3}{4}$	90 $\frac{1}{2}$
	júliusra	87 $\frac{3}{4}$	89	88 $\frac{3}{4}$
Tengeri	márcziusra	45 $\frac{7}{8}$	45 $\frac{3}{4}$	45 $\frac{3}{8}$

Newyork, márczius 9. Gyapot Newyorkban, helyben 14.30 (14.30). Gyapot márcziusra 14.45 (14.01). Gyapot májusra 14.16 (14.21). Gyapot New-Orleansban helyben 14.35 (14.35). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 7.40 (8.90). Petroleum Credit

Blances at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western stream 9.30 (9.30). Zsir Rohe és Brothers 9.65 (9.65).

Chicago, márczius 9. Zsir májusra 9.12, 9.10. Zsir júliusra 9.05. Szalonna short clear 9.62 (9.68). Sertésus 18.45 (18.35).

Ujságírók ünnepe.

A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének a jubileuma.

Budapest, márczius 9.

A magyar hirlapírók legjelentősebb speciális intézménye, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete e hónap 19-én ünnepi megemlékezéses fennállását. Ez a jubileumi év azért is nevezetes, mert a nyugdíjintézetnek most kell először folyósítania tizennégy alapító tagnak az alapszabályokban megszabott teljes nyugdíjat. Új terheket jelent ez az intézet részére, remélhető azonban, hogy a jól megalapozott intézet, különösen hogyha nem kell nélkülöznie azoknak a tényezőknek támogatását, akik eddig segítségére voltak, megbirkózhatik a fokozott nehézségekkel is. A nyugdíjintézet bizalommal nézhet a jövődjé elé és ezért a legnagyobb elismerés illeti meg azokat, akik az élen állanak s önzetlen munkával fáradoztak az intézet jólétéért. A jubiláris közgyűlés elé szánt jelentés most készült el és főbb pontjaiban ekép hangzik:

Egy emberöltőre tekinthetünk vissza ezen a mostani közgyűlési évfordulón. Megállapíthatjuk, hogy zsenye kísérletből hatalmas intézménnyé fejlődött a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete ez alatt a három évtized alatt. Nehezen lendült ennek a most harmincz éves intézménynek a megalapozása, de megindult, befejezve azonban még koránt sínesen. Kereteit a három évtized folyamán ugyan egyre tágitotta, de nem annyira, hogy benne a magyar zsurnalizmus összessége elérhető és nem úgy, hogy szolgáltatásaival a fokozódó életszükségletekkel egyenletes lépést is tartott volna. Ha az intézet évkönyveit ebből a tekintetből lapozgatjuk, meggyőződhetünk, hogy vezetői önzetlenségükben az intézet jövődjéért dolgoztak mindig. Ennek az irányzatnak köszönhető nyugdíjintézetünk mai alapozottságát, amelynek próbát most készül adni igazában, ebben az esztendőben, amikor a legmagasabb díjjal nyugdíjazza azokat a tagjait, akik az alapszabályokban előírt harminczesztendős korhatárt most először és valósággal elérték. Azt a célt, amit az alapítók maguk elé tűztek, elérte ugyan, az ujságírók élet- és magánviszonyai azonban azóta megváltoztak, annyira, hogy ha az intézet szolgáltatásai képességét ezzel teljes összhangba hozni akarjuk, amint igyekezünk is, nagy és hatalmas munkát kell még végeznünk. Amikor a számszámot most, az intézet fennállásának harmincz esztendősi jubileuma alkalmából egyetlen egy pillanatra letesszük, ecelekedjük ezt a jövőről való elmélkedés okából is. Mi ebben a jelenben és a jövőben megint csak munkát akarunk vállalni és nem a jövődjé generációra hátrítani. Dolgozni akarunk azért, hogy amint ezt érintetük, harmóniát teremtsünk szolgáltatás és tényleges életviszonyok között. Ezt a jubiláris esztendőt is arra használjuk, hogy a nagy magyar társadalomhoz is fordulunk, támogassa intézetünket anyagilag. Felhívjuk adakozásra a törvényhatóságokat, az egyházak főpapjait, az ismert mecenásokat, a színházakat és pénzintézeteket, mert ezektől csak így érhetünk. Intézetünk néhány évvel ezelőtt képességének jelét adta, hogy számot vetett az életszükségleteknek fokozatos emelkedésével is, de nem tehetette meg meg abban a mértékben, amilyenben ezt éppen az ujságírói mesterség sajátos viszonyai megkívánják és amiként ezt maguk alapszabályaik is megengedik. Ha mozgalmunk sikerül, úgy talán újabb lépést tehetünk megkezdett irányban előre.

A jelentés meleg hangon bucsuztatja el az intézetnek mult esztendői halottait. A tavalyi esztendőben, beleértve az állami segélyt, 61.206 korona 75 fillér kapott az intézet adományaként. Az intézet harmincz éves fennállása óta kifizetett remetékezési járulékot 18.000 koronát, rokkantsági járadékot 48.456 korona 60 fillért, özvegyi nyugdíjat 224.750 koronát, a nyugdíjba lépett tagoknak 180.900 korona nyugdíjat és árvák nevelésére 78.000 korona járulékot. Összesen 550.106 korona 60 fillért.

Tavaly pótolta az intézet a matematikai díjak fedezésére a sajátjából 74.505 korona 63 fillért, tehát a tagok befizetését 155.90 százalékkal pótolta, amint hogy az intézet pótlása állandóan másfélszeresen meghaladja a tagok befizetésének összegét.

Az intézet vagyona csak 2.723.238 korona 36

fillér. Nagy összeg így, de ezzel szemben az igényre jogosítottak száma ma már 535 lélekre rug, most az év derekán pedig 14 olyan tag lép nyugdíjba, akiknek nyugdíja évi 2400 korona. Az intézetnek imént kimutatott összes vagyonát terhelik a díjtartalékok 1.547.070 korona 65 fillér összegben, a kártartalékok 513.367 korona 09 fillér, a külön tartalékok 205.849 korona 78 fillér. Az általános tartalékalap 83.886 korona 24 fillér. Az intézet érinthetetlen alapvagyon 220.000 korona.

A jelentés az intézet hálás köszönetét fejezi ki a Pesti Hazai Első Takarékpénztárnak, a Trieszti Általános Biztosító Társaság magyarországi igazgatóságai főnökének, Poór Jakab igazgatójának és a Pesti Könyvnyomda Részvénytársaság elnök-vezérigazgatójának, Falk Zsigmond lovasnak, mert az intézetet fennállása óta szakadatlanul és a legönzetlenebbül támogatták.

A szaladó sváb

és a hivatalos vizsgálata.

Ma hajnalban a Király-utczában esőndes dudolással dolgozott egy sváb. Dolgozott olyan formán, hogy egy kanna zavaros vízbe cseppmérővel csöpögtetett jó, finom tehentejet, azután fölkapta a konnát és indult, hogy a gyanutlanul alvó pestiek konyháján leadja az erőt és vértadó mindennapi „tejet”. Hirtelen egy ezüstcsillagos ember toppant eléje és kezében lévő fokmérőt bedugta a folyadékba. Az ezüstcsillagos ugyanis a tejsírfokmérő volt. A tejsiben alig volt valami zsírtartalom.

Nosza futásnak eredt erre a sváb és a kannaat görcsösen magához szorítva, rohant ki a Teréz-köruttra. A tejsírfokmérő utána és még egy pár ember. Ordítottak, futyultak, tolvajt kiabáltak, közben mindig közelebb nyomultak a menekülő svábhoz. A legelső, aki utolérte, egy aranycsillagos ember volt, aki kezében egy műszert tartott. A rohanó sváb mellé nyomult, azután beledugta műszerét a kannába. Az aranycsillagos ember a fővárosi agyag- és keményítőellenőr volt. A tejsiben alig mutatkozott valami kevés keményítő és agyag.

A svábot ez a körülmény nem állította meg futásában. Kitarotán nyargalt tovább és a százakra felszaporodott tömeg lihegve vágatott utána. Néhány rendőr is csatlakozott a tömeghez, sőt két-három fűrész messenger boy is. Az egyik küldönc gépjén, a kormányrudon egy furcsa formájú kis ember kuporgott. Egyenruha volt rajta és a gallérlján két szép gyémántcsillag szikrázott. Hatalmas csontos kezeiben merőkanál-félt tartott. Gyakran hátrafordult a messenger boyhoz és rekedt kiáltással gyorsabb pedálozásra ösztönözte. A fiu utolsó erejével háromnegy hatalmas nyomással a rohanó sváb mellé vitte az egyenruhás embert, aki erre hirtelen a kannába merítette kannelát. Az uniformisos ember fővárosi személtellenőr volt. A tejsiben alig talált valamit. Néhány szivarcsutka, egy-két pezsgősdugó, két-három lejárt zálogcédula volt az egész „losung”.

A rohanó sváb ezalatt a Rákóczi-utchoz ért. Hirtelen befordult és a régi Nemzeti Színház irányába vitte magával az ezekre felszaporodott tömeget. Az emberek már verejtékeztek, a szemük kidüledt és elfulladva kiabáltak a sváb után. A menekülő ember azonban nem törődött a lármaival és vitte sebesean az irháját és a kannát. Az üldözők villanyosra kapva próbálták utólrni a jólábu embert. A villanyoson üldözők közt szorongott egy uniformisos ur, akinek a gallérlján két finom platina csillag sápadozott. Az egyenruhás ember kezében hosszú szigony villogott. Amikor a villanyos a sváb mellé ért, a szigonyos ur kihajolt a kocsilól és beledöfött a kannába. Az egyenruhás ur a fővárosi állatfelügyelő volt. A tejsiben alig egy-két állat tanyázott.

A Muzem-köruton végre elesípték a menekülő embert. Egy lovasrendőr vágatott utána és egy sikerült lasszodobással megállította. A tömeg egy pillanat alatt ott termett, legelől a hatósági emberek. A sváb sápadtan szorongatta kannáját és félve nézett a szigorú férfiakra. A rangidős tiszt ismét erre hozzálépett és lihegve szólt:

— Na Vetter, nyilik-e már maguknál az ibolya?

Rav.

Aki a feleségét eladta.

— Zsaroló exférj. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 9.

A Bodrogköz egyik irigylet birtokosa volt volamikor Molnár János gazdálkodó. Négy száz holdon gazdálkodott s ráadásul kis vagyont is örökölt az apjától. A mulatós ember özvegy édes anyja unszolására megházasodott. Gyönyörű leányt kapott, még pedig pénzzel. Kernbach Sándor árvavármegyei fatermelő leányát vette feleségül.

A fiatal házaspár jó ideig Molnár birtokán élt. Egyszer aztán Molnárnak szűk lett Zemplén vármegye, a fejébe szállott a földbirtokosság s elhatározta, hogy a fővárosba jönnek lakni. A szép asszony, aki jobban szerette a nyugalmas vidéki életet a lármas fővárosnál, tiltakozott, megpróbálta lebeszélni az urát. De hiába volt minden. Amikor özvegy Molnárné, a földbirtokos édesanyja meghalt — ezelőtt hét évvel, — Molnárné Budapestre költöztek és a Nefelejts-utczában vettek lakást.

Itt aztán a különben is mulatós természetű ember az élvezetek után vetette magát. A feleségét elhanyagolta s éjjeli mulatóhelyeken érezte jól magát. Nem kártyázott ugyan, de a pezsgőzés és a hölgyismeretségek sok pénzbe kerültek. Még ezt is kibírta volna, ha rosszhiszemű ügynökök nem esalták volna a bőrzére. A tapasztalatlan ember hallgatott a csábító emberek szavára s abban a hitben, hogy könnyelműen elvert vagyonát a bőrzön tisztelesen visszaszerezheti, nagy kockázatokba ment bele. A vége a spekulációnak nagymérvű veszteség volt. Birtokát meg kellett terhelnie, úgy hogy ezek után viszontagságos élet jutott Molnárnéknak osztályrészül.

Az asszony nemcsak anyagiakban szenvedett hiányt, hanem sokat kellett eltűnnie goromba és ideges férjétől. A magára hagyott nő el akarta hagyni urát, akiből teljesen kiábrándult. De míg egyrészt Molnár nem akart hallani a válásról, másrészt Molnárnéknak, miután közben szüleit elvesztette, nem volt hova mennie. Azután rájuk szakadt a katasztrófa: a bodrogközi birtokot elárverezték, a talaj teljesen kieszusott Molnár lába alól. Hónapokon keresztül nyomorogtak, míg végre Uher Tivadár gépészmérnöknek sikerült Molnár valahová kárbeeslőnek elhelyeznie.

Uher régi ismerőse volt a családnak s a jobb időkben közös társaságuk volt. Uhernek megcsesett a szíve a szegény asszonyon, aki örömmel vette a mérnök támogató barátságát. A szép asszony végre is lángra gyújtotta Uher érzelmeit, aki védője lett Molnárnéknak a férjével szemben. Mert, amikor Molnár hanyagsága folytán állását elvesztette, még brutálisabban bánt vele, mint azelőtt.

A helyzet tarthatatlanná kezdett válni. Uher szerette az asszonyt és könnyíteni akart a sorsán. Molnárné pedig megelégedte a szenvedésekkel. Egy napon Uher azzal állott elő, hogy Molnár váljon el a feleségétől. A rabiátus embert alig lehetett megfektetni, nehogy tettelegességre ragadtassa magát. De megnyugodott, amikor Uher kijelentette, hogy anyagi áldozatoktól sem riad vissza, mert ő akarja feleségül venni Molnárnét.

Ötszer koronában állapodtak meg. Ezért az összegért adta el Molnár a feleségét Uhernek. Írást adott róla, hogy a válás elé akadályt nem gördít. Felvette a pénz és eltűnt ezelőtt öt évvel a fővárosból. A derék mérnök magához vette az asszonyt abban a reményben, hogy a válópör gyorsan lefolyik s férj-feleség lehetnek. Mintán Molnár a válópörrel nem törődött és megidézhető sohasem volt, a válópört végérvényesen lefolytatni nem lehetett. Uhernek nem maradt más reménye, mint hogy Molnárt, mint eltűntet s halottat fogja kezelni a hatóság, amikor is bizonyos idő múltán Molnárnét — akitől időközben két gyermeke született — mégis feleségül veheti.

Molnár pedig, mint utóbb kiderült, a kapott pénzzel Triestbe, onnan Délamerikába utazott. Sohasem hallatott magáról, míg aztán a napokban, erősen megváltozott külsővel, szakálasan, napége-

tett arczbőrrel Budapestre érkezett. Kinyomozta Uher Váczi-utú lakását és egyszerűen visszakövetelte feleségét. Uher azonban kidobta és fenyegetőzésre hasonlóval felelt. Molnár kijelentette, hogy újabb 5000 koronáért hajlandó a békés egyezkedésre. Azonban Uher nem sokat hederített rá és a zsaroló exférj ellen megtette a feljelentést. Molnár aligha várja meg az eljárást és visszaszökik Braziliába, amely új hazát adott a züllésnek induló embernek.

UJDONSÁGOK.

Egy püspök zár alatt.

* * *

Zár alatt őriznek egy főpapot: az oportói püspököt a portugál kormány a szép hangzású Sernache do Bomjardin város egy zárdájába internálta. Kényszer utlevéllel jött a püspök, megfelelő detektívkiérettel, majdnem tolonczuton, ami valóban méltatlan egy püspökhöz. Érthető hát, hogy a klerikálisok világszerte feljajdulnak, fáj nekik a szégyen, ami az egyház egy főpapját érte. Egyháziüldözésről panaszkodnak, holott akármennyire érthető a fájdalom, üldözésről talán még sem lehet beszélni. Az üldözés fogalmában benne van az is, hogy én kezdem a támadást; hogyha engem támadnak és én visszauttok, ez még mindig csak védekezés és nem üldözés.

Portugáliában az történt, hogy az oportói püspök valóságos hajszát kezdett a fiatal köztársaság ellen. Reakzionáriusok, klerikálisok, monarchisták valóságos szervezett akna-hálózattal furják alá az új republikát, mely az ő érdekeiket sérti. Nem azzal sérti, hogy elnyomja őket, de azzal, hogy nem engedi meg nekik azt, hogy amint a portugál királyság virágkorában tettek, ők nyomjanak el másokat. A konspirációk, ravasz összeesküvések számai pedig mind oda vezettek a kaján püspök rezidenciájába, Oportóba. Kémek, küldöncök, sőpredék népek jöttek-mentek a püspök körül. Hát ez illett egy püspökhöz? Hol kezdődött a méltatlanság a főpásztori dekorumhoz, a kényszer internálásnál-e vagy ott, hogy a püspök közzéje keveredett egy csomó politikai kalandornak, kétes alaknak és élükre állt és vezérekedett köztük. Vajjon nem a portugál kormány védi-e inkább a püspök és az egyház dekorumát akkor, amikor internálja ezt a magát lealázva agilis püspököt s megakadályozza abban, hogy a szármalmas politikai üzelmeket tovább folytassa?

A papi reverenda, a püspöki süveg hogyha igényt tart a föltétlen tiszteletrre, ne mozduljon ki a templom, a parochia és a rezidencia küszöbéről. Addig, amíg a maga ártalmatlan cura pastoralisát végzi, látogatja a betegeket, vigasztalja a szomorodottakat s megint a könnyű erkölcsűeket, a pap igényt tarthat ugyanarra a kiméletre és jóakaratu gyöngödségre, amire az ápoló apácák és a jótékony intézmények. Abban a pillanatban azonban, amikor a pap, vagy a püspök kilép az életbe és politizálni kezd, megezünt körülötte a privilegizált állás nimbusza, egyszerű politikai ellenfél lesz, aki sebeket ad, ha tud, így magára vessen, ha sebeket kap.

NAPIREND. Naptár: péntek, márczius 10. — Róm. kath.: 40 vértanu. — Prot.: Mikó. — Görög-orsz.: február 25. Taráz. — Zsidó: Adar 10. — A nap két reggel 6 óra 27 perczkor, nyugszik délután 5 óra 53 perczkor. — A hold két délben 12 órakor, nyugszik reggel 4 óra 19 perczkor.

A kereskedelemügyi miniszter fogad délután 4-kor. A földmivésügyi miniszter fogad délelőtt 11-kor. A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4-kor. Molnár Viktor és Náray-Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkárok fogadnak délután 4 órakor. Balogh Jenő közoktatásügyi államtitkár fogad délután 5 órakor.

A kereskedelemügyi államtitkár fogad délben 12—2 óráig.

A posta- és távirada vezérigazgatója fogad délben 12—2-ig.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

A főváros pénzügyi bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.

Petőfi-ház (Baiza-uteza 21.) Nyitva 10—2-ig. Be-

lépődij, kedd kivételével, 1 korona. — Háziipari Szövegség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődij ninesen.

Nyitvalelő muzeumok: Nemzeti Muzem régi képfára 9—2-ig. — Iparművészeti Muzem 9—1-ig. — Közelkedési Muzem 9—6-ig. — Mezőgazdasági Muzem 10—1-ig. — Technológiai Iparmuzem 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 9—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Muzem Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Muzem Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Muzem Könyvtára 9—4-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig. — Technológiai Könyvtár 9—1-ig és 6—8-ig.

Nyitvalelő képtárak: Kézdi-Kovács László kiállítása a Nemzet Szalomban. Nyitva 9—5-ig. Belépődij 1 korona. — Nikolas Tarkhoff gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődij 60 fillér. — A Szépművészeti Muzem modern képtára. Nyitva 10—2 óráig. — Történelmi Képtár. Nyitva 10—2-ig.

— **A király unokájának állapota.** Bécsi jelentés szerint Windischgrätz Erzsébet királyi hercegnő, akit tegnap operáltak, az éjjelt nyugodtan töltötte. A ma reggel kiadott orvosi jelentés szerint a királyi hercegnő hőmérséklete 37,2 fok, érverése 100 és állapota kielégítő. A királyi hercegnőt a Löw-féle szanatóriumban operálták meg. A hercegnőnek rövid időn belül ez már második operációja a Löw-féle szanatóriumban, ahol nemrégiben vakbél operációt hajtottak végre rajta. Két asszisztens segítségével dr. Neusser, dr. Bum titkos tanácsos Berlinből és a háziorvos, dr. Eisenmenger jelenlétében Wertheim tanár végezte a műtétet, amely simán folyt le. A hercegnő a műtét után könnyű álomba merült és az orvosok remélik, hogy a betegség sima lefolyású lesz. A hercegnő férje szintén a Löw-szanatóriumban lakik. A műtét után Izabella és Blanka főhercegnők látogatták meg a beteget. A király dr. Korzl udvari orvossal tétet magának jelentést unokája állapotáról.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszter állapotában a javulás bár lassan, de állandóan tart. Kossuth Ferencnek egyelőre még ügyben kell maradnia, de báró Müller Kálmán professzor, kezelőorvosa reméli, hogy két hét multával a beteg vartvezét ügyét elhagyhatja.

— **Bolgár Ferdinánd aranygyapjas lovag.** A Kölnische Ztg. jelentése szerint Ferdinánd bolgár királyt az aranygyapjas rend lovagjává fogják kinevezni.

— **Jubiláló főherceg.** Bécsből jelentik: Rajner Főherceg ma ünnepli 50-ik évfordulóját a császári tudományos akadémia kurátorává történt kinevezésének. Az akadémia ezen alkalomból ünnepes rendkívüli ülést tartott, amelyen Rajner, Péter, Ferdinánd, Lipót Szalvator főhercegek, Fülöp köbörgi herceg, Tschirschky német nagykövet, Tucher bajor követ, Wickenburg, Salszki, Stürgkh, Hohenburg és Georgi miniszterek, Kielmansegg helytartó, dr. Nagel koadjutor, Porcer alpolg. és mások, valamint a tudomány s művészet nagyszámu képviselője vettek részt. Dr. Körbe kurator-helyettes a jubiláló főherceghez beszédet intézett, amelyben méltatta kiváló érdemeit az akadémia fejlesztése körül. Ezután Suess tanár, az akadémia tiszteletes elnöke díszelőadást tartott „A Duna” czimvel. Az ülése rendkívüli ünnepes lefolyású volt. A jubileum alkalmából a király megleghang üdvözlő kéziratot intézett Rajner főherceghez, aki viszont dr. Suess tanárhoz, a tudományos akadémia elnökéhez levelet intézett, amelyben az akadémiaik között létrehozott nemzetközi asszociáció érzett öröme kifejezésül a tudományos akadémiaának 100.000 koronát adományoz, hogy az akadémia rendes, vagy levelező osztrák tagjainak lehetővé váljék egy bizonyos ideig valamely külföldi fontos kulturközpontban tanulmányozni a nevezetes intézményeket, kutató módszereket és megismerkedni kiváló személyiségekkel és kutatókkal.

— **Királyi tanácsosság.** János Győző jószágfelügyelőnek a királyi tanácsosi czímet adományozta a király.

— **Kitüntetés.** A király dr. Mattyasovszky Miklós földmivésügyi miniszteriumi miniszteri titkárnak, buzgó szolgálata elismerésül, a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **Czimadományozás.** A király dr. Forgon Lajos és dr. Odor Imre posta- és táviradatitkároknak a posta- és táviradatánácsosi czímet és jelleget adományozta.

— **Az egyetemi ifjak márcziusi ünnepe.** Az egyetemi ifjuság szokásos főnyelvi ünnepi meg márczius idusát. Délelött tíz órakor kezdődik a Vigadóban az ünnepély, melyen az ifjuság szónokain s az ünnepi szónokon kívül több kiváló művész és művésznök is fog szerepelni. Délután az Egyetem-térre gyülekezik az ifjuság, ahonnan a Muzemhoz és a Petőfi-szoborhoz vonulnak, ahol az ifjuság szónokai mondanak beszédet.

— **Német kitüntetések.** Berlinből táviratozók: A Reichsanzeiger jelentése szerint Vilmos császár a következő es. és kir. tiszteket tüntette ki: A vörössas-rend nagykeresztjével Schreiber tábornagyot, az V. oszt. vörössas-renddel Haza Samu altábornagy magyar honvédelmi minisztert, a csillagos vörössas-renddel Reiter altábornagy bécsi városi parancsnokot és Reuter landwehrminisztériumi osztályfőnököt, a vörössas-rend II. osztályának csillagával List vezérőrnagyot, a II. oszt. vörössas-rendjel gyémántjaival báró Bronn alezredest, ő felsége szárnysegédjét, Margutti lovag alezredest, szárnysegédét, gróf Paay lovassági tábornokot, a II. oszt. vörössas-rendjellel Göingger vezérkari ezredest, Weigner tüzérségi ezredest, gróf Hoyos és gróf Manzano őrnagyokat, ő felsége szárnysegédjeit, az I. oszt. királyi korona-rendjellel Lensbrugg altábornagyot és Schlaier vezérőrnagyot, a másodosztályú királyi korona-rendjellel Schenk ezredest és báró Schönberger ezredest, Horváth ezredest és Bartha vezérkari alezredest.

— **A bajor régensherceg kilenczvenéves.** Münchenből jelentik: Luitpold bajor régens herceg ma ünnepelte meg életének kilenczvenedik évfordulóját. A mai nagy országos hódoló ünnepségen, mely a királyi székház tróntermében ment végbe, egész Bajorország képviseltette magát. Amidőn a régens a terembe lépett, kürtársaggal fogadták. Szilárd léptekkel ment fel a régens a lépcsőkön a trón elé, ahol az egész ünnepség alatt állt. A fáradtság legesekélyebb jele nélkül. A tróntól balra a herceg és a hercegi család férfitagjai, jobbra a hercegnők állottak. Löwenstein herceg, a birodalmi tanácsosok kamarájának első elnöke beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy a régens 90-ik születésnapja családi ünnepély a szónak legtágasabb értelmében, ünnepe nemcsak a királyi háznak, hanem az egész bajor népnek. A szónok végül lelkesen éltette a régensét, amit a jelenlevők viharosan ismételték. Ezután a régens mélyen meghatva beszédét olvasott fel, melyben a köszönet kifejezése után a következőket mondja: Az egész királyság ünnepi öröme és az az áldozatkészség, amelyivel a lakosság összes rétegei az országos gyűjtésben résztvettek, új biztosítékai a bajor nép ragaszkodásának, amelylyel ősi királyi házához viseltetik. A mindenható isten a mai napig jószág védelmében részesített. Kormányzatom 25 éve összesik Bajorország békés fejlődésével, aminőt a történelem azelőtt alig ismert. A német birodalomban Bajorország megtisztelő helyet foglal el és hű, vitéz seregével erős oszlopa azon hatalmas védőbástyának, amely a békét biztosítja és a nyugodt munka gyümölcseit élvezni engedi. Az összes kereseti ágak szerencsés virágzást mutatnak. A tudomány egyik eredményét éri el a másik után, a művészet nagyszerűen fejlődött ki és így Isten bőséges áldását kérem szeretett bajor hazánkra. A régens herceg a beszéd befejezése után lejött a trón lépcsőin Löwenstein herceghez és személyesen megismételte köszönetét. Épp úgy köszöntötte a birodalmi tanácsosok és a képviselők kamarájának tagjait, az összes minisztereket és a többi jelenlevőket. Újból felhangzottak a lelkes éltetések, amidőn a régens a királyi család kíséretében elhagyta a termet.

A regensherceg tiszteletére rendezett délelőtti ünnepély résztvevői ma délután a rezidencia báltermében udvari ebéden vettek részt, melynek folyamán Lajos herceg pohárköszöntőjében arra utalt, hogy a regensherceg az első wittelsbachli, aki a 90-ik évet elérte. Huszonöt évi régenssége alatt Bajorország az egész világ által elismert nagy haladást tanúsított. Beszédét azzal a kívánsággal fejezte be, adná az Isten, hogy a regensherceg egészségben kormányozhasson még hosszú időn át Bajorország és az egész német birodalom javára. Utána a regensherceg emelkedett szólásra és erőteljes hangon mondott köszönetet a mai ünnepelésért. Azon érzelmeknek, amelyek ez órában eltöltöttek — ugymond — abban az óhajban adok kifejezést, áldandó meg az Isten német hazánkat, amelynek javára igyekeztem egész életemen át működni. Pohárköszöntőjét Bajorország és hűséges népe éltetésével fejezte be.

— **Lueger halálának évfordulója.** Bécsből jelentik, hogy holnap lesz első évfordulója Lueger halálának. A város requiemet fog tartani, aztán a küldöttség megy a központi temetőbe, megkoszorúzni a sírt. A családi sírboltban má. kész Lueger emlékszóra. Felér márványból készült gyönyörű faragvány, amelyet ünnepiesen fognak felváltani.

— **A halálfejes légió utolsó veteránjai.** Márczius hónapja emlékeztet a magyar nemzet történetében. Ennek a hónapnak a napjai emlékeztetnek a Lajtán-tul, a világhíres Bécs „császárvárosában“ is. A népszabadság angyala világhírességet gyűjtött egyezzer a Habsburgok ősi városában is, amikor a császári zsarnokság sasmadarait porba verték, tömlöcztartóit, népnyzó beütemeit, zsoldos seregét a fényes udvarral együtt elkergették. Azoknak a nagyidőknek kevés tanuja él már Bécsben is. Még kevesebben vannak, akik a harezból is kivették a részöket, akik a bécsi torlaszokról szállottak szembe Windischgraetz és Jellasiich hadával. A halálfejes légió, a bécsi egyetem lelkes és hősi diák ifjúsága volt a főmozgatója, a vezérkara a bécsi, kezdetben diadalmas forradalomnak. Majd mikor győzedelmeskedett a zsarnokság, a légió hősi diákjai ezernyi számban Magyarországra jöttek át. A magyar földön áldozták életüket, vértüket a népszabadságért. Több száz volt bécsi diák, légióhős esontja porhad a magyar földön szerteszéjjel. Mint a magyar szabadságharc híres vitézei haltak el a csatamezőkön, tehát érdekes, kedves mi reánk magyarokra is az az ünnep, amelyet a halálfejes légió utolsó veteránjai, a bécsi diák hősök márczius 13-án ünnepelnek meg. Tizenkilenc olyan osztrák öreg ember tartja ezt a megható ünnepet, akik 1848- és 49-ben, a halálfejes légióban, végigharcolták a bécsi forradalmat és a magyar szabadságharcot is... Gross-Wienben, de nagyot is változott a világ azóta! A halálfejes légió hőseinek nagy hagyományait, rongyolt zászlóját már csak ez a tizenkilenc aggyastyán őrizgeti Bécs város behódolt falai között.

— **A felgyújtott cziroktermés.** Érdekes gyujtogatási bűnyűben nyomoz a budapesti rendőrség. Ugyanis a Hontmegyei Vorpör közelében Kúkepusztán van Doczissi Jenőnek százhusz holdas birtoka. A föld tekintélyes részén cziroktermes teremnek. Az ideai cziroktermést Dohy Gábor és társa vették meg még a nyáron, amikor is felpehelyelték. A napokban Dohy és társa megjelentek a pusztán, hogy megnézzék a csürben elraktározott termést. Miután megtekintették, eltávoztak. Rövidesen azután az egyik béres észrevette, hogy ég a csür. Kiáltására több gazdasági cseléd sietett elő és eloltották a tüzet. Miután megállapították, hogy a tűz csakis a pesti látogatók távozása után keletkezett, jelentést tettek a csendőrségnek. Nyomozás után áttették az iratokat a budapesti rendőrséghez, amely ma elővezette Dohy Gábort a Hold-utca 13. szám alatti lakásáról és vallatás alá fogták. A társát, Müller Lajost, Albertirsán keresik. Dohy nem akar tudni a gyujtogatásról. A valószínűség amellett szól, hogy Dohyék vagy nem tudták átvenni a cziroktermést, vagy pedig az be volt biztosítva s azért állott volna érdekükben a termés elpusztítása. Dohy Gábor, akinek a Hold-utca 13. számú házában egyszerű háztartása van, 40 éves, szép szál ember. Ritkán tartózkodik Budapesten s ha itt van, az éjszakákat gyanus éjjeli helyeken dorbóolja át albertirsai barátjával együtt, akit rendszeren magával visz. Szép felesége és egy hatéves kisleánya van. Dohy előszeretettel adja ki magát „lapszerkesztőnek“. Ugy is van bejelentve. Az álszerkesztőt egyelőre a rendőrségben őrizetbe helyezték.

— **A délvideki katonaszabadtás.** Tírelről táviratozók: Orosz Viktor detektív és Walter Ottó detektív tiszta ma Tírelen Csikosevics Sztuban községi rendőrt letartóztatták. Beigazolást nyert el, hogy része volt a délvideki katonaszabadtásokban s hogy a banda Csikosevicsot állította őrnök. A letartóztatott beismerésben van.

— **Felrobbant tölténygyár.** Prágából jelentik: A zizkovi töltény- és gyufagyár laboratóriumában eddig ki nem derített okokból robbanás történt, amely az egész épületet romba döntötte. A laboratóriumban egy munkás foglalatostkodott, aki életét vesztette.

— **Omladozó pénzügyi palota.** A szegedi pénzügyvizsgálatóság palotájában, melyet 30 év előtt építettek, egy hivatalszoba mennyezete félméterrel behajlott és számos fal megrepedezett. A hivatalos helyiségek ezen részéből a tisztviselőket kiköltöztették.

— **A közös hadsereg köréből.** A király báró Gemmingen Árminnak, a stanislaui és temsburgi lovag Henike Richárdnak, a jaroslai I. vas hadosztály parancsnokának, Matuschka Lajosnak, beosztva a 4. hadtestparancsnoksághoz, gróf Hübn Károlynak, a krakói és lauterbach báró Kirchbach Károlynak, a temesvári lovas hadosztály parancsnokának, altábornagynak a Lipót-rend lovagkeresztjét és Seipka Adolf I. osztályú főhadbiztosnak a 3. osztály vaskoránarendet adományozta, továbbá zaplasi Layric János vezérőrnagyot, Lehmann Károly vezérőrnagyot és lindenai Trexler Győző vezérőrnagyot állásuktól felmentette és zaplasi Layric Jánosnak ez alkalomból a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta és Habermann Hugó vezérkari ezredest a 48. gyalogdandár parancsnokává, hohenechti Kralowetz Gottlieb alezredest, vezérkari főnökké, Dietrich Rezső ezredest a 11. táb. tüzérdandár parancsnokává és Gröschl Alfréd 19. sz. táb. t. cz.-beli alezredest ezen ezred parancsnokává kinevezte.

— **Visszaélések egy „Országos Szövetség“-ben.** Megemlékeztünk már a Szövetség-utca 11. számú ház egyik hónapos szobájában működő, ugynevezett Magyar Építő Kisiparosok Országos Szövetségéről. Ez az intézmény tulajdonképpen csak arra volt jó, hogy Kostyán Jenő ügyvezető igazgató szabadon manipulálhasson. Rosenfeld Mór, a Szövetség volt pénzesbeszedeje jelentette fel a Szövetséget, illetve Kostyánt a rendőrségen, ahol ma Szalay rendőrkapitány tizenkét tanút hallgatott ki a terhelten kívül. A kihallgatások egy szövevényes kauziosikkasztás rejtelmeibe engednek belepillantást és napokig is eltarthat, míg a Szövetség könyveit és levelezéseit átvizsgálhatják. Annja már eddig is kiviláglott, hogy nagyfokú hűtlen kezelésről van szó az egyébként jogtalanul és alapszabályok híján működő álszövetség kebelében.

— **Magyar tudományos expedíció Kisáziában.** Dr. Mészáros Gyula, a Nemzeti Múzeum és több tudományos intézet támogatásával, részben a Turáni Társaság megbízásából, ez idő szerint Kisáziában tanulmányozza az ottani török törzsek szokásait, művészetét és gazdasági viszonyait. Az expedíció, melyhez most csatlakozott dr. Millekter Rezső két kísérőjével, Nádai Lajos zoológussal és Andrasovszky József botanikussal, elsősorban a Kisázsia közepén fekvő Tusz Csöllü, vagyis nagy sóstó vidékét kutatja néprajzi, földrajzi, geológiai, régészeti és gazdasági szempontokból. Dr. Millekter a budapesti és kolozsvári egyetemek földrajzi intézeteitől feljárt pontosságú műszerek segítségével e még alig ismert vidéket kartográfiailag veszi fel lehető részletesen. Az expedíció később Mezopotámia felé vesi útját.

— **Védekezés a pestis ellen.** Charbinből jelentik nekünk: Az Irkutzkban tartott pestiskonferencia a következő határozatokat hozta a pestisellenes védekezésről: 1. A pestissel fertőzött vidékekről jövők szigorú orvosi vizsgálatnak vetendők alá a megfigyelő állomásokon. 2. Kínai munkások megfigyelése öt nap és öt éjjel tart. 3. Azok a kínai munkások, akiket az egészségügyi bizottság egészségesnek talált, jobb karjukon ólomplombbal ellátott madzagot tartoznak viselni s e jel nélkül senkinek se szabad kínait alkalmazni. 4. Pestissel fertőzött vidékeken át csak megfelelő óvintézkedések szemeltartásával szabad utazni. 5. Árucikkokat, gabonát és hűvelyes veteményt fertőtleníteni kell, és új csomagolásban szabad továbbítani. Hasonló óvatosság alkalmazandó levelek és postacsomagok szállításánál. 7. Pénzesleveleket a kézbesítés előtt fertőtleníteni kell. 8. Pestisben elhalt kínaiak holtteste elégetendő. 9. A vasutakon kettőzött szigorúsággal kell betartani ezeket a rendelkezéseket.

— **Hárem egy vasuti állomáson.** Az orosz fertő botrányai kiapadhatatlanok. Különös felfedezésre jutottak Taskend vasuti állomásán. A vizsgálat kiderítette, hogy az állomásfőnök 22 fiatal nőtől álló háremet tart államköltségen. Szolgálóknak vagy hivatalnokoknak fogadta fel őket, nagy szerű fizetést kaptak, holott tisztán csak az ő mulattatására szolgáltak. Az állomásfőnök és a hivatalnokok számos vasuti tolvajlásban is részesek voltak. Az állomásfőnök a zsákmány elosztásánál a női ruhákat és fehérműveket tartotta magának, hogy háremhölgyeit megajándékozhasssa. A vizsgálat továbbá kiderítette, hogy az állomásfőnök az elsőosztályú várótermet „ünnepélyek“ rendezésére használta, a vasut bevételeit pedig a maga és hivatalnokai részére fordította.

— **A züllött nő.** Budapest rejtelméből való az a bűnös regény, amit ma a rendőrség kioldozott. Egy jóra való leány lépett a bűn útjára egy Alfonz miatt. Az Alfonzok, a kitartott férfiak kasztja, mind több képviselővel rendelkezik a fővárosban s ezek a léha, kipusztítani való fajzatok rántják magukkal a posványba a szegény lányokat. A bűn útjára tévedt leány pénztárosnő és könyvelő Zimmer Ferencz fővárosi halászmesternél. *Schweiger Hedvig*, most huszonhárom esztendő. Körülbelül harmadfél esztendeje van már ott. Nagyon megbiztak benne s nem ellenőrizték a dolgát. A minap aztán Zimmer egy névtelen levelet kapott, amelyben a többi közt megírták neki, hogy vigyázzon az üzletére, mert meglopják. A Hedvig kisasszony nagy életet visz, ókszeri meg tolettjei vannak. S van neki egy fiatalember barátja, akivel együtt él. Ez a fiatalember már két esztendeje nem dolgozik, de azért jól él a Zimmer pénzén. Fiákerozik, arany órája van. Folyton vendéglőben vacsoráztatnak, pezsgőznek is és nyolcz-tíz forintot kiadnak egy este. Ezek után a halászmester egyenesen a főkapitányságra sietett. Onnan detektívket küldöttek ki *Schweiger Hedvig*nek a József-tér 13. száma alatt levő lakására, ahol egy hónapos szobában csakugyan együtt lakott a fiatalemberrel. A detektívek ott találták a fiatalembert, aki nagyon megökökcent a rendőrség embereinek látogatására. Kiderült, hogy *Keravicza Lajos* kereskedősegéd. Állása nincs és a „menyasszony“ segíti. A titkos rendőrök le tartóztatták *Keravicza Lajost* és bekísérték a főkapitányságra. Egy félóra mulva azután a központi vásárcsarnokban lévő Zimmer-féle halárház pénztárnoknőjét kísérték a rendőrségre. *Schweiger Hedvig* a főkapitányságon megvallott mindent őszintén. Újvidékről való, ahol az apja rakatáros. A kereskedősegéd, aki járatos volt a házhoz, elcsábította s megszöktette. Igért neki eget-földet, de egyáltalán nem akart dolgozni. *Schweiger Hedvig* a halászmesterhez került százötven korona fizetéssel pénztárosnőnek. Ez a pénz nem volt elég, mert barátja nagyon költséges. Kitarattatta magát harmadfél év óta. Zsarolta a szerencsétlen leányt, aki végre is a lopásra vetemedett. Naponta kivett a pénztárból kisebb-nagyob összeget. A saját bevallása szerint körülbelül 7—8000 koronát, a vizsgálat adatai szerint 12.000 koronát. Barátja naponta öt-hat-tíz koronát zsarolt ki. Szeretett volna már szabadulni tőle, az elősdi ember azonban följelentéssel fenyegette, ha nem akart pénzt adni. Főháborító ezimizmussal vallott *Keravicza Lajos*, az ingyencső. Elmondotta, hogy ő igenis élt a leány mellett. Elég pénzt kapott és mind elkölte a kávéháza, kocsi és — hölgyekre. A rendőrség a kereskedősegédet és a leányt is le tartóztatta. A József-téri lakáson hatezer korona pénzt találtak. A leány ezt hajlandó visszaadni a halászmesternek, hogy bajba ne kerüljön. Hír szerint meg is indult az egyezkedés.

— **Mozikatasztrófák.** Az oroszországi múlt heti mozi-katasztrófa Londonban megismétlődött tegnap. A sok mozi között van egy *Alexandra* nevű mozgó is, amelyben naponként legalább kétezer ember élvezi az előadást. A tízórai esti előadáson, amikor körülbelül hatszázan mulattak a vetített képeken, tört ki a veszedelem. Kigyulladt egy filmből lángok csaptak fel s olyan rémes gyorsasággal harapóztak el, hogy egy-két perc alatt elborították az egész nézőteret. És pillanatok alatt teljes lett a pánik. Százán meg százán törtettek, menekültek, bukdácsoltak egymás hátán a kijáratok felé és nem volt kímélet. A többi már ismeretes. A rémes tolongásban *másfél-százán sebesültek meg* igen súlyosan és életveszélyesen s eddig *a halottak száma tizenhárom*. Az a vészír is elterjedt, hogy a katasztrófa *a velszi herceget is sújtotta*, aki udvarnagyaival ott volt a színházban. Csakhamar kiderült azonban, hogy a herceg délután a három órai előadás-hoz érkezett s öt órakor eltávozott a leégett mozgószínházból. — *Lisszaboni jelentés* szerint Albrantesben is leégett egy mozgófényképszínház. Több mint százán megsebesültek, igen sokan halálosan.

— **Házasság.** Császár Ferencz eljegyezte Heimann Nellyt.

Ifj. *Lampf Hugó* miniszteri mérnök, *Lampf Hugó*, Budapest székesfőváros nyug. főszámvevőjének fia, ma tartotta esküvőjét Kapuváron *Pátzay Micsivel*.

Bányász Margitot, néhai *Bányász Mór* fakereskedő leányát eljegyezte *Bálint Andor* fakereskedő, a *Goldschmidt* és *Bálint-cég* belfajja *Temesváro*t.

— **Casanova könyveit elkobozták.** Casanova mesternek halála után jó száz és valamennyi tuczat esztendővel, nevezetes reklámot csinált a lipcsei rendőrség új osztálya. Ez az osztály az, mely legújabbban a pornografiát üldözi. Megszimatolták és elkoboztatták Casanova emlékiratainak most megjelent első kötetét, amely *Müller bécsi* kiadó nyomdájából került ki s átdolgozója *Conrad Henrik*. . . A velencei ólomkamrák híres rabját, a javíthatatlan vén kujont, imo sirjában sem hagyják nyugodni a modern szemfüles rendőrök. A könyvtárpolcok vastag porából így támad fel a szabadszáju, szabados erkölcsű kalandor, Casanova. A pokolban jól mulatnak ezen az ördögök.

— **A rejtelmes kapuczinus barát.** A nagyszalontai csendőrség egy rejtelmes kapuczinus barátot tartóztatott le. *Murányi Ferencz* tizenkilenc éves kapuczinus barát már egy héttel ezelőtt megszökött a kapuczinus atyák tatai kolostorából. A barátok följelentése szerint ötszáz korona készpénzt is elvitt magával. Az eltévedt fiatal szerzetes budapesti szülők gyermeke. Apja nyugalmazott tanító és hivatalnok a fővárosnál. A fiú öt gimnáziumot végzett, majd beiratkozott a technológiára. Közben halálosan megszeretett egy tizenhétéves leányt, mire a szülők — előrelő összeköttetések révén — internálták a tatai kapuczinus kolostorba. Egy évig türte itt a rabságot a szerelmes ifju, surolt, mosogatott, vizet hordott, szóval, végezte a noviciusok dura munkáját. Karácsonykor aztán fölmentelték szerzetessé, de a rendház fojtott léglőrével sehogys tudott megbarátkozni. Február huszonhatodikán el is szökött a zárdából és Budapestre utazott. De nem mert hazamenni, hanem pár napi tartózkodás után elutazott. Nagyszalontára egy barátjához, *Kádár Józsefhez*, aki a Nyil-uteza 19. szám alatt lakik. Négy napig rejtőzködött itt, mikor a tatai csendőrség távirati megkeresése alapján a nagyszalontai csendőrség letartóztatta. Itt azt vallotta, hogy az egész lopási mesét *boszuból* eszelték ki a kapuczinusok, hogy tönkretegyék. A szerencsétlen ifjut egy csendőr *Tatára* kísérte, ahonnan ma átvitték a komáromi ügyészség fogházába. *Murányi Salontán levelette a kapuczinus ruhát*, visszaküldte a zárdába és csilvilbe öltözködött. A tatai csendőrség most azt állítja, hogy csak százhatvan koronát sikkasztott. Lehet, hogy ez sem igaz. Csak a folytonos renitenziát akarják megboszulni.

— **A harlemi mérgekverők.** Harlem a tulipánvirág kertészetéről volt híres hajdan, most egy mérgekverő esettel kapcsolatban emlegetik. Hat hét előtt egy jómódu polgárnak a felesége mérgezési tünetek közt meghalt. Tegnapelőtt pedig a szomszédját vitték be hasonló tünetek közt a kórházba. Mind a két esetben *arzenmérgezés* történt. Az azonnal megindult vizsgálat kiderítette, hogy okozati összefüggés van a két haláleset között. Nem volt nehéz rájönni, hogy a gyilkosságot az életben maradt házastársak követhették el. Régióta szerelmi viszonyt folytattak egymással és hogy egymáséi lehessenek, mindegyik meggyilkolta a maga élettársát. A mérgekverő házastársakat le tartóztatták.

— **Gyermekgyilkos nevelőnő.** Nechutna Anna schüttendorfi nevelőnő egy év előtt került Budapestre. A huszonkétéves leány *Hochmann Antal* kereskedő házában nyert alkalmazást. Hónapokkal ezelőtt megismerkedett *Baumfeld Henrik* hivatalnokkal, aki házasságot ígért a fiatal teremtesnek és elcsábította. Mikor pedig a leányt szegyenbevitte, a csábító szokása szerint, faképnél hagyta. *Nechutna Anna* néhány nap előtt gyermeknek adott életet, de a csecsemőt megfojtotta és a pinzébe elrejtette. A kis holttestet megtalálták és a megindított nyomozás szálai a nevelőnőhöz vezettek. A szerencsétlen leányt bevitték a rendőrségre. Bevallotta bűnét és le tartóztatták.

— **Dinamitmerénylet.** Déváról jelentik: *Kudsiro*n ismeretlen tettes *Bratu Simon* gazdag paraszt házában ablakán dinamittöltényt akart a szobába dobni. A töltény azonban az ablak keresztárába ütődött, földre esett és felrobbant. Az utcabeli összes házak ablakai bezúzódtak, három háznak a kapuja kidőlt. A tettest a csendőrség nyomozza.

— **A leánykufárok.** A rendőrség ma letartóztatta *Szücs Károlyné* sz. *Német Amáliát* csábítás, kerítés és leánykereskedés miatt. Az a bűne, hogy fiatal, ártatlan leányokat kerített hálójába és tapasztalatlan áldozatait áruba bocsátotta. *Szücsné* beismerte bűnét. Vallomásaiban előadta, hogy *Tóth Lajosné* sz. *Prohászka* Jusztina nyugalmazott vasúti fékező felesége, aki vasalónő, bele volt avatva üzleteibe. *Tóthné* maga ajánlotta fel két leányát, a tizennyolczéves *Lidit* és a tizennégyéves *Erzsébetet*, akik közül azonban a fiatalabbik nem akart az erkölestelen utra lépni. Segítőtársa volt még *Karner Gézané* sz. *Girndorfer Teréz*, aki az újságokban apróhirdetést tett közzé, amelyben arra ajánlkozott, hogy fiatal uri leányokat nagyon olcsón tanít meg czimbalmozni. Akadtak is jelentkezők, akiket *Karnerné* rábírt arra, hogy áruba bocsássák magukat. Az *Alföldi-uteza* 18. szám alatt lakó *Tóth Lajosné* tiltakozott *Szücs Károlyné* gyanúsítása ellen. Azt mondja, hogy *Szücsné* boszúból akarja őt belekeverni ebbe a botrányba azért, mert kiutasította lakásából, ahol két hétig lakott. *Karner Gézané* a *Vig-uteza* 9. sz. házban lakik. Az egyszobás lakásban pinzéleányok, munkanélküli eselődleányok az albérlők. A házmasterné anyja mondotta el, hogy gyakran jöttek jókabátos urak *Karnerné* lakásába és neki is az a gyanuja, hogy kerítéssel foglalkozik. A hetekig tartó vizsgálatot nagyon megnehezítette *Szücsné* ravaszkodása. Az asszony tudott ugyan arról, hogy följelentették és ezért tartózkodott egy ideig az üzletektől. A detektívek állandóan figyelték, de semmi bizonyítékot nem tudtak ellene összeszedni. Nemrégiben azután két fiatal leány ment *Szücsné* himző-üzletébe. A detektívek megvárták őket és amikor lejöttek, bevitték a két nőt a főkapitányságra. Itt azután a rendőrorvosi vizsgálat után kiderült, hogy a gyanu alapos. *Szücsné*t bevitték a rendőrségre. *Korody M. Béla* rendőrkapitány hallgatta ki az asszonyt, aki váltig tagadta a terhére rótt csemány dolgot. A rendőrség azonban nem adott hitelt ennek a lehetetlen védekezésnek és letartóztatta *Szücsné*t. A másik két asszony, valamint a leányok ellen tovább folyik a vizsgálat.

— **Hadnagy sé a szép tanítónő.** *Jurányi Béla* hadnagyról, a fenlaki szerelmi botrány hősről, még a következőket jelentik: A hadnagyt régi szívbajával ápolták a budapesti helyorségi kórházban, ahonnan engedelem nélkül távozott el. Ugy volt, hogy a hadnagy feleségül veszi a lányt. A hadnagy vásárolta a butorokat is a lány lakásába, haragos felindulásában ezeket a butorokat, a saját butorait törte össze, amikor *Browningjából* három golyót is lött az új *vőlegény arczképebe*. Különben a hadnaggyal való házasságnak a *kauczió volt az akadály*. *Surányi* kijelentette, hogy otthagya a hadnagyt, mégis feleségévé teszi azt, akit halálosan szeret. De ezt az elhatározását — ugylátszik — nem tudta megvalósítani. A leány egyideig várt, majd ezelőtt nyolcz hónappal értesítette a hadnagyt, hogy *szabít vele és másfelé keresi a boldogulást*. A hadnagy erre visszakövetelte a levélét, a fényképeit és a butorokat. Mikor pedig a leány ezeket vonakodott visszaadni, noha időközben egy beszterezébányai pénzügyi tisztviselővel tényleg eljegyezte magát, a hadnagy megírta, hogy lemegy *Fenlakra*. Le is ment és ekkor tört ki a botrány. Egyébként a hadnagy a községházán sirva panaszkolta, hogy a leány őt anyagilag teljesen tönkretette. Már régen eljegyezte magát új vőlegényével, mikor még folyton levelezett a hadnaggyal és szerelmes szavakkal hitegette a hadnagyt, aki tegnap óta az aradi vár foglya.

— **Lövöldöző szoknyanadrágos hölgy.** Galaczból jelentik nekünk: Tegnap este hét órakor a sétatéren nagy botrány volt egy szoknyanadrág miatt. Egy ismert félvilági hölgy sétálgatott a korzón s hamarosan észrevették rajta az új kosztümöt. Előbb csak éretlen tacsokók, aztán az élemedettebb sétálók is megbotránkoztak rajta, kifütyülték s végül a szó szoros értelmében letették a sétáló hölgy testéről a szoknyanadrágot. A megtámadott nő revolvért rántott elő muffjából s kétszer a levegőbe lött. Ez megtette hatását, a közönség szétfutott és a megtépázott nő automobilon hazament.

— **Körözött sikkasztó.** A belgrádi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Morano Atanja* nevű ügynök kétezer frankot elsikkasztott, azután Budapestre szökött. *Morano* alacsony termetű, fekete bajuszu és csipetűt visel. A rendőrség nyomozza.

— Vizes tej az utcán. Hiába szigorították az élelmiszerhamisításokra vonatkozó szabályrendeleteket. A hamisítók a városatyá-üggyvédok mögé bujnak és vigán hamisítanak tovább. Ma reggel még öt óra reggel sem volt, s megcsiptek a Király-utczában egy tejhamisítót. — Egy ötliteres kanná állt a 98. számú ház kapuja alatt. A garádjára Csik Mihály budaörsi svát tette oda, majd néhány pillanatra otthagya s azután tejet öntött a kannába. Csik Mihály kavargatta a lögyböleket, amikor hirtelen egy egészségügyőr termett mellette, kezében fokmérő volt, amivel a tej zsírtartalmát mérte. Csik Mihály eszeveszett futásnak eredt. Az öt óra után. A közeli utcástrompró is üldözni kezdte. Végre elfogták. Épp a hetedik kerületi előjáróság előtt és bevitték nagy diadallal. Már akkor legalább kétszáz ember volt együtt és találgatta, hogy ki fogta el a gyilkost. Előkerült egy előjárósági tisztviselő, aki jegyzőkönyvet vett föl az esetről. Csik Mihály, bár közben a tejet is, a fokmérőt is ellopott, vallott. Elmondta, hogy igenis tejet hamisított. Minden négy liter vízbe öntött egy liter tejet. Azért tette, mert a nagyságok adósok maradtak a tej árával. Csak a saját anyagi romlását háritotta el akkor, amikor olyan tejet árult, amely 80 százalék erejéig víz volt. — Negyed kilenc volt, mikor az előjáróság kapuján kijött a vizes sváb, aki ellen folyik az eljárás.

— Megtámadott artisták. Bognár Gábor házmester és Romeiser Zoltán vendéglős az este együtt mulattak. Ittas állapotban dülöngéltek, amikor az Izabella-utczában szembejött velük *Jurnik* Antal artista a karján *Lippich* Paula artistanővel. A két részeg gorombán rátámadt az artistákra és *Bognár* a nőt illetlenül megérintette. Miután *Jurnik* figyelmeztetése nem használt, kétszer egymásután arcúlitotta *Bognárt*. Ez revolvert rántott elő és kétszer sütötte el. Szerencsére a golyók céltévesztettek. *Romeiser* a fegyver dőreje kijáratolta, *Bognár*ra vetette magát és ki akarta csavarni a kezéből a revolvert. E közben elszült a golyó a vendéglős mellébe fúródott. A mentők életveszélyes sérülésével a Rókus-kórházba vitték. *Bognárt* pedig bekísérték a rendőrségre.

— Verekedő leány. Maxim Margit huszonhat éves utczai leány tegnap este az utcán belekötött a járőrelőbbe. Odahivatták a rendőrt, akit a leány először lehordott, majd elkezdte ránczigálni a zubonyát. A rendőr védekezett, eközben Maxim Margit elésett és eltörte a bokáját. Most a Rókusban ápolják.

— Halálozás. Dr. Kádár Ambrus szatmári székeskőpálmányi kanonok, pápai prelátus, hosszas szenvedés után az éjjel 69 éves korában meghalt. Az elhunyt már életében 100.000 koronán felül adott jótékony cselekedetekre, különösen templomépítésekre, ezenkívül szűzakra ment szegény diákokat segélyezett állandóan.

Soltész Károly nyug. törvényszéki bíró, a Ferencz József-rend lovagja, 80 éves korában tegnap Kórmóczy-bányán meghalt.

Makucz Ernő, a nagyváradi Orsolya zárda tanítóképző intézetnek érdemes igazgatója, 50 éves korában Nagyváradon meghalt.

Lászlóffy László, apátplébános, Verseczen meghalt.

Medek Vince okleveles műépítész tegnap délben váratlanul elhunyt Budapesten. Mindössze csak harminckilencévet élt és már egyetemi hallgató korában kiemelkedett társai közül, a gótikus építészeti terep megnyilvánult erős tehetségével. Hált tetemeit csütörtökön délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra a kerpesi-úti temetőben lévő családi sírholtban. Az elhunytat kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Közülük *Merkel*né *Medek* Anna, az Operaház kiváló művésznője, aki az elhunytban legidősebb fivérének a lányaként

x *Royal-Orfeum*. Budapest, Erzsébet-körút 21. Színház és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

x *Bob* hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x *Akinek fájós foga van, vagy bármi okból orvosi kezelésre szorul, annak legjobban dr. Batizfalvy I. Z. Ké. Egt. tanár, a műtőfogászat és műfogászat szakorvosának Fogorvosi Intézetét ajánlhatjuk. A főváros ezen legelső intézete Károly-körút 3. sz. alatt lett legújabbán áthelyezve, egyenesen e célra átalakított, a legkiválóbb gépekkel és villanyos készülékekkel ellátott helyiségekbe, melyek lehetővé teszik a fogaknak teljesen fájdalommentes kezelését. A m. v. közokt. miniszter is elismerő leiratával tüntette ki e maga nemében páratlan intézetet, melynek technikai osztályában, mint számtalan esetben alkalmunk volt meggyőződni, a természetestől meg nem különböztethető műfogóatlások eszközöltetnek, melyekkel tökéletesen lehet beszélni és rágni. Természetes, hogy minden művelet dr. Batizfalvy-nak, az ismét szakembernek felügyelete alatt és részben általa is végeztetik, miért is a legteljesebb bizalmat is megérdemli.*

x *Fodor-féle vívóterem a Koronaherecznő utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különb. gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.*

Maupassant szenvedései.

— Egy komornyik visszaemlékezései. —

Páris, márczius 6.

A *Revue des Deux Mondes* legújabb füzeté Guy de *Maupassant*-ról visszaemlékezéseket közöl, amiket *Francois Tassart*, a költő hű komornyikja jegyzett fel, gazdájának borzasztó betegsége idején. A szigorúan lelkiismeretes krónikás, egyszerűségükben megható naplószerű sorokban vázolja azt a fokozódó elmebaj, melynek Franciaország legnagyobb novellairója 43 éves korában áldozatul esett.

Maupassant hallucinációi 1891. júliusában *Divonneles-Bains*-ben kezdődtek. A költő többé nem tudott aludni; éjente „szokatlan zajokat hallott”, amelyek gyötörték. E zajoknak pedig egészen reális alapjuk volt: patkányok és egerek garázdálkodtak a házban és *Maupassant* — mi-nekutána nagyon elmesécsapdákat talált ki és harminckét egeret égetett el elevenen, — boszusan hagyta ott azt a lakást.

Amikor *divonnei* tartózkodása napján inasával sétálni ment, a kis temető előtt felállított *Krisztuskép* előtt megállt és így szólt:

— Határozottan ez volt a legértelmesebb, a legnagyobb ember, aki valaha a földön megjelent. Ha mindazt meggondoljuk, amit 3 tett! És amellett csak harminczhárom éves volt, amikor keresztre feszítették... *Napoleon*, akit bámulok — az igaz, hogy csak mint lángész — egy ízben ezt mondta: „Mindabban, amit ez az ember — legyen isten vagy nem — cselekedett, van valami titokzatos, megfoghatatlan.”

Maupassant *Pregnyben* kerékpáron látogatta meg egy barátját. A rekkenő nyári hőségben annyira elbágyadt, hogy leszédült a bicikliről és a csipőcsontját eltörte. Vigasztalhatatlan volt. Nem a szenvedései miatt, hanem mivel attól félt, hogy a rázkódás által az agya kizökken az egyensúlyából. Állapota azonban rövid idő alatt annyira jóra fordult, hogy nagyobb megerőltetés nélkül dolgozhatott az „*Angelus*”-án.

Maupassant szeptember 18-án tért Párisba vissza. Kiváló hangulatban volt, mert azt hitte, hogy egészen meggyógyult. De csakhamar kiderült, hogy csalódott és több orvos tanácsára elhatározta, hogy a telet *Cannesban* tölti. Ott eleinte jól érezte magát, jó szinben volt és a csontvázát aszott költő hizni kezdett. De hirtelen rosszabbra fordult az állapota. *Tassart* így ír erről: „*Maupassant* december 26-án magához hívott és a legnagyobb izgatottsággal beszélt, hogy a temetőben kísértetet látott. Kétségkívül valami érzéki csalódásnak volt az áldozata. Látam, hogy nagyon fél, de nem akarja bevallani...”

A költő 1892. újév napján öngyilkossági kísérletet követett el. Körülbelül hajnali két óra lehetett — írja *Tassart* — amikor zörejt hallottam. Besiettem a lépcső melletti kis szobába és *Maupassant* urat vérző nyakkal találtam.

— Nézze, mit csináltam! mondta. Átmetszettem a nyakamat. Ugy látszik, hogy megboldultam...

Tassart egy *Raymond* nevű inasársát hívta segítségül. Ők ketten megfogták *Maupassant*-t, a szomszéd szobában ágyba fektették s a sebet felületesen bekötötték. Az előhívott dr. *Valcourt* hozzálátott a seb bevarrásához. De az orvos meglehetősen öreg volt és jóllehet több lámpa is égett a szobában, nem látott s nagyon ügyetlenkedett. Ekkor a bátor *Raymond* félrelépte és sokkal jobban végezte a dolgát, mint az orvos. A szegény *Maupassant* egészen nyugodtan viselkedett és az orvos jelenlétében egy szót se szólt. Amikor aztán dr. *Valcourt* távozott, mindkét inas kezét megszorította és sajnálkozott, hogy „ilyet” elkövetett s nekik boszúságot okozott. Ismételtlen bocsánatot kért tőlük és tágra nyitott szeméit rájuk meresztette, mintha vigasztaló és reménytető szavakat várt volna tőlük.

Másnap este kiugrott az ágyából és rémülten kiáltotta:

— *Francois!* Készen van? Elutazunk. Kitört a háború!

Tassart csitítani iparkodott s biztosította, hogy réggel várhatnak az indulással. De a szegény beteg kétségbeesetten kiáltott:

— Hogyan, ki akarja tolni az utazásunkat? Most, amikor gyorsan kell cselekedni? Nem egyeztünk meg abban, hogy a „*revanche*”-hoz együtt vonulunk be? Hiszen tudja, hogy szükségünk van erre a megtorlásra és ki is küzdjük!

Január 6-án *Passyba*, dr. *Blanche* gyógyintézetébe szállították a költőt. Április 20-án még volt némi remény. Voltak ugyan hallucinációi, de közben többször vig történeteket beszélt s nagyon örült, ha a környezetét megnevettette. De csakhamar megint rosszabbul lett és hű inasának szemrehányásokat tett, hogy a menyországban megrálgalmazta. Ettől kezdve rohamosan közeledett a katasztrófa. Csak nagyritkán gyuladt ki agyában az eszmélet egy-egy világos szikrája s utána ismét mély sötétségbe borult. A szerencsétlen ember testileg és szellemileg egyre jobban hanyatlott, míg 1893. július 3-án megszabadult szenvedéseitől.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) *Jótékonycélu hangverseny.* A Magyar Tanítók Otthona ma este a Zeneakadémia nagytermében igen szépen sikerült hangversenyt rendezett. A disztermet az előkelő közönség zsufelásig megtöltötte. A hangverseny tekintélyes összeget jövedelmezett a Magyar Tanítók Otthona és annak szamaritanus alapja javára. A kitünően összeállított műsort a Magyar Tanítók Otthonának vegyeskara nyitotta meg ifj. *Ábrányi Emil* „*Boldog voltam*” című dalával, majd *Káldi Mariska* lépett a pódiumra, s nagy tetszés közepette énekelte el *Tarnay* *Alajos* kíséréte mellett a „*Büvös vadász*” nagyjáróját. Kiváló érdekességet kölcsönzött az estélynek *Venczell Béla*nak, az Operaház tagjának fellépte, aki néhány *Bohm* és *Schubert* dallal teljesen meghódította a közönséget. A hangversenyt *Jansel Béla* orgonaművész stílusos jártéka fejezte be. A közönség igen meleg fogadtatásban részesítette a szereplőket. Mint értesülünk, a Tanítók Otthona a mai est nagy sikerén felbuzdulva elhatározta, hogy a jövőben sorozatos hangversenyeket rendez.

(*) *Az új Nemzeti Színház kérdése.* Gróf *Zichy* *János* kultuszminiszter hétfőre ankétet hívott össze az új Nemzeti Színház felépítésének ügyében. Az ankétet sokféle vélemény hangzott el, végeredményben azonban egyetlen egész, egyetlen megoldásra alkalmas művészi terv sem merült fel. Egyet konstatahatunk csak, mint abszolút eredményt, — amit *Molnár* *Viktor* államtitkár ezúttal is kijelentett, — azt t. i. hogy az állam, illetőleg a pénzügyminiszter két millió koronánál nagyobb összeget nem hajlandó az új színházra költeni. Ezen az alapon pedig szinte nevéstéges, hogy bármilyen megoldást és bármiféle ankétet komolyan vegyünk. Abban az országban, ahol a parlament harminczhat millió koronába, egy-egy kávéház háromszázezer koronába is kerül, nem lehet és nem szabad az ország első műintézetét kétmillió koronáért elsielni. Inkább maradjon a Nemzeti továbbra is ideiglenes hajlékban, semhogy olyan végleges otthont kapjon, mely előreláthatólag tíz esztendő múlva sem fog megfelelni kulturális követelményének, sőt nem felel meg ma sem és nem lesz méltó sem az országhoz, sem a tradíciókhoz, melyek a Nemzeti Színházhoz fűződnek. Toldó-foldó munkáknak, amelyek a hétfői ankétet tervezettek, ezzel a kulturügygel kapcsolatban nincsen helyük. Bennünket alaposan hozzászoktattak már a váráshoz és sem hogy fertálymunkát végezzünk, várjuk meg, amíg az állam, illetőleg a pénzügyminiszter a *Dreadnoughtok* és egyéb katonai költségek, továbbá a választási kiadások mellett az ország első műintézetére — kulturára! — pazarolhat néhány garast!

(*) *Az Operaházban* holnap, pénteken népszerű előadásul, olesó helyarákkal a „*A zsidónő*” kerül színpadra, szereposztása a következő: *Recha* — *Dömötör*, *Eudoxia* — *Hajdu Ilona*, *Elcázár* — *Lunardi*, *Brogni* *bibornok* — *Venczell*, *Lipót herceg* — *Jr. Székelyhidy*, *Ruggiero* — *Várady Sándor*, *Alberti* — *Mihályi*, *Herold* — *Ney B.* A har-

madik felvonásban előforduló táncgyűvegben Sebesi, Pallai, Brada és Smeraldi működik közre. Vezénylő karmester Szikla Adolf, rendező Alsze-gy Kálmán főrendező. (Bérletszűnet 14. szám, kezdete 7 órakor.) Szombaton „Lohengrin“-t ad-ják, a czimszerepben Anthes, a többiekben Medek, Haselbeck, Rózsa, Ney B., Várady S., Pich-ler, Kertész Ö., Kárpát és Ádám közreműkö-désével. (Évi bérlet 49. sz.) — Vasárnap „A csa-vargó és a királyleány“ Hajduné, dr. Székelyhidy, Várady S., Kornai, Pichler, ezután a „Havasi gyop-ár“ Nirschyvel, végül a „Parasztbecsület“ Szamo-si, Lunardi, Payer, N. Valent, Várady S. fel-léptével van műsoron. (Évi bérlet 49. sz.) — Hétfőn a „Pillangókisasszony“ kerül színre, a czim-szerepben Szoyer, Pinkertonban — Arányi, a konzuban — Dr. Dalnok: fellépésével. (Bérlet-szűnet 15. sz. Olosó helyvára.) — Kedden, már-czius 14-én lesz a „Bolond“, Rákosi—Szabados eredeti népies daljátékának premiérje (Évi bér-let 50. sz.)

(*) **Bemutató a Nemzeti Színházban.** Holnap, pénteken mutatja be a Nemzeti Színház Henry *Lavedannak*, a francia Akadémia tagjának és a „Párbaj“ szerzőjének új darabját, a „Sire“-t, amely 1909. év őszén került először színre a párisi Comedie Francaise színházban és ott szenzációs sikert aratott. Az ujdonság jelmezes főpróbája a sajtó meghívott képviselői előtt ma délelőtt tizenegy órakor volt. Főszerepeit Rákosi Szidi, D. Ligeti Ju-liska, Odry, Gabányi, Gál, Hajdu, Kürti, Bartos, Sugár, Bónis, Paulayné és K. Demjén Mari játszzák.

(*) **A Vigzinkör szombaton, márczius 11-én** fővárosi színházak és orfeumok művészeinek föllép-tével nyitja meg kapuit s e naptól kezdve az egész szezonon át nyitva marad. A megnyitó műsoron egy bájos operette, a „Tavaszi csók“ és egy mulatsá-gos francia bohózat „Rézi“ szerepelnek, természet-esen a színház legjobb erői szülő számokat is adnak elő. Az előadások naponként délután 4 órakor kez-dődnek.

(*) **Zavargás a színházban.** Rómában, a Teatro Argentianában tegnap este volt a bemutató előadása Rovetta „Romanticismo“ drámájának. A premiért nacionalista középiskolai diákok tüntetése zavarta meg, akik a negyedik emeleti karzaton fűtyültek s lábukkal topogtak. A földszinti közönség eleinte nyugodtan viselkedett, de aztán felháborodva az éretlen tüntetésen, lepisszgte a karzaton.

(*) **Szerződötetés.** Lukács Nándort, a Király-Színházból ismert kitűnő kómikust Papir Sándor az újpesti színházhoz szerződötete.

(*) **Vizsgaelőadás.** Az Orsz. M. Kir. Szín-művészetű Alakadémia e hó 11-én, szombaton saját szin-padán (Uránia) vizsgálati előadást tart növendé-keivel. Ez alkalommal színrekerülnek a „Felhívás keringőre“ és a „Színész“ című egyfelvonás-s vígjátékok, továbbá az „Erdélyi lakodalom“ című korrajz, táncokkal, három képen.

(*) **Jubiláris közgyűlés a Műcsarnokban.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ötven-dik évi rendes közgyűlését április 2-án, vasárnap 11 órakor tartja meg a városligeti Műcsarnok ta-nácsközségi termében.

(*) **A Szent György-Czéh aukeziója.** A Szent György-czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egye-sülete márczius 12-től 25-éig rendezi a Művészothton Váci-utca 9. szám alatt lévő helyiségé-ben VI. művészeti aukezióját. Az ünnepélyes meg-nyitás e hó 11-én, szombaton délután 5 órakor lesz, míg a sajtó képviselői 10-én, pénteken egész napon át megtekinthetik a kiállítást.

(*) **A zombori Rákóczi szobor.** Az 1912. év folyamán Zombor városában díszes és impozans szobor fogja hirdetni a nagy fejedelem emlékét. A szobor-bizottság Jankovits Gyula szobrászművészt bízta meg a szobor elkészítésével, ki a szobor ki-sebbitését mását e napokban fogja bemutatni a szob-or-bizottságnak.

(*) **A Nemzeti Szalon a vidéken.** A Nemzeti Szalon tavaszszal Székesfehérvárott és Eszéken rendezi a legközelebbi kiállításokat. Székesfehérvárott már márczius vége felé lesz az ünnepélyes megnyitás, s a tárlat védnökségére a Nemzeti Szalon elnöksége gróf *Széchenyi* Viktor főispánt, a kiállítás elnökének *Sáára* Gyula polgármestert és *Szűcs* Jenő alispánt kérte föl. A tárlaton részt-venni szándékozó művészek műveit márczius 8. és 9-én veszi át a Nemzeti Szalon műtárosi hivatala. A székesfehérvári kiállítást *Déry* Béla igazgató és *Rubovics* Márk műtáros rendezik.

(*) **Grafikusok és akvarellisták kiállítása.** A Magyar Grafikusok Egyesületének és a Magyar Akvarellisták és Pasztellfestők Egyesületének együttes kiállítása e hónap közepén nyílik meg a Nemzeti Szalonban. A kiállításon kivétel nélkül mindannyian résztvesznek a legjobb grafikusaink és pasztellfestő művészeink, úgy hogy annak az anyaga igen gazdag és rendkívül változatos lesz.

Stiller dr., a nagyevű fővárosi orvos-tanár, írja: „Mindazon esetekben, melyekben enyhe, biztos és a gyomrot kimelő sós hashajtóra van szükségem, évek óta csaknem kizárólag a természetes **Ferencz József-keserűvizet** veszem alkalmazásba.“ Gyógyszertárakban és fű-szerkereskedésekben kapható. A szétkül-dési-Igazgatóság Budapesten.

(*) **Hangversenyek.** A filharmoniai hangver-senyek idei ciklusa hétfőn, márczius 20-án záró-dik a X-ik hangversenyyel, melyen *Beethoven* IX-ik szimfóniáját adják elő *Kerner* vezetése alatt *Vasquez-Molina* Itália, *N. Valent* Vilma, *Arányi* Dezső, *Takáts* Mihály, *Venczell* Béla operaéneke-sek, valamint a m. kir. Opera teljes énekkarának *Nosedá* Károly tanár, karigazgató vezetése alatti közreműködésével.

Antalfy-Zsirus Dezső a kiváló orgonaművész meghívást kapott Párisba két önálló hangverseny megtartására. A kitűnő művész, aki e hó 16-án Budapesten, a Zeneakadémiában adja ezidei másod-ik hangversenyét, ugyanazt a műsort játssza, a melyet Párisban fog májusban előadni. Ezen élvezet-esnek ígérkező hangverseny közreműködője *Popiel* Miczi a fiatal hegedűművész, aki pompás játéka-lyal már több ízben gyönyörkedtetette a budapesti közönséget. A hangversenyt a Harmonia rendezi.

Casals Pallo és *Uinderstein* Hans Dudapesten márczius 29-én egy rendkívüli filharmoniai estét rendeznek a Vigadóban, amelyre *Uinderstein* Hans *Casals* Pablót, a híres gordonkaművészt is meg-hívta. Most lesz először alkalma a közönségnek *Casals* Pablót zenekarral hallani, amennyiben két nagy hangversenyt játszik és ezenkívül, közkivá-natra szólószámokat is fog előadni. A jegyek árusít-ását a Harmonia R.-T. vállalta.

Weingartner Félix, a kitűnő dirigens, aki most végleg megvált a bécsi operánál elfoglalt igazgatói állásától, mielőtt új állását elfoglalja a hamburgi operaháznál, világszerte művészetet tesz. Ez utazás során *Weingartner* Félix április havában Spanyol-országba indul és így a bécsi udvari opera zenekará-nak két budapesti hangversenyét, amelyeket ápris 11. és 12-én tartanak meg, nem vezényelheti. Ezért a bécsi filharmonikusok a két estélyre dr. *Schuch* Ernőt a drezdai királyi opera igazgató-kar-nagyant és *Strauss* Richárdot kérték fel dirigensek gyanánt. A Harmonia R.-T. figyelmezteti a közönséget, hogy a két hangversenyre a jegyek legnagyobb része már elkelt. Jegyek a Harmonia R.-T.-nál.

Somogyi Mór közkedvelt zongoraművésziünk f. hó 16-án adja hangversenyét a Royal-teremben. *Somogyi* Mór, aki csak ritkán gyönyörkedtetti művészi-játékával közönségünket, érdekes műsort állított össze régi és új mesterek, valamint saját szerzem-nyeiből. A hangverseny iránt nagy érdeklődés mut-atkozik. Jegyek a Harmonia R.-T.-nál.

Az *Országos Szimfóniai Zenekar* hatodik (ez idényben utolsó) bérleti hangversenye április 9-én lesz a Zeneakadémia dísztermében. A zenekar most a legközelebbi vidéki hangversenyek előkészületeit végzi és még e hóban folytatja a főiskolai és középiskolai matiné sorozatát is.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Petőfi-Társaság márcziusi ünnepi ülése.** A Petőfi-Társaság vasárnap, márczius 12-én dél-előtt tizenegy órakor tartja márcziusi ülését a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében. Az ünnepi ülés tárgysorozata a következő: *Herezeg* Ferencz elnök megnyitja. 2. Az erősebb (novella) írta és felolvassa *Farkas* Pál rendes tag. 3. Levél márczius idusán (költemény), írta és felolvassa *Ábrányi* Emil tiszteleti tag. 4. *Bolond* Istók (fan-tasztikus történet), székfoglaló, írta és felolvassa *Szemere* György rendes tag.

* **A Történelmi Társulat ülése.** A Magyar Történelmi Társulat márczius 16-án, csütörtökön délután öt órakor a Magyar Tudományos Akadé-mia elsőemeleti üléstermében rendes közgyűlést tart.

* **Álmok országútján.** *Thomé* József, a talen-tumos poéta, akinek több kedves verses írása jelent meg már lapunkban és a „Képes Szalonban is, *Álmok országútján* címmel egy kötetbe foglalta mindazokat a költeményeit, melyek a nagyobb fő-városi és vidéki napi- és hetilapokban, valamint az időszakos folyóiratokban megjelentek. Könyve 8—10 ívnyi terjedelemben, finom velin-papíron, szép ki-állításban husvét táján fog megjelenni és két ko-rona árban kerül a könyvpiazzra. A könyv tiszta jövedelmének 10 százaléka a magyar királyi posta-és távirada-jótekonny intézményeinek jut. Előfizetési összegeket címére Budapest, V. ker. Vág-utca 12. szám I. emelet lehet beküldeni.

FŐVÁROS.

(*) **A polgármester itthon.** Dr. *Bárczy* István polgármester haza érkezett külföldi ut-járól és átvette a város ügyeinek vezetését.

(*) **A rakodópartok bérbeadása.** A főváros part-beosztó bizottsága *Folkusházy* Lajos tanácsos elnök-lésével ülést tartott, amelyen dr. *Osypor* József tanácsjegyző volt az előadó. A bizottság a dunai rakodópartoknak 1911. évi bérleti beosztását a ta-valyi mérvben javasolta megállapítani.

A főváros tanácsának felhívására a *Budapesti Csavargózás-Részvételtársaság* beadványt intézett a tanácshoz a Vigadó előtt kettős partbérlet engedélyezése iránt. Ennek részint a Vigadó előtt a személyforgalom gyorsabb lebonyolítása, részint pedig az volna a célja, hogy az életbiztonság szempontjából két kikötőhelyet létesítenének. A bizott-ság javasolja, hogy erre a célra a csavargózás-társaságnak még egy partbérletet engedjenek át 500 korona átalány megfizetése ellenében. Hozzá-járult a bizottság ahoz, hogy a *Ferencz József* kereskedelmi kórház betegsegélyz. pénztárának tagjai részére öt ezüstkrona fejében; amelyet az urbéri jog elismerése fejében fizet a főváros pénz-tárába, 120 folyóméter partterületet ingyenes Duna-füzdő céljaira engedjenek át. Ugyancsak az urbéri jog elismerése fejében fizetendő egy darab husz-koronás arany ellenében a *Műgyetemi Evzés-Clubnak* 33 és fél folyóméter partterületet enged-zenek át. A *Dunagőzhajózási Társaság* bérlete, mint megirtuk, ez év végén lejár. A partbeosztó bizottság az ügyosztály javaslatára úgy határozott, hogy a gőzhajózási társaságnak, amely bérletének meghosszabbítását kérte, nem tiz esztendőre, ha-nem csak 1916. december 31-ig hosszabbítja meg bérletét, még pedig egy évi előzetes felmondás ki-kötése mellett. A társaság a bérletért folyó mé-terenkint 70 koronát fizet és az ott emelt épületek használatáért 11.000 korona bért. Kimondotta a Bizottság az ügyosztály javaslatára azt is, hogy a *Lunagőzhajózási Társaság* a *Műgyetem* környé-kén rendes személyszállító hajójáratot köteles léte-síteni, *Grünfeld* Miksa javaslatára pedig kimon-dotta azt, hogy a *Lánchíd* körüli zárt partokon a társaság az általa tervezett 128.000 koronás be-ruházást két éven belül tartozik létesíteni.

(*) **A személtakarítás.** A közgyűlés hozzájárult a tanácsnak ahhoz az előterjesztéséhez, hogy a személtávolítás kérdésének rendezésére vegyes bizottságot alakítsanak és felhatalmazta a taná-csot a bizottság megalakítására. A tanács a vegyes bizottságot a polgármester elnöklete alatt a köztisztasági, közegészségügyi és pénzügyi bizott-ság tíz-tíz tagjából megalakította.

A bizottság elnöke dr. *Bárczy* István polgár-mester lett, helyettes elnöke dr. *Vasiliévits* János alpolgármester, hivatalból tagjai a bizottságnak: *Antal* Gyula, dr. *Bódy* Tivadar és *Rényi* Dezső tanácsosok, *Melha* Kálmán tiszti főügyész, dr. *Ma-gyarevits* Mladen tiszti főorvos, *Devecis* Ferencz középítési igazgató, *Szimély* Árpád főszámvérvő és *Bolló* Alfréd köztisztasági főnök; a köztisztasági bizottságból kiküldöttek: *Baranyay* Sándor, dr. *Breitner* Lipót, dr. *Heltaj* Ferencz, *Krieshaber* Leó, dr. *Lendl* Adolf, dr. *Löwy* Lajos, dr. *Mezei* Mór, *Schön* Ignác, *Simonovics* Béla és *Winter* Lajos; a közegészségügyi bizottságból: dr. *Adler* Zsigmond, dr. *Boross* Ernő, dr. *Gerber* Béla, dr. *Hecht* Ernő, dr. *Hegedüs* János, dr. *Kovács* Ala-dár, *Paksy* Béla, dr. *Reiner* Ede, dr. *Reisz* Mór és dr. *Weisz* Jakab; a pénzügyi bizottságból: *Ehrlich* G. Gusztáv, dr. *Eulenberg* Salamon, dr. *Feleki* Béla, dr. *Glücksthal* Samu, *Hüvös* József, *Márkus* József, dr. *Platthy* György, dr. *Springer* Ferencz, dr. *Stern* József és dr. *Vázsonyi* Vilmos.

(*) **Uj központi pályaudvar — Erzsébet-sugárút.** *Kugler* Mihály mérnök, a Magyar Mér-nök- és Építész-Egyletnek csütörtökön este, *Kaj-linger* Mihály elnöklésével megtartott ülésén elő-adást tartott az új központi pályaudvarról és a lé-tesítendő Erzsébet-sugárútról. A felolvasó kimu-totta a vasutak és a nagyvárosok közötti szoros kapcsolatot és Budapest jövőjére nézve is elkerül-hetetlennek tartja e részben az együttes és párhuzamos eljárást. *Kugler* Mihály abban konkludált, hogy építsük ki az Erzsébetvárosi sugárutat a földalati vonallal és a központi pályaudvarral együttesen, még pedig azonnal.

(*) **A bosnyák ifjúságért.** A főváros közönsége a törvényhatósági bizottság boszniai látogatása emlékére a boszniai és hercegovinai illetőségű ifjak részére alapítványt tett, amelynek értelmé-ben három ifjút egyenkint 1200 korona évi ösztöndi-jban részesítenek, akik a budapesti főiskolák egyikét látogatják. A közoktatásügyi miniszter ma értesítette a főváros közönségét hogy az alapítóle-velet jóváhagyta és egyúttal köszönetét fejezte ki a főváros áldozatkészségéért, amely alkalmas arra,

hogy hazánk és az annekált tartományok között az ősi kötelékeknek megfelelő politikai, társadalmi és gazdasági viszonyt megerősítse.

(Köztisztaság. A köztisztasági bizottság tegnap Rényi Dezső tanácsos elnöklésével ülést tartott. A bizottság az új rendszerű locsolókecsik szállítása iránt tartott versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok megvizsgálására kiküldött albizottság jelentését tárgyalta. Öt ajánlat érkezett be és mint-hogy az ajánlatok előnyöknek mutatkoznak, a bizottság nem tiz, mint eredetileg szándékozott, hanem tizenkét új rendszerű locsolókecsi beszerzését ajánlja a tanácsnak. A kecsik ára 1825—1850 korona között váltakozik. A köztisztasági hivatali előterjesztésére a bizottság ajánlja a tanácsnak, hogy 24.500 korona árban egy villamos üzemű aszfaltmosó-gépet szerezzen be.

(A taksamérő. A taksamérő-szabályrendeletet a belügyi és kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta. A miniszteri leirat értelmében fölhívták azokat a vállalkozókat, akik taksamérőket akarnak alkalmazni, hogy az országos központi mértékügyi intézetnél mutassák be a taksamérőket és onnan a rendszerpróbáról hitelesítési engedelmeket szerezzenek be. A tanács mai ülésén fölhívta a vállalkozókat, hogy legkésőbb április 15-ig mutassák be taksamérőjüket az országos központi mértékügyi intézetnél, szerezzenek be a rendszerpróbáról a hitelesítési engedelmeket, mert ezen a határidőn túl a hitelesítési engedelmeket a tanács figyelembe nem veszi. Fölhívja egyúttal a tanács a vállalkozókat, hogy április 16-án a bizonyítványokat a taksamérő egy példányával együtt mutassák be. Amint ezek beérkeznek, a tanács dönteni fog a tekintetben, hogy mely típus fogadja el.

TANÜGY.

= Uj egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Bernolák Nándor kassai kir. jogakadémiai nyilvános rendkívüli tanárnak a budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi karán a „magyar büntetőjog”-ból egyetemi magántanárként történő képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és nevezettet ezen minőségében megerősítette.

= Gazdasági szaktanitók közgyűlése. A Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete ma délután tartotta évi közgyűlését a Ferencz József Tanitók Háza üléstermében, Rádl Lajos elnöklésével. A közgyűlésen a tagok nagyszámban jelentek meg és ott volt többek között a kultuszminisztérium részéről Gerényi Jakab kir. tanfelügyelő is. Az elnök üdvözlő szavai után Cs. Péterffy József titkár terjesztette elő a titkári jelentést, amelyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett. Ezután Géher Lajos biharmegyei szakkiskolai igazgató tartott emlékbeszédet néhai Halász Ferencz miniszteri tanácsosról. Az emlékbeszéd elhazása után az elnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy egy 5000 koronás alapítványt létesít Halász Ferencz nevére, később meghatározandó célra. A számadások felülvizsgálása és az 1911. évi költségelőirányzat megállapítása után Hajgató Géza szatmári gazdasági igazgató terjesztette a közgyűlés elé a gazdasági népoktatás törvényhozási rendezése érdekében a kultuszminisztérium elé terjesztendő memorandumot. Ebben a memorandumban a gazdasági iskolák felállításának törvényhozás útján való szabályozását, szervezését kéri. A kérdéshez Makray István (Csaba), Nagy Kálmán, dr. Reznik Mihály, Farkas Gyula, K. Molnár Jenő (Makó), Mudin István (Szekudvar) szölkak hozza. Felhasználásaikban a gazdasági szaktanitók azt a kívánságát hangoztatták, hogy a szaktanitók egy-egy évre redukáltassanak, hogy az iskolai mulasztásokat kihágásoknak minősítsék és hogy a gazdasági iskolai szaktanitók a X., IX. és VIII. fizetési osztályokba soroztassanak. A közgyűlés ezután némi módosítással elfogadta a Hajgató Géza által előterjesztett memorandumot. Ferencz Károly, a komáromi szaktanitóképző igazgatója szölkelt ezután a közgyűlésnek a gazdasági iskolák tekintetében némi felvilágosítással, majd pedig az egyesület tisztikarának és választmányának választása következett. Az elnök zárószavai-val ért véget a közgyűlés.

= Zsidó-gimnázium Budapesten. Megemlékeztünk már arról, hogy a fővárosban zsidógimnáziumot szándékoznak létesíteni. Az izraelita egyházközség részéről kiküldött bizottság élén dr. Kohn Sámuel főrabbi áll, tagjai sorában pedig dr. Kármán Mór és Goldziher Ignác egyetemi tanárok, továbbá dr. Bánóczy József, az izraelita tanítóképző igazgatója, Weinmann Fülöp, az izraelita egyházközség elnöke, Wittenberg Gyula, a Szent-Egyet elnöke, dr. Stiller Mór ügyész, báró Hatvany-Deutsch József és Ehrlich G. Gusztáv foglalnak helyet. A bizottság már a leg-

közlebbi napokban dönteni fog, hogy Lajta, vagy Hegedüs műépítészek még december hóban elkészült tervek alapján felépítsék az egymillió koronás iskolaépületet. Az új főgimnázium 1300 tanulóra van számítva, valamint a vele kapcsolatos zsinagógát ezer ülésre építik fel az Aréna-ut közvetlen közelében levő Abonyi-utca 7. és 9. számú saroktelken, mely a Bálint-utczába nyílik be. Az új főgimnázium építkezését még e tavasszal megkezdik.

= Felfüggesztett tanító-pár. Aradmegye közigazgatási bizottsága, mint Aradról jelentik, felfüggesztette állásától. Sugár Vilmos borosjenői tanitót meg a feleségét, mert a házaspár kegyetlenül bánt a maga gyermekével. A fölfüggesztésnek az a megokolása, hogy aki a maga gyermekét kinezta, arra nem lehet rábíznai másnak a gyermekét.

= A román tanitók működési pótléka. Az aradmegyei román tanitók az államtól működési pótlékokat kértek. A megye közigazgatási bizottsága nem pártolta a kérelmet, mert a román iskoláknak még nincs miniszterileg jóváhagyott tantervük. A kultuszminiszter azonban tudatta a közigazgatási bizottsággal, hogy a működési pótlékokat kiutalványozza.

KÖZIGAZGATÁS.

A fölemelt jegyzői nyugdíj. Az egész ország jegyzői karát közelről érdekli az az örömhír, ami Bihar vármegyéből érkezett, ahol a vármegyei nyugdíjbizottság márczius 8-án tárgyalta a nyugdíj szabályrendelet módosítására benyújtott indítványt. A szabályrendelet azért kellett módosítani, mert mint köztudomású, Szabolcs vármegye a kormányhoz benyújtott felterjesztése érdekében országos mozgalmat indított és pártolását kérte annak az indítványának, hogy a teljes jegyzői nyugdíjat ne mint eddig 40, hanem 30 évi szolgálat után adják meg, még pedig az eddigi 2600 korona helyett 2600 koronában. Biharmegyében ez az indítvány igen kedvező elintézésben részesült. Ugyanis a nyugdíjbizottság, melynek ülésén jelen voltak Eráter Barnabás alispán (elnök) kimondta, hogy ha 30 évre nem szállítható is le a szolgálat, de 35 évnél hosszabb időre nem fog terjedni, a teljes nyugdíj pedig az eddigi kétezer korona helyett 2600 korona lesz.

Pest vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tíz órakor Pest vármegye székházában Fazekas Ágoston alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen a jelentések során dr. Peterdi Mór kir. tanácsos, tanfelügyelő beszámolt a múlt hóban teljesített iskolalátogatásokról. Jelentette továbbá, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a múlt hóban összesen 9030 korona államsegélyt utalványozott, részben fizetéskiegészítés címén egyes tanítóknak, részben az ingyenes népoktatás következtében elmaradt tandíjak kárpótlásául az iskolafentartók részére. Felterjesztették a budaörsi, törökbálinti, péceli, nagykovácsi, szentmártonkúti, főtí, farmosi, szentlőrinczkúti, gyömri, törkei, román. kath., bényei, eszméri, peterdi ág. hitv. evang., apostagi, bíai, versei, czepléki, őrszentmiklósi, tápiószelci, kisoroszi, főtí ref., a tápiószelci, nagykováci dunapataji, váci, irsai, czepléki és abonyi izraelita egyházközségek és a felsővidéki községi iskolázók államsegély iránti kérvényeit, valamint felterjesztést tett a bizottság a gyömri, czepléki, váci és ikládi új tanitói állások államsegélyének elvi engedélyezéséért. Jóváhagyták több állami iskola múlt évi számadását és a tápiógyörgyei községi tanítóválasztást. Végül tárgyalta a bizottság több községi gazdasági iskola költségvetését és néhány felekezeti tanító javadalmazásának megállapítását. Azután Kurucz Gyula kecskeméti tanfelügyelő terjesztette elő jelentését a meglátogatott iskolákról, az analfábta tanfolyamok működéséről és a múlt hónapban folyósított államsegélyekről, amelyekkel az államsegélyek összege 134.381 koronára emelkedett. A pénzügyigazgató jelentése szerint a múlt hónapban állami egyenes adóban befolyt 1.338.205 korona 42 fillér, ami az előző év február hónapjában befolyt 701.736 korona 22 fillérről szemben 636.469 korona 20 fillérről emelkedett. A jelentések előtt az elnök Fazekas Ágoston alispán meleg szavakkal üdvözölte Lukácsics Alajos monori műasztalos és a monori hitelszövetkezet ügyvezető igazgatóját abból az alkalmából, hogy ipari téren kifejtett tevékenysége elismerésül a király a koronás arany ér-

demkeresztel tüntette ki. Beszédében megemlékezett azokról az érdemekről, amelyeket a kitüntetett a vármegye területén a szövetkezeti mozgalom terén szerzett és átadta neki a királyi kitüntetést. Lukácsics Alajos meghatóan köszöntö meg a kitüntetést és az alispánnak, valamint a vármegyének a bensőséges üdvözlést.

A hálátlan község. A múlt hónapban megemlékeztünk arról a sajnálatos esetről, hogy Kötéggyánban, egy biharmegyei községben az embertelen munkába belebetegedett a jegyző, Török József s hogy egészségéből megmentse, ami még megmenthető, egy nagyváradai ideggyógyító intézetbe vettette magát. Ez még az őszszel történt s az orvosi kezelés Töröknek visszaadta — nem az egészségét, de azt a reményt, hogy idővel teljesen ki fog gyógyulni. Azt jóslták az orvosai is, de hozzáadték, hogy chez legalább is még három hónapi feltétlen pihenésre van szüksége. Török József tehát újabb szabadságot folyamodott, de Kötéggyán nemeskeblű képvisellete kijelentette, hogy nincs kegyelem, vagy tessék leköszönni, illetőleg nyugdíjba menni, vagy megkezdni a szolgálatot. Még ügyvédek is fogadtak a jegyző ellen, akinek az alispán, régebbi érdemeire való tekintettel, mégis megadta a szabadságot. Geszler Pál kötegyáni birtokos most levelet irt az alispánhoz, amelyben embertelenségnek minősíti a kötegyániak eljárását és kéri, hogy az ügyvédi költségeket ne a jegyző családja, hanem a község fizesse.

Czepléd város képviselőtestülete ma tartott ülésén egy I. osztályu aljegyzői és egy számvevői állást szervezett és a hátralékos munka felszaporodására való tekintettel, felhatalmazta a tanácsot, hogy addig is, míg az új állások szervezését a vármegye jóvá nem hagyja, az állásokat ideiglenesen álltassa be. A tanács ma ez állásokra Tarjányi Sándor volt árvaszéki ülnököt első aljegyzővé és Elefánt László ügyvédjelöltet számvevővé választotta meg.

Kórházi botrány Szabadkán. A bácskai nábobvárosban, Szabadkán, vörheny dühöng hetek óta. A betegek befogadására négy ágy szolgál minősége a rozogant, szűk kórházépületben, az egyik ágyban pedig lábtól-fejtől egyszerre négyen fekszenek. A szabadkai főszámvevő kimutatta, hogy harminczhat millió a város vagonya és csodálatos módon mégsem telik egy új kórházra. Mí lesz itt a fenyegető nagy járványok idején?

Zombor város törvényhatósági bizottsága — mint jelentik — határozott az ötös-bizottságnak a városfejlesztési javaslatáról. A rendkívüli közgyűlés elhatározta, hogy az ötös bizottság tervezeteit husz tagu bizottság elé terjeszti egyrészt, hogy a szállási lakosság érdekeire való tekintettel kibővítsék az alkotások programját, másrészt, hogy részletes terveket dolgozzon ki a javasolt alkotásokról. Blagojovics városi iktatót hivatali hanyagság miatt felfüggesztették állásától.

Baja város törvényhatósága Hegedüs Aladár kir. tanácsos, polgármester elnöklésével tegnap ülést tartott. A közgyűlés kimondotta Lemberger főügyész beszéde után, hogy az 1878-ban megszüntetett bajai törvényszék visszaállítása érdekében márczius 14-én küldöttséggel járul az igazságügy-miniszterhez, egyben ingyen telket és 300.000 koronát szavazott meg a felállítandó törvényszék céljaira.

SPORT.

(Birkózó-bajnokság. A Magyar Athletikai Szövetség április 8-án és 9-én Budapesten a Bekefő-cirkuszban (Városliget) Magyarország birkózó-bajnoki versenyét rendezte. Külön verseny lesz: a) a nehézsúlyúak részére (66 kg-ig); b) a könnyűsúlyúak részére, védő Radványi Ödön BAK. (66—72 kg-ig); c) a középsúlyúak részére, védő Előd József MTK. (72—82 kg-ig); d) a nehézsúlyúak részére, védő Fischer Tibor MTK. (82 kg-on felül). Minden verseny győztese Magyarország bajnoka 1911-ben címet, továbbá a MASz. bajnoki aranyérmét nyeri. A versenyeken a MASz. szabályai érvényesek. Nevezési határidő: 1911. április 1. délután 6 óra. Nevezések Gsanádi Mór szakosztályi előadó címére küldendők (Budapest, X., Kőbányai-ut 30.).

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Megtámadott mandátumok.** A dévai petíció ügyében a kir. Kuria elrendelte a bizonyítást arra nézve, hogy igaz-e, hogy *Barcsay Andor* megválasztott képviselő egy ottani lelkésznek 200 koronát ígért szavazataért és egyúttal megígérte, hogy Veczel községnek meg fogja téríteni a templom-építésre felvett 1600 koronás kölcsönt. A vizsgálót a marosvásárhelyi tábla által kiküldött bíró már befejezte és az iratokat a kir. Kuriára terjesztette fel, amely május 16-án Lábán Lajos bíró előadásában fogja folytatólag tárgyalni a petíciót. — A Bácsalmáson megválasztott *Szutrelly Lipót* munkapárti képviselő mandátumát tudvalevőleg a kisebbségben maradt *Hirman Ferencz-párt* petícióval támadta meg. A kir. Kuria elrendelte a vizsgálatot több érvénytelenségi okra vonatkozólag. A vizsgálat már befejezést nyert és az iratokat a kir. Kuriához terjesztették fel. A folytatólagos tárgyalást a kir. Kuria május 9-re tűzte ki.

§ **Az Ügyvédi Kamarai választások.** A bpesti Ügyvédi Kamara elnökségére és választmányára megcélzott választások ma délután egy órakor zárultak. A választás iránt az ügyvédség körében igen nagy érdeklődés mutatkozott, mert egy a reformpárt, mint az új ügyvédi párt a legnagyobb erővel ment be a küzdelembe. Mutatja a választás hevességét az is, hogy a budapesti és környékbeli ügyvédségnek több mint háromnegyed része járult az urnák elé. A szavazás lezártáig leszávozott összesen 1450 ügyvéd.

A választások eredménye a következő: elnök lett: Szivák Imre (1557 szavazat); elnökhelyettes: dr. Brüll Ignác (1557); titkár: Pap József (1542); ügyész: Baracs Marcell (1334); pénztárnok: Popper Tódor (800). Választmányi tagok lettek: König Vilmos (1445), Nagy Dezső (1436), Gyöngyössi József (1433), Szilágyi Arthur Károly (1433), Messinger Simon (1411), Darvai Fülöp (1407), Gold Simon (1388), Glücklich Emil (1386), Berger Miksa (1372), Felaki Béla (1370), Vázyonyi Vilmos (1313), Erdélyi Sándor (995), Keresztény József (893), Blauner Mór (886), dr. Erőss Samu (865), Engel Aurél (863), Székely Imre (864), Lévy Béla (862), Reik Ferencz (862), Köves Béla (857), Kégl János (848), Oestercher (835), Kohn Jakab (838), Lovrich István (837), Oláh Dezső (837), Kelemen Lajos (836), Eisler Zsigmond (831), Kővér Soma (830), Waigand József (827), Radó Lajos (821), Marton Sándor (806), Héder Lajos (814), Stern Sámuel (809), Szücs Miklós (807), Teller Miksa (805), Mihálovics Béla (803).

§ **Pauamázó osztrák képviselő.** Krakóból jelentik nekünk: Négynapos tárgyalás után ma ért véget az a bocsúltséértési pör, amelyet *Schponder* reichsráthi képviselő indított a lengyel kivándorlási egyesület igazgatója, *Okolovics* ellen, amiért ez megvádolta *Schponder*-t, hogy kivándorlási híján, az *Atlantic Express*-nek felhajtó ügynöke és minden kivándorló hajójegye után 100 koronával többet sarczol, semmint járna neki. A tárgyalás során *Okolovics* bebizonyította vádjait, sőt tanúkkal igazolta, hogy a képviselő kivándorlónök ellen erkölestelen merényleteket követett el, kétszer megbüntették, mert törvény ellenére szerzett kivándorlónöknek utlevelet és hajójegyet s ezt izben bünyenyítő feljelentést tettek ellene. Az esküdtek felmentették *Okolovics*-t a rágalalmazás vádjá alól és a közönség lelkes ovációt rendezett mellette.

§ **Ítélet a Haverda-pörben.** A kir. Kuria — két napos tárgyalás után — ma dében hirdette ki határozatát *Haverda* Mária és társai bünyörében. A legfelsőbb bíróság a védők által bejelentett összes semmisségi panaszokat elutasította s ezzel hozzájárult a budapesti esküdttörvényesség ítéletéhez.

§ **A bizonyítványgyárosok bünyöré.** A budapesti tábla III. bünyető tanácsa *Herváth* Béla elnöklésével ma folytatta *Földes Géza* igazgató és tanártársai bünyörének tárgyalását. Az előadó bíró után dr. *Weisz* Ödön az előadás kiegészítését kérte arra nézve, hogy az 1905—1906. iskolai évben ugyanannyi volt a magánvizsgálók száma, mint az 1906—1907. évben. Kérte az előadás kiegészítését arra nézve is, hogy *Korányi* segédtanfelügyelő figyelmeztette *Mosdóssy* kir. tanfelügyelőt a magánvizsgálók megnövekedett számára. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy a tanárok közt a visszaélés köztudomású volt. Azután a többi védő is kérte több irat fölolvását. Az után a védők a bizonyítás kiegészítése iránt tettek előterjesztést. A tárgyalást holnap folytatják.

§ **Elítelt román izgatók.** A karánsebesi országgyűlési képviselőválasztás epilógusa játszódott ma le a temesvári kir. táblán. A karánsebesi kerületben annak idején nagy izgatást fejtek ki *Vlád Aurél* nemzetiségi jelölt kortesci. Örményes községben egy *Vella András* nevű választó abezugolta *Vlád*-ot. A felizgatott tömeg ezért *Vellát* megakartá lincselni, aki a község házára menekült, ahonnan *Vlád* hívei kihurcolták és félholtra verték. Magánosok elleni erőszak bünyette miatt a tábla ma *Mikuleszku Pétert* négy havi és három másik vádlottat két-két havi, a többi vádlottakat egy havi, illetve 14 napi fogházra ítélte.

§ **Kiraholt fuvaros.** Ez év február 12-én együtt mulatott a Csángó-utca 5. szám alatt levő *Kis Dávid*-féle kávéházban *Gajos Kálmán* fuvarosmunkás, *Polcsik András* és *Ános József* katona. Mikor fizetésre került a sor, *Ános* és *Polcsik* észrevették, hogy *Gajos*-nak még van egy pár koronája és ezért elhatározták, hogy ezt a pénzt, ha erőszakkal is, de elveszik tőle. Mikor *Gajos* kiment a kávéházból, utána osontak és *Polcsik András* hátulról teljes erővel lefogta *Gajos* karjait, *Ános* pedig kikutatva azalatt zsebeit, elvette *Gajos* 12 koronáját. A pénzből *Ános* öt koronát adott *Polcsik*-nak és aztán mind a ketten elmenekültek. A budapesti bünyető törvényesség esküdttörvényessége dr. *Mikovich* bíró elnöklésével ma vonta felelősségre *Polcsik András* rablás bünyetteért. A tárgyaláson a vádlott töredelmesen bevallotta tettét. Az esküdtek dr. *Nagy Béla* kir. ügyész vádindítványa után bünyönsnek mondták ki és a bíróság a marasztaló verdikt alapján egy évi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős. *Ános* ügyében a hadbírósnál folyik az eljárás.

§ **Okirathamítás boszúból.** Farkas Sándor szentesi gyógyszerész pár évvel ezelőtt *Zolner* László székesszérvári gyógyszerésznél volt alkalmazásban. Haraggal váltak el egymástól és *Zolner* több rendbeli bünyető feljelentést tett ellene. Ezekért *Farkas Sándor* úgy állott boszút haragosán, hogy a múlt év folyamán az *Aufricht* és *Goldschmid* cégnél egy 180 korona értékű tároगतót rendelt *Zolner* László nevére, a megrendelő ívet ennek nevében alá is írta. A cég elküldte a tároगतót *Zolner*-nek, ez azonban nem fogadta el és visszaküldte. Mikor megtudta, hogy a tároगतót *Farkas Sándor* rendelte meg az ő nevében, bünyető feljelentést tett ellene magánokirathamítás miatt. A lefolytatott tárgyalás után a bíróság a beismerésben lévő vádítottat dr. *Török Sándor* védő meghallgatása után magánokirathamítás vétségéért nyolcz napi fogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítéletben az ügyész megnyugodott, a vádlott és védő ellenben felebbezést jelentett be.

§ **Elítelt betörő.** Az egyik fővárosi fémlvaszó vállalat a múlt év őszén bejelentette a rendőrségnek, hogy egy *Weisz Béla* nevű pinczér több kiló súlyú olvasztott ezüstrudat kínált megvételre. A rendőrség kérdőre vonta *Weisz* Bélát, aki azt adta elő, hogy az ezüstrudakat *Mandl* István nevű barátjától kapta értékesítés végett. *Mandl* István, mikor megérezte a veszélyt, megszökött a fővárosból. A rendőrség azonban további kutatás során megtudta, hogy az ezüstrudak tulajdonképpen *Bikfalvy* Lajos gébulakossegéd tulajdonát képezik. *Bikfalvy* Lajos notórius betörő tolvaj lévén, a rendőrség mindjárt tisztában volt azzal, hogy az ezüstrudak a különböző helyeken elkövetett betöréses lopásokból származó ezüstneműek beolvastásából származnak, s ezért nyomban letartóztatták *Bikfalvy* Lajost. A rovtultu betörő azonban konokul tagadta, hogy bünyöns uton jutott volna az ezüstrudak birtokába. Azzal a naiv mesével állott elő, hogy ezeket a rudakat a városligetben egy ismeretlen ember elásta. Ő ezt meglátta s az ismeretlen távozása után az elásvott rudakat magához vette és értékesíteni akarta. A kir. ügyészség vádat emelt egy *Bikfalvy* Lajos, valamint *Weisz* Ignác pinczér ellen lopás bünyette miatt. Ma tárgyalta ezt a bünyönyt a bünyető törvényesség dr. *Makucz* bíró elnökle alatt s a tárgyaláson mindkét vádlott konokul tagadta bünyönségét. A bíróság a lefolytatott tárgyalás után csakis *Bikfalvy* Lajost mondotta ki bünyönsnek a lopás bünyetteben s ezért egy évi börtönrre ítélte el.

§ **Megörült váltóhamisító.** Aradról jelentik: *Szabó* György iskolaigazgató, ki néhány hónap előtt 15.000 koronás váltót hamisított, ma az ügyészség fogházában kitört az őrsétség és dühöngeni kezdett. Beszállították a kórház megfigyelő osztályára.

§ **Elítelt kabáttolvaj.** Ifj. *Vidér* Ede villany-szerelő, aki lopás miatt már több ízben volt bünyető, a múlt év november 1-én az *Ostende* kávéházban ellopta *Fábián* Oszkár 90 korona értékű téli kabátját, november 6-án *Wellsch* Károly 120 korona értékű télikabátját vitte el a *Simplon*-kávéházból, a rá következő napon a *New-York* kávéházból emelte el *Dimics* László 200 korona értékű téli-

kabátját, végre november 11-én a *Baross*-kávéházban *Brázy* Kálmán télikabátját lopta el. A detektívek csakhamar kinyomozták a veszedelmes kabáttolvajt, akit ma a bünyető törvényesség dr. *Füzesséry* bíró elnökle alatt négy rendbeli lopás bünyetteért másfél évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész is felebbezett súlyosbíttásért, de felebbezett a vádlott is.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank közgyűlése.

Budapest, márczius 9.

Részvényeseinek nagy érdeklődése közepette ma tartotta meg báró *Madarassy-Beck* Miksa elnökle alatt negyvenedik rendes évi közgyűlést a *Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank*. A közgyűlés legfontosabb tárgya az alaptőkeemelés elhatározása volt. Mint már ismételt megemlékeztünk róla, a bank igazgatósága az alaptőkének 40 millió koronáról 50 millió koronára való fölemelését javasolta a közgyűlésnek, mely a javaslatot ma tárgyalta és elhatározta az alaptőkének 25.000 drb, egyenként 400 korona névértékű s a folyó 1911. év hasznában már részesező részvény kibocsátása által 10 millió koronával, azaz 40 millió koronáról 50 millió koronára leendő fölemelését. A kibocsátandó részvények felére a régi részvényesek birnak 50 és fél korona árfolyamon a folyó kamatok hozzászámításával elővételi joggal, míg a részvények másik felét egy a bank bécsi, párisi és budapesti üzletbarátaiból alakult tőkeerős szindikátus veszi át öt évi zárlattal. Az elővételi jog gyakorlásának határideje a hó 13-tól bezárólag e hó 22-ig terjed.

Az alaptőkeemelés a közgyűlés elé terjesztett igazgatósági jelentés teljes mértékben indokoltá teszi. Ez a jelentés ugyanis az egész vonalon a bank nagyarányu fejlődéséről számol be. Az elmúlt év általában kedvező közgazdasági konjunkturái természetesen élénkítőleg hatottak minden irányban pénzügyeink tevékenységére, melynek eredményét lényegesen gyarapították, hogy csaknem az egész év folyamán magas kamatlábviszonyok uralkodtak. E konjunkturák kihasználása és a bank üzletkörének ezeltudatos belterjes ápolása révén üzleteredménye jóval meghaladja az előző esztendő nyereségét, a váltóleszámitolási üzlet jövedelme az elmúlt év magas kamatlába folytán természetesen kedvezőbb volt a korábbi évek jövedelménél; ezen üzletág forgalma ismét lényegesen emelkedett s a leszámitolt belföldi váltók összege 338 millió koronára volt. Az értékpapír- és értékpapírbizományi üzlet forgalma az élénk tőzsdéi üzlet következtében igen nagy volt s ezen számla a nagy forgalom következtében szép hasznót eredményezett. A jutalékszámjára eredménye kizárólag a folyóüzletből származik és emelkedése a nagyobb forgalom következménye. A lombardállomány 47 és fél millióra emelkedett és ezen emelkedés a fiókosztályok mindinkább nagyobbódó üzleti forgalmával van kapcsolatban. Betétállomány 26 millióval szaporodott s ezidőszereint már 150 milliót tesz ki; ezen összeg igen nagy hányada állandó jellegű betét s a mostani emelkedés is főleg ily természetű tételekből áll. A fiókosztályok igen szépen fejlődnek s az általában élénkebb üzleti élet folytán nagyon kielégítő eredménnyel dolgoznak; az év folyamán Budán, a Margit-köruton nyitott a bank új fiókot s a legközelebbi időben nyílnak meg a *Baross*-téri és *József*-köruti fiókosztályai, miáltal Budapesten összesen nyolcz fiókosztálya lesz a banknak. A jelzálogüzlet az elmúlt év folyamán kedvezően alakult s az intézet jelzálogosztálya nagyon jó eredménnyel dolgozott; az év folyamán 25 és fél millió korona kölcsönt folyósított s ezáltal a kölcsönállomány 74 millióra emelkedett. A hátralékos annuitások összege az év végén 121.220.35 korona volt, mely összeg a folyó üzletév folyamán már jórésben befolyt. Az év folyamán kibocsátott zálogleveleket jóformán teljes összegben elhelyeztették; a bank zálogleveleinek igen jó piaca van hazánkban, emellett azonban jó keresletnek örvendenek Ausztriában és Hollandiában is. A községi kölcsönüzletet is felvette a múlt évben

a bank üzletkörébe s megalakította e kötvények külön biztosítéki alapját. A bank az elmúlt év folyamán részesegett mindazokban a nagyobb szindikátusi üzletekben, amelyek a múlt évben hazánkban fölmerültek. Az árubizományi és konszignációüzletre nagy gondot fordított a bank, miáltal lehetővé vált, hogy bel- és külföldi felei számát gyarapítsa és hogy kielégítő forgalom mellett nagyobb hasznot érjen el. Az áruelöleg-üzlet terén az utóbbi években uralkodó kedvezőtlen viszonyok, úgy mint az árak alakulása és az a körülmény, hogy a megelőző gyenge termés következtében csupán csekélyebb raktárállomány képződhetett, a lefolyt éven is érvényesültek, úgy, hogy a bank igénybevétele ezen üzletágban nem fokozódhatott. Ellenben ugy a vidéki, mint a fővárosi közraktárak igen kedvező eredményeket értek el.

Az igazgatóság ezen röviden vázolt jelentéséből — melyet a közgyűlés nagy tetszéssel fogadott — kitetszik, hogy a bank nagyarányú fejlődése majdnem kizárólag a folyó üzletek egészséges fejlődéséből származik s kizárólag annak a nagy koncepciójú vezetésnek folyamán, melylyel báró Madarassy Beck Miksa intézi a bank ügyeit. Mialatt ünnepezték tehát a mai közgyűlésen öt a részvényesek, kiknek nevében dr. Zsigmond Jenő szívélyesen üdvözölte abból az alkalomból is, hogy öfélése a közelmúlt napokban emelte bárói rangra s egyszersmind köszönetet mondott neki, valamint az egész igazgatóságnak, felügyelőbizottságnak és tisztikarnak az intézet érdekében kifejtett czéltudatos, sikeres működéséért.

A közgyűlés a kedvező üzletév eredményeképpen osztalékul a megelőző évi 28 koronával szemben részvényenként 30 koronát állapított meg s az elmúlt üzletévre eső részvényszelvények a mai naptól fogva ily összeggel váltottak be. A közgyűlés egyébként az igazgatósági jelentés tudomásulvétele és a mérleg megállapítása után a felmentvényeket megadta és az igazgatóság indítványa szerint a 3.704.334.47 korona tiszta nyereségből 3.000.000 koronát 7 és fél százaléknyi osztalék fizetésére, 150.000 koronát a tartalékalap javadalmazására, 138.903.22 koronát az igazgatóság alapszabályszerű juttatására és 50.000 koronát a bank alkalmazottainak nyugdíjalapjára fordított és elhatározta a fennmaradó 365.631.25 koronának új számlára leendő elővitelét.

A napirend előtt elnök meleg szavakban emlékezett meg királyhalmi Neumann Miksáról, ki harmincz éven át volt az igazgatóság tagja és az elmúlt év folyamán megrongált egészsége folytán gyakori távollétére való tekintettel az igazgatóságban és végrehajtóbizottságban viselt tagságáról lemondott. Ugy királyhalmi Neumann Miksának, mint az igazgatósági tagságáról lemondott gróf Károlyi Imrénének, valamint képviselővé történt megválasztása folytán a felügyelőbizottsági tagságáról lemondott Kozma Andornak az intézet érdekében kifejtett működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztatott. Ennek megfelelően az igazgatóságba új tagok is kerültek. Közfelkiáltással az igazgatóság tagjaivá választottak ugyanis öt évi időtartamra: báró Hatvány-Deutsch Károly, Hollán Sándor, Kohner Jenő, Lohnstein Lajos Ágost, Lusztig-Balás Hugó, báró Madarassy-Beck Miksa, báró dr. Madarassy-Beck Marcell, Pauer Leó (új), Pekár Imre, Philipp Ervin (új), Poirier Henrik, Rotter Márkus, gróf Szapáry László, gróf Széchenyi László és Tschögl Henrik s ezenkívül a felügyelő-bizottság tagjául választott az ez idő szerinti felügyelőbizottság megbízásának időtartamára Gerő József.

Személyzeti változások a kereskedelmi minisztériumban. A kereskedelemügyi miniszter mai napon többrendbeli személyzeti változásokat rendelt el. Így dr. szigethy Bartha Andor miniszteri osztálytanácsos, cc. és kir. kamarás a VI. A. (ipari és közigazgatási törvény előkészítési) szakosztály

előnöki ügyosztály vezetője lett, míg helyettesévé Fenyvessy József osztálytanácsos nevezetett ki. Ugyanebbe a szakosztályba helyeztetett át dr. Dánes Sándor miniszteri titkár. Ramboszky Jenő osztálytanácsos a VI. e. (iparfejlesztési) osztályból a belkereskedelmi osztályba helyeztetett át. Daróczy János miniszteri tanácsos a közúti szakosztály főnökövé nevezetett ki, míg Halász László meg lett bízva a vasúti szakosztály vezetésével.

Tökeemelése. A Magyar Fekereskedők Hitelezési Részvénytársaság igazgatósága legutóbb megtartott ülésén elhatározta az intézet részvényeinek a tőzsdén való jegyeztesését. Elhatározta ezenkívül, hogy egy összehívandó rendkívüli közgyűlésnek az alaptőke három millióról négy millió koronára való felemelését fogja javasolni. Az új részvények 219 koronás árfolyammal fognak a régi részvényeseknek felajánlani. A tökeemelése, melyben a bécsi Allgemeine Verkehrsbank is részt vesz, teljesen biztosítva van.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének tökeemelése. A Gazdák Biztosító Szövetkezetének rövidesen rendkívüli közgyűlést tart *alaptőkéjének felemelése ügyében.* A Szövetkezetnek üzletköre nagy mértékben fejlődött, s ez teszi szükségessé az alaptőke felemelését. Ez ügyben különben ma már az első lépés meg is történt. A Szövetkezet mai rendes közgyűlése megváltoztatta ugyanis az alapszabályok 8. és 16-ik szakaszait, melyben újabb üzletrészek jegyzésére, illetőleg tőkájének felemelésére az igazgatóság meghatalmazta.

Elnöki székfoglaló az aradi kamarában. Aradról jelentik: Az aradi kereskedelmi és iparkamara új elnöke Ottenberg Tivadar ma tartotta székfoglalóját. Beszédében a kereskedelem és az ipar képviselőinek a törvényhozásban való közreműködését óhajtja. Szerinte a kereskedelem és ipar képviselői létezésüknek és fejlődésüknek oly szükséges és nélkülözhetetlen eszköze, melyet akár választó törvény, avagy az összeférhetlenségi törvény revíziója képes, akár e nélkül tömörülésükkel és összetartó fellépésük kollektív erejével meg kell szerezni. Ezel mindinkább alábbszállana a kereskedelemellenes irányzat. A gabonahatáridőüzlet eltörlését illetőleg kijelenti, hogy ez a tőzsdéintézmény megbénítására vezetne, ellenben helyesnek találja, hogy a határidőüzlet törvényileg szabályoztassék és felügyelet alá helyeztessék. A kamarai munkálkodás kereteit a kamarai hivatással teljesen szhangban álló reformokkal bővítené ki, amely hivatva volna arra, hogy a munkásosztálynak is módot nyújtson az öket érdeklő kamarai ügyek megvitatására. Nem zárkózik el az elől sem, hogy egy a kereskedelmi alkalmazottak, mint az ipari munkások részéről alakítandó választmány a kamarai titkár elnöklésével véleményt nyilvánítson oly ügyekben, amelyek a kamara elnöksége által eléje terjesztetnének, hogy így a kamara plénumának, mielőtt a munkásságot érdeklő valamely ügyben a maga végleges álláspontját meghatározná, módjában lenne a közvetetlenebbül érdekelt osztály véleményét is megismerni. Az össziülés az elnök kijelentéseit éljenzéssel fogadta.

Újabb kamatlábleszállítás. Mikor legutóbb az Angol Bank rátáját 4 százalékról 3 és fél százalékra szállította le, a pénzpiacz ugy fogadta ezt a mérséklést, mintha teljes egy százalékkal csökkent volna a kamatláb. A jegybank állása egyre javult, a tartaléka szaporodott, s a nemzetközi pénzpiacz állandó javulása arra készítette most a vezetőséget, hogy a jelenlegi 3 és fél százalékos rátát három százalékra szállítsa le. A bank státuszának kedvező állására vall, hogy maga az aranyimport 691.000 font sterlinget tett ki, s a belsőli forgalomból is nagy összegek vándoroltak vissza a bank pénztárába, s nagy az aranyvisszaözönlés is. Természetes, hogy ilyen körülmények között teljesen indokolt a kamatláb mérséklése. Az angol bankkamatláb leszállításának híre korán eljutott a tőzsdére is, de nem tudott különösebb elevenséget önteni a jelenleg uralkodó lanya irányzatba.

A Magyar Rugyautagár közgyűlése. A Magyar Rugyautagár Részvénytársaság Emich Gusztáv udvari tanácsos elnöklése alatt ma tartotta évi közgyűlését. Az igazgatóság előterjesztéséhez képest a közgyűlés elhatározta, hogy az értékesítési alapszabály 150,384,51 korona utaltassék és hogy az ezután fennmaradó 537,708,24 korona nyereségből 13 és fél százalék, azaz 27 korona (tavaly

12 és fél százalék, azaz 25 korona) osztalék fizetésére 337,500 korona fordítottassék, az ujonnan létesített építési tartalékba pedig 60.000 korona utaltassék és végül a 21,571,76 koronányi maradvány új számlára vitessék át. Az igazgatóság jelentést tett arról, hogy az 1910. év okt. 17-én megtartott rendkívüli közgyűlés határozata értelmében folyó évi január 2-án 5000 drb 1,000,000 korona névértékű új részvényt bocsátott ki, melyekért 2,000,000 korona folyt be. Az 1,000,900 korona felpénzből 500,000 korona az alapszabályszerű tartalékokhoz esatoltatott, a további 500,000 koronából pedig rendkívüli tartalékalap létesült. Ezek szerint az alaptőke jelenleg 3,500,000 korona, a különféle tartalékok összege pedig az értékesítési alapot ide nem számítva, 2,310,000 korona. A megtartott választások alkalmával egyhangulag megválasztották: az igazgatóságba Castiglioni Camillo (új), Emich Gusztáv, Fleischl Sándor, Herbst Edgár, Mandl Arnold, Marcus Hugó, Rechnitz Béla és Schwarz Félix; a felügyelő-bizottságba: Bokor Gusztáv (új), Gelléri Mór, Handler Jónás, pákai Kölbler Alajos és Szepesi Sándor.

Új fővárosi parcellázó bank. Sajátságos kinövés a magyar gazdasági életnek, hogy mindent tulhajtásba, tulzásba visznek a vállalatok. Az alaptőkeemelése is csak akkor lett minden pénzintézeteknél „indokolt” és „aktuális”, mikor hiányát érezte a rendelkezésre álló tőkének. Ugyanigy vagyunk az új parcellázó bankokkal. Rövid egy éven több új parcellázó bank keletkezett, amelyek mind „nemzetgazdasági” missziót akar teljesíteni, enyhíteni a „földéhes nép baján s csökkenteni a kivándorlást”. A programm ez, természetesen az igazi czél az üzleti érdek. Éppen azért nem tudunk szimpatizálni ezekkel az új alakulásokkal. Ipari téren kell elhelyezni a pénzintézetek rendelkezésre álló tőkét, nem a parcellázást kell tüzzel-vassal forszirozni. Most a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelezésére alapít a fővárosban új parcellázó bankot, melyről már meg is emlékezünk. Az új bank Magyar Pénzintézetek Parcellázó Bankja R.-T. czég alatt 6 millió korona alaptőkével (30.000 darab 200 korona névértékű részvény) alakul meg Budapesten. Az intézet fő részvényesei a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelezésére, a Budapesti Takaré- és Országos Zálogkölcson R.-T., az Első Magyar Iparbank, a Magyar Kereskedelmi Hitelezés, az Angol-osztrák Bank. Az alapításban részt vesz több vidéki pénzintézet is.

A hólabda-rendszer ellen. Sokat foglalkoztak már az iparosok és kereskedők a hólabdaszerű elárusítással, amelyből rendszerint külföldi cégek húzzák a hasznot a hazai iparoság rovására. Tavaly a Magyar Őrök Országos Szövetsége küldöttséggel kereste föl a kereskedelmi minisztert, akit megkértek, hogy vessen véget a visszaéléseknek és minősítse kihágásnak a hólabdaszervek magánfél részéről való terjesztését. A miniszter a minap értesítette a szövetséget, hogy bár jogi akadály a kérelem teljesítésének nincs, kihágásnak meg sem minősíti a szelvények terjesztését, mert a magánszemélyek tulajdoni részben jöhiszeműen járnak el, sőt az elárusításban való közreműködésül folytán károsodnak, mert a továbbadás a legtöbb esetben nem sikerül teljesen s így az árut nem kapják meg. Az ügyben tárgyal az igazságügyminiszterrel, s reméli, hogy legközelebb már olyan intézkedéseket tehet, amelyekkel a szelvényeknek lezárt levélben, postán való behozatalát meggátolhatja.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének palotája. A bank és a biztosító társaságok monumentális palotájának sorozatát most a Gazdák Biztosító Szövetkezetének új palotája fogja szaporítani. Értesülésünk szerint a biztosító társaság megszerezte az Üllői-ut 1. szám alatt levő házat s ott modern intézeti székházat emel.

Értekezlet az idegenforgalom emelése érdekében. A kassai kereskedelmi és iparkamara kérdésére folyó hónap 12-én Kassa város székházának termében értekezlet lesz az idegenforgalom emelése czéljából. Az értekezletre Krohn Károly Erich a „Landesverband zur Hebung des Fremdenverkehrs für das österreichische Küstenland” titkára is Kassára érkezik, aki az ausztriai idegenforgalom fejlesztése érdekében tett társadalmi intézkedésekről számol be. Az előadók sorában vannak: dr. Siposs Aladár, dr. Sugár Ignác

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési zavarok hurutjainál kitűnő hatása.
Főraktár Budapesten: EDESKUTY L.-nél.

és dr. Kirez Viktor. Tervbe vették a felsőmagyarországi idegenforgalmi szövetség megalakítását is. Serényi földművelésügyi minisztert Csik Imre főerdőtanácsos képviseli.

Egy faipari vállalat kedvező üzletve. A hazai faipari vállalatok a múlt évben nem a legmegfelelőbb eredményt produkáltak. Kedvezőtlenek voltak a faipari konjunkturák s ennek a következménye a faipari vállalatok gyenge mérlegei. Ugy látszik, az *Una* faipari részvénytársaság kedvező esztendőzt produkált, mert a most közzétett mérlego több mint 10 százalékos nyereséget mutat ki. Az 500.000 korona alaptőke mellett 56.7779 korona a vállalat tiszta nyeresége, amiből 6 százalékos osztalékot fizetnek, mint a múlt évben.

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének közgyűlése. A Gazdák Biztosító Szövetkezte ma tartotta tizedik évi jubiláris közgyűlését. Előzőleg az alapszabályszerű alapítók gyűlése ülésezett, amely ülésen csöndben ünnepelte a Gazdák Biztosító Szövetkezte 10 éves fennállását. Ezen ülésen mutatták be Rubinek Gyula által összeállított és a Gazdák Biztosító Szövetkezte történetét, amelyből kitűnik, hogy a Szövetkezetnek eddigi tizedbevétele 11.903.588.38 korona, jégdíjbevétele 5.895.200.82 korona, élet-díjbevétele, amely üzletág két évvel később kezdte meg működését, 1.893.310 koronát tüntet fel. Tartalékokat pedig az elmúlt tíz év alatt 1.446.666.29 koronát gyűjtött. Az alapítók gyűlése tudomásul vette az adatokat és az elnököt, gróf Zsolénski Róbert, valamint Rubinek Gyulát, óvációkban részesítette. Az ezután következő közgyűlés úgy az igazgatóság, valamint a felügyelő Bizottság jelentését elfogadta, a felelősséget úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak megadta, a kilépő gróf Apponyi Gyula, Kammerer Ernő, Miklós Ödön, Szentiványi Árpád és ögróf Pallavicini Ede igazgatósági tagokat, valamint a felügyelőbizottsági tagokat újból megválasztotta és elfogadta az igazgatóságnak a kimutatott 120.164 korona 38 filléres feleslegre vonatkozó előterjesztését. Ezután melegen üdvözölte az elért eredményért a Gazdák Biztosító Szövetkezetet Deisinger Imre miniszteri tanácsos a földművelésügyi kormány, Bujanovics Sándor udvari tanácsos az O. M. G. E. és Bernát István a Magyar Gazdaszövetség, annak elnöke Darányi Ignác nevében, aki mint földművelésügyi miniszter nagyban hozzájárult a szövetkezet megalapításához, megerősítéséhez.

Szalonnakereskedelmünk bajai. Abból az alkalomból, hogy több helybeli nagykereskedő ellen kihágási eljárás indított abból az okból, mert raktárakon romlott szalonna találtatott, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara holnap, pénteken, délután szakértekezletet tart, amelyen megállapítani óhajtja azon bajokat és visszasságokat, amelyek a székfővárosi közbiztonsági hűtők működése körül tapasztalhatók.

Gözekével mások részére való szántás szabályozása. A gözekével folytatott iparszerű szántás szabályozása tárgyában a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a következőket rendelte el:

„A gözekével mások részére való szántás az országban egyre jobban terjedvén, a jog egyöntetű alkalmazásának biztosítása érdekében a földművelésügyi miniszter úrral egyetértőleg mihez tartás és az elsőfokú iparhatóságokkal leendő közlés véget a következőkről értesitem a II. fokú iparhatóságot: Azok, kik mezey gazdasággal egyáltalán nem vagy csak csekély terjedelmű gazdasággal bírnak és azzal foglalkoznak, hogy gözekével kizárólag vagy túlnyomólag mások földjét penzért vagy elonszolgáltatásért — keresetszerűleg — szántják, bár ez a foglalkozás a munka természeténél fogva a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatban áll, iparosoknak tekintendők, miért is velük, valamint szakképzettséggel bíró alkalmazottaikkal, úgy mint gépészekkel és fűtőkkel szemben az 1884. évi törvényezik rendelkezési alkalmazandók. Főlegértékek elkerülése végett szükségesnek tartom egyúttal megjegyezni, hogy az 1884. évi XVII. törvényezik 183. szakasza a) pontjának értelmében azok a gözke tulajdonos gazdák, akik túlnyomólag saját gazdaságukban használják a gözket, valamint azok a gözkeszövetkezetek, amelyek gözkejüket túlnyomó részben a szövetkezeti tagok földjének szántására használják és csak akkor, ha felesleges idővel rendelkeznek, mintegy kisegítés képen végeznek más gazdaságokban bérszántásokat az általuk időnkint végzett ezen kivételes bérszántások esetén nem kötelesek iparigazolványt váltani“.

A Hitelbank szénbányája. A Magyar Pénzügyi hitelbankja: A Magyar Általános Hitelbank a Pilis hegyében fekvő több nagyobb kiterjedésű birtokot, többek között a gróf Karátsonyi Guidó-féle hitbizomány uradalmát, amelyekben a geológusok véleménye szerint bőségesen fordul elő barnaszén — 99 évre bérbe vette. Az intézet a tavasszal megkezdte a furásokat és ha tényleg olyan szénrtegekre akadna, üzemeltetésére külön részvénytársaságot fog alakítani.

Átmeneti bélyeggel még el nem látott mértékek és mérőeszközök hitelesítése. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 8209—1911. számú rendeletével, azok nagy számára való tekintettel, kiknek az 1874. évi VIII. t.-cz. alapján meghatározott kellékeknek megfelelő mértékek és mérőeszközök a 107.226—1908. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet 74. szakasza értelmében átmeneti bélyeggel még ellátva nincsenek, minél fogva azon veszélynek volnának kitéve, hogy a legközelebbi időszakos hitelesítés alkalmával ezen mértékek és mérőeszközök visszautasításának — arra utasította az állami mértékhitelítő hivatalokat, hogy az 1874. évi VIII. t.-cz. alapján meghatározott kellékek szerint készült mértékek és mérőeszközök 1911. évi december hó 31-ig még az esetben is elfogadtassanak időszakos, illetve javítás utáni első hitelesítésre, ha az átmeneti bélyeggel még nincsenek is ellátva és hogy az új mértékek és mérőeszközök a folyó év folyamán akár időszakos, akár első hitelesítésre való bemutatásuk alkalmával az átmeneti bélyeggel is ellátassanak.

Új bank a fővárosban. A tőkezesporítások és új bankalapítások a fővárosban is, a vidéken is egyre napirenden vannak. Több kisebb alapítással induló új fővárosi bank-alakulásról tettünk már említést. Ujabbán *Közgazdasági Hitelbank Részvénytársaság* cég alatt van egy kisebbfajta pénzintézet val alakulóban. Az új bank 500.000 K alaptőkével indul, s ügyvezető igazgatója — mint értesülünk — *Roós Jenő*, a Magyar Pénzüzetek Központi Jelzálogbankjának főtisztviselője lesz.

Üzlettelepek beszüntetése. Az iparhatósági telepengedélyhez kötött üzlettelepek beszüntetése ügyében az 1884. évi XVII. t.-cz. 161. szakasza foglal magában intézkedést. E szakaszban foglaltak szerint a 25. szakaszban említett telepeket, ha a tulajdonosuk, vagy annak helyettese a 158. szakasz a), b), c) pontjaiban említett kihágás egyikét, vagy másikat ismételtelen elköveti vagy ha többszöri hatósági figyelmeztetés után a közbiztonsági, jelesen a közegészségi és tűzrendőri szabályokat súlyosan megsérti, a közigazgatási hatóság által az a) és b) pont esetében a jogerőjű engedély megnyeréséig, a c) pont esetében és az utóbbi esetben pedig egy évre az üzlet megszüntethető. Ennek a körülménynek fenforgása azonban, hogy a kihágási eljárás kétszer is folyamatba lett téve, nem elegendő, mert az iparkihágás elkövetése csak akkor fog fenn, ha a kihágásért jogerős ítélettel legalább két ízben büntetés szabott ki. Szintén nem nyújt jogalapot az üzlettelep beszüntetésére az, hogy a rendőrhatalóság megállapította, miszerint a telepen nagymennyiségű tüzeveszélyes anyag van felhalmozva. Az üzlettelep beszüntetése tárgyában csak az iparhatóság, nem a rendőrhatalóság hozhat határozatot.

Osztrák szövogyárosok akciója az idegen ipar ellen. Míg nálunk alig tesznek valamit a kereskedők az idegen áruk kiszorítására, addig az osztrákok erőlyes akciózt indítanak az idegen ipari termelvények ellen. Az akció kettős célzt lesz hitvatva szolgál. Első sorban is az exportot minél nagyobb arányokban fejleszteni s emellett a belső piactot a külföldi álamok importjától megvédeni. E kettős cél elérése végett most *egy csoport és iparvédő alap* létesítésén fáradoznak. Ebből az alaptól fedeznek, a többi közt azokat a különbözeteket is, melyek a hazai ipart érintenék a belső piactokon, amelyekről olesőbbá teendő áruikkal teljesen ki akarják szorítani a külföldi szövöipart.

Megszűnt forgalomkorlátozás. A magyar királyi államvasutak jobbparti üzletvezetőségének értesítése szerint a február 22-én Budapest nyugati pályaudvarra és Budapest—Lipótvárosra életbeléptetett áru-felvételi korlátozások a mai naptól kezdve érvényen kívül helyeztetnek. A megevezett állomásokra ennél fogva a szállítások újra akadálytalanul felvehetők.

Pálinkának engedély nélkül való kimérése nem iparkihágás. A szesz italok kimérésére szóló engedélyk kiadására az 1899. évi XXV. t.-cz. 7. szakasza értelmében egyedül a pénzügyi hatóságok illetékesek és ugyane szakasz szerint külön iparhatósági engedélyre csak akkor van szükség, ha a kimérés fogadóra, vendéglőre, kávéházra vagy kávéházra kérések. Aki szatőcsüzetben vagy magánlakásban méri ki a pálinkát és erre engedélyt nem kért, az idézett törvény 30. és 31. szakasza alapján a pénzügyigazgatóságok által büntethető. Az ily kihágásban hozott elsőfokú iparhatósági véghatározatok, melyek az 1884. évi XVII. t.-cz. 150. szakasza alapján hozattak, megsemmisítendők.

Ki lehet üzletvezető? Konkrét eset kapcsán 71.471.—1910. sz. határozatával kimondotta a kereskedelmi miniszter, hogy a fenállott földművelési, ipar- és kereskedelmi miniszterium által 1885. évi október hó 15-én 42.225—1885. száma alatt hozott harmadfokú véghatározatban kimondott az az elv, hogy az üzletvezető önálló iparos is lehet, hivatkozás tárgyává nem tehető, mert a később követett helyes állandó gyakorlat szerint az az önálló iparos, illetve kereskedő, aki saját maga is üzlettel bír és azt személyesen vezeti, egyidejűleg más iparosnak, illetve kereskedőnek üzletvezetője nem lehet.

Gépkocsi vezető eselédnek tekintendő. A budapesti kir. itélőtábla, mint felülvizsgáló bizottság 1910. G. 537. sz. végzésével feloldotta az elsőfokú ítéleteket s az eljárást beszüntette azon a czímen, hogy a felperes mint gépkocsi vezető, az 1876. évi XIII. t.-cz. 1. szakasza értelmében eselédnek tekintendő s egy a 119. szakaszban említett kártérítés kivételével az idézett törvény VII. fejezetében megállapított hatóságok illetékesek.

Személyszállító hajók megindulása. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a személyhajózáratokat a f. évben a következő napokon indítja meg és pedig: Első menet Wienből—Pozsonyba márczius 18-án. Első menet Pozsonybol—Wienbe márczius 19-én. Első menet Budapestrol—Wienbe márczius 20-én. Első menet Wienbol—Budapestre márczius 31-én. Első menet Budapestrol—Mohácsra márczius 12-én. Első menet Mohácsrol—Budapestre márczius 13-án. Első menet Budapestrol—Zimonyba márczius 22-én. Első menet Zimonybol—Budapestre márczius 23-án. Első menet Zimonybol—Orsovára márczius 10-én. Első menet Orsováról—Zimonyba márczius 10-én. Első menet Budapestrol—Zimony—Galacra márczius 23-án. Első menet Zimonybol—Szegdre márczius 12-én. Első menet Szegdről—Zimonyba márczius 15-én. Első menet Zimonybol—Tibtele márczius 23-án. Első menet Titelbol—Zimonyba márczius 24-én.

Egybehívott közgyűlések.

- Márczius 11. Magyar általános ingatlanbank r. t. (r. k.) este 6 óra.
Márczius 14. Magyar Pénzüzetek Központi Hitelbankja r. t. (r. k.)
Márczius 15. Magyar Jelzáloghitelbank (r. k.) d. e. 11 óra.
Magyar Agrár- és Járadekbank r. t. (r. k.)
Márczius 16. Ganz- és társa vasöntő- és gépgyár r. t. (r. k.) d. u. 5 óra (fuzió a Danubius r. t.-al.)
Márczius 18. Magyar Általános Hitelbank (tőkeemelé.)
Magyar vasuti Forgalmi r. t. (r. k.) d. u. 4 ó.
Márczius 20. Hazai Általános Biztosító r. t. (r. k.) d. u. 4 ó.
Április 4. Wiener Bankverein (r. k.) d. e. 11 óra.
Április 6. Angol Osztrák Bank (r. k.)

BRENNABOR

ROTH LAJOS magyar gyermek-
kocsi és kosárfonó-
gyári raklára

BUDAPEST, VI., Teréz körút 3.
Árjegyzék bérmentve.

TELEFON 76-28.

Dr. Borovszky-
" féle "

BOROLIN

házi szer csusz, köszvény, ischiás, rheumatikus bajok ellen. Fagy és égési sebek balzsama. Minthogy mindenre alkalmas, a világ egyetlen csodaházi szerre. — Csak azt kérje mindenütt

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 9.

A készáru-piaczon kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok...

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bánsági, Bácskai, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri. Includes prices per 100 kg and other details.

Kötöttet:

Buza, Tiszavidéki: 200 q 79.5 k 24.25 K, 500 q 78 k 24.10 K, 500 q 78 k 23.90 K, felső, 400 q 78.5 k 23.75 K.

Az árak 100 kilogrammonként, koronaértékben értendők.

A határidőpiacra kötöttet:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Table with columns: Buza, Rozs, Tengeri, Zab. Lists prices for various months like April, May, October.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Buza, Rozs, Tengeri, Zab. Lists closing prices for various months.

Budapesti gabonaforgalom.

1911. márczius 7-től 1911. márczius 8-ig.

Érkezett Elszállított

métermázsa

Table with columns: Buza, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa. Lists quantities and values.

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde iránya elejétől végig meglehetősen szilárd volt. A nemzetközi piacon a két hitelrészvény árfolyama javult...

Az előtőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 674-675, Magyar hitel 866-867.75, Jelzálogbank 496-496.25...

A déli tőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 674-674.50, Magyar hitel 866-867, Osztrák-Magyar államvasút 746.50...

Utőtőzsdén lényegtelen forgalom fejlődött ki; az árfolyamok nem változtak.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, márczius 9. (Saját tudósítónktól.) Jelentéktelen forgalom közepette és az emelkedett amerikai árjegyzékek ellenére az irányzat nyugodt...

Jegyztetett buza: Tiszavidéki 12.35-12.75, bányai 12.10-12.45, székelyvári 12-12.40, mosoni és győri 11.60-11.95...

Rozs: Felsőmagyarországi 8.35-8.55, csepeli 8.30-8.50, pestmegyei 8.50-8.75, délvasuti 8.50-8.55...

Magyar tengeri: 6.40-6.65, Cinquantin 7.95-8.50, Magyar zab: 9-9.50, válogatott 9.40-9.80, románai 8.85-9.35.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, márczius 9. Tekintet nélkül az amerikai árfolyamokra, az előtőzsde irányzata nyugodt volt. Átmenetileg alpesi részvények hanyatlottak...

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 674.75, Magyar hitel 865, Landerbank 534.50, Union 634, Államvasút 746.50...

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 674.25, Magyar hitel 867, Anglo 330.50, Bankverein 560, Landerbank 534...

Bécs, márcz. 9. (Magyar értékek zárata), 4 százalékos arany-járadék 111.35, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegye 157.50...

Bécs, márcz. 9. (Osztrák értékek zárata), 4.2 százalékos papír-járadék 92.95, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.25...

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, márczius 9. (Értéktőzsde.) A mai tőzsde elején a lemorzsolódási proczesszus tekintettel a tegnapi newyorki tőzsde gyengébb magatartására...

Berlin, márczius 9. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 98.40 osztrák hitelrészvény 213...

Advertisement for coal and coke: SZÉN Koks, Briket, Antracit. RADNAY KÁROLY. Budapest, Nagymező-utca 43. I. em. Telefon 164, 75-26, 26-27.

Frankfurt, márcz. 9. Zárlat. 4.2 száz-os papíráradék 96.75. 4 száz-os osztr. ar-jár. 98.55. Magy. ar-jár. 93.75. Osztrák hitelint. részv. 212.—, Osztrák-magyar államvasut 158.—, Északnyugati vasut —, Buziho radi vasut —, Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bank verein 142.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.75, 4.2 százalékos ezüstjárdék 96.85, Osztrák koronajárdék 92.95, Magyar koronajárdék 91.80, Osztrák-magyar bank 139.—, Déli vasut részvény 195.—, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.50, Párisi váltóár 808.75, Union bankrészv. 161.25.

Hamburg, márcz. 9. (Zárlat) 4.2 százalékos ezüstjárdék 96.60, 1860. sorsjegy 176.—, Déli vasut 19.65 4 százalékos aranyjárdék 98.80, Osztrák hitelrészvény 212.50, Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék 103.30, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.70.

London, márcz. 9. Angol consol 81.—.

Páris, márcz. 9. (Zárlat) 3 százalékos francia járadék 97.57, Osztr. aranyjárdék 100.75, Magyar arany járadék 96.80, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 506.— 3/4 százalékos Olasz járadék 103.50, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 180.—, 5 százalékos marokkói járadék 522.— 4 százalékos 1890. román köles. —, 4 százalékos amori románjár. 1905. 97.50, 5 százalékos orosz járadék 105.82, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 101.50, 4 százalékos spanyol jár. 97.—, 4 százalékos unifikált török jár. 94.62, Török sorsjegy 219.—, Török dohányrészvény 378.—, Osztrák földhitelintézet 1415, Osztrák Länderbank 590.—, Magyarjelzőbank 538.—, Banque de Paris 18, 1 Banque Ottomane 706.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut 687.—, Hartman gépgyár 741.—, Rio Tinto 17.04, Suererie d'Égypte 86.—, Tula 492.—, Urikányi község 195.—, Chartered 42.76, De Beers 471.—, East Rand 117.5, Jagerfontein 208.5, Trans. Land Comp. 56.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.31, Váltó német piacokra (rövid) 123.62, Váltó Bécsre (rövid) 105.25, Váltó Belgiumra (rövid) 1/4, Olasz aranyváltó rövid 7/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 252.95, Magánkamatláb 2 1/2.

Budapesti szarómarhavásár.
Márczius 9. Felhajtott 122 drb elő borju, (közte 15 rugott), 16 drb leült borju, 130 drb elő bárány, 1538 drb leült bárány. Árjegyzések: Elsőrendű elő borjúkért 124—132 fillérig, kivételesen 134—136 fillér, közepminőségű elő borjúkért 110—120 fillérig, leült borjúkért 136—144 fillér, silány és rugott borjúkért 68—94 kilogrammonként (levonás nélkül). Leült bárányokért 10—18 K páronként. Az irányzat általában élénk volt, az árak borjúknál 3—4 fillérel kgrként, bárányoknál 1 K-val páronként javultak.

Sertéskonsumvársi jelentés.
(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) 1911. Márczius 9-én. Előző napi eladatlannal maradvány 591 drb sertés. Pótfelhajtás 24 drb sertés. Mai felhajtás 648 drb sertés, 34 drb süldő, összesen 1263 drb sertés, 34 drb süldő. Eladott 859 drb sertés, 23 drb süldő. Mai maradvány 404 drb sertés, 11 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 156—165 fillér. Öreg II. rendű 280—350 klg. életsúlylevonással 152—160 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 160—168 fillér. Fialat közep 220—230 klg.ig életsúlylevonással 164—186 fillér. Fialat könnyű 120 klg.ig életsúlylevonással 176—192 fillér. Husseretés könnyű 140—300 klg.ig életsúlyban 143 fillér, életsúlylevonással 172—184 fillér. Süldő belföldi életsúlyban 136 fillér. A vásár irányzata közepes. — Az árak változatlanul szilárdak.

Budapesti vágómarhavásár.
Márczius 9. Vágómarhák. Felhajtott magyar bika 113 drb, magyar ökör 892 drb, magyar tehén 305 drb, magyar bivaly 29 drb, növekedmarha 39 drb. Összesen 1438 drb vágómarha. Árjegyzések: métermérszámúként életsúlyban, levonás nélkül, vágómarhákért: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 86—96 koronáig, közepminőségű 70—84 koronáig, silány minőségű 56—68 K-ig. Magyar paraszmarha, jobb minőségű 68—84 K-ig, silány minőségű 54—66 K-ig. Tarka hizott ökör, legjobb minőségű 90—102 koronáig, kivételesen 106 koronáig, közepminőségű 74—88 koronáig, silányabb minőségű 60—72 koronáig. — Bika jobb minőségű 78—88 koronáig, kivételesen 92 koronáig, silányabb minőségű 64—76 koronáig, bivaly 54—66 koronáig, kivételesen 32 koronáig, kivételesen 84 koronáig. Tarka tehén 50—86 koronáig, kivételesen 96 koronáig, Kiesontozni való marha 46—52 koronáig, növekedmarha 64—78 koronáig. Mind 100 kilonként életsúlyban.

A kínálat e héten összesen körülbelül 2300 drb volt, vagyis 800 drbbal kevesebb, mint a múlt héten.

Tekintettel a kisebb felhajtásra, az árak csupán 2 K-val emelkedtek mmként, az üzlet, dacára annak, a kisebb husifogyasztásnál fogva, vontatott lefolyású volt.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	53.50	58.50
Márczius—augusztusra	54.—	59.—
Május—augusztusra	54.50	59.50
Irányszat: szilárd.	55.50	60.50
Bécsi szeszárjegyzés	49.75	50.50
Prágai „	48.50	49.—
Lemberg „	45.50	45.75
Trieszti exportszesz (finom)	20.—	20.50

Kőbányai sertéspiacz.

Árjegyzés. 1911. márczius 9. Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kgron felül) 172—174 fillérig, közép (páronként 251—320 kgr.) 174—176 fillérig. Közép (páronként 240—280 kgr.) 180—182 fillérig. Sertéslétszám: 1911. márczius 7-én volt készlet 16571 drb, 8-án felhajtott 421 darab, 7-én elszállított 155 drb, 9-ére marad készlet 16337 drb. A hizott sertés üzletirányzata üzletelen.

Bécsi szarómarhavásár.

Márczius 9. A mai vásárra fölhoztak: 4272 darab borjút, 1408 drb fiatal sertést, 2515 levágott sertést, 234 drb levágott juhot, 1666 drb bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágott borju 100—128 fillér: elsőrendű 130—154 fillérig legelegeje 156—168 fillér, elő husseretés 94—120 fillér; levágott husseretés 120—140 fillér, levágott hizott sertés 130—152 fillér, könnyű sertés 146—150 fillér; elsőrendű süldő 120—140 fillér, levágott juh 112—156 fillér; bárány 24—54 korona páronként.

Heti lóvásár.

Márczius 9. A fővárosi Tattersallban ma megtartott heti lóvásár forgalma a következő volt: felhajtottak 490 első osztályú lovat, 741 másodosztályút, összesen 1231 lovat. Eladtak 800 lovat; a fővárosi lóvágóhidja számára megvásároltak 151 lovat 88—134 korona között váltakozó áron.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS,

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság,

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

KULCSÁR SÁNDOR
Bronzáru- és csillárgyár
világító testek légszusz. acéttelen- és villamos világításra.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 9-11.
Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

Budapesti értéktőzsde					Maj záró ár-folyam					Maj záró ár-folyam				
Államadósság.	Mai záró ár-folyam		Uzlet. ar. utolsó üzlet. évre	Részvények száma	Behajtás részv. kint	Pénz	Áru	Uzlet. ar. utolsó üzlet. évre	Részvények száma	Behajtás részv. kint	Pénz	Áru	Pénz	Áru
	Pénz	Áru												
Államadósság.														
M. kir. állami pénztárj. adom. 4 1/2%	100	25	100	75	17.	333.334	240							
Magyar aranyjárdék — 4%	111	49	111	30	30.	8.000	503							
Magyar koronajárdék — 4%	91	95	92	35	22.	20.000	300							
Államkölcsön Vaskapu cöléjára 3%	75	50	76	50	—	12.000	160							
1870. évi nyereménykölcsön — 4%	220	50	220	50	—	125.000	200							
Horvát-szlavon reg. kötv. 4 1/2%	99	100	100	—	—	10.000	200							
Horvát-szlavon földterh. kötv. 4%	92	96	93	60	12.	30.000	200							
Horvát-szlavon földterh. kötv. 4%	94	95	95	—	26.	60.000	400							
Tiszai és szegedi nyer.-kölcsön 4%	156	162	162	—	40.	150.000	400							
Egyesített járadék papírban 4 1/2%	96	75	97	25	32.	200.000	240							
Egyesített járadék ezüstben 4 1/2%	96	75	97	25	32.	62.500	400							
Osztrák aranyjárdék — 4%	116	116	116	102	—	7.200	500							
Osztrák koronajárdék — 4%	93	10	93	60	28.	100.000	400							
Osztrák államsorsjáték 1860 — 4%	163	169	169	—	11.	100.000	200							
Osztrák államsorsjáték 1860 — 4%	213	219	219	—	32.	375.000	320							
Osztrák államsorsjáték 1864 — 4%	311	318	318	—	81.	150.000	1400							
Bpest székesfőv. kölcson adom. 4%	91	30	92	30	160.	42.000	1000							
Bpest székesfőv. kölcson adom. 4%	90	80	91	85	32.	150.000	400							
Orosz államkölcsön 1906. évről 5%	103	75	104	25	32.	150.000	400							
Temes-Bégy. szab. kölcson — 4%	93	—	94	—	—	—	—							
Záloglevelek, elsőbbségek.														
Belvárosi takp. r.-t. — 4 1/2%	98	—	99	—	55.	25.000	500							
Belvárosi takp. r.-t. — 4 1/2%	93	—	94	—	32.	10.000	500							
Egyesült budapesti f. takp. — 4 1/2%	98	50	99	50	9.	30.000	200							
Egyesült budapesti f. takp. — 4 1/2%	92	—	93	—	24.	25.000	400							
Ganz és társa kölcsönkötv. — 4%	99	50	100	50	120.	20.000	600							
Hazai bank r.-t. — 4 1/2%	98	—	99	—	35.	40.000	500							
Kisb. orsz. földhitelint. 5 1/2%	102	50	103	50	85.	21.000	600							
M. agrár- és járadék. szőlők. — 4%	95	—	96	—	750.	7.500	2000							
M. agrár- és járadék. jár. v. f. — 4 1/2%	98	50	99	50	14.	10.000	200							
M. agrár- és járadék. zaloglevél 4 1/2%	98	50	99	50	—	—	—							
Magyar ált. takarékp. r.-t. — 4%	95	75	96	75	20.	15.000	200							
Magyar földhitelintézet — 4%	97	75	98	75	16.	5.000	200							
Magyar földhitelintézet — 4%	91	75	92	75	2.000	600								
Magyar földhitelint. sz. talajj. — 4%	99	—	100	—	—	—	—							
Magyar jelzáloghitelbank — 4 1/2%	99	—	100	—	—	—	—							
Magyar jelzáloghitelbank — 4 1/2%	98	75	99	75	25.	12.000	200							
M. jelzáloghitelb. közs. kötv. 4 1/2%	92	—	93	—	14.	10.000	200							
M. jelzáloghitelb. közs. kötv. 4 1/2%	122	—	126	—	80.	10.125	500							
M. jelzáloghitelb. nyer. kötv. — 4%	99	—	100	—	20.	6.750	400							
Magyar orsz. közp. takp. — 4 1/2%	91	75	92	75	12.	8.750	320							
Magyar orsz. közp. takp. — 4%	98	50	99	50	18.	5.000	300							
Magyar takp. közp. jelz. — 4 1/2%	92	50	93	50	20.	4.500	400							
Magyar takp. közp. jelz. — 4%	98	50	99	50	36.	8.000	300							
M. takp. közp. jelz. közs. kötv. 4 1/2%	92	50	93	50	—	—	—							
M. takp. közp. jelz. közs. kötv. 4%	92	50	93	50	—	—	—							
Orsz. közp. nitelszöv. kötv. — 5%	99	—	100	—	—	—	—							
Osztrák-magyar bank — 4%	97	60	98	60	18.	5.000	200							
Pesti hazai takp. közs. kötv. 4 1/2%	98	75	99	75	40.	38.000	200							
Pesti hazai takp. közs. kötv. — 4%	91	75	92	75	22.	3.200	200							
Pesti hazai takp. zaloglevél — 4%	92	50	93	50	17.	20.000	200							
Pesti magy. keresk. bank — 4 1/2%	99	25	100	25	70.	20.000	150							
Pesti m. keresk. b. közs. kötv. 4 1/2%	92	—	93	—	18.	4.000	300							
M. leszáml. és pénzváltó. 50 évre 4%	93	—	105	—	70.	2.100	320							
M. leszáml. és pénzváltó. 50 évre 4%	92	25	93	25	26.	17.000	200							
M. leszáml. és pénzváltó. zalogl. 4 1/2%	98	50	99	50	27.	80.000	200							
Adria m. tengerhajózási r.-t. 4 1/2%	99	50	100	50	12.	15.000	200							
Budapesti közuti vasp. társ. — 4%	97	50	98	50	32.	90.000	200							
Budapest vill. var. vasut r.-t. — 4%	92	75	93	75	—	20.000	—							
Budapest-pesti vasut. — 4%	91	—	92	—	18.	18.200	300							
Kassa-oderbergi vasut 1889. ar. 4%	110	—	111	—	22.	7.500	200							
M. f. 1891. p. 4 1/2%	92	50	93	50	17.	30.000	150							
M. f. 1891. p. 4 1/2%	98	—	99	—	15.	18.000	300							

Maj záró ár-folyam		Maj záró ár-folyam	
Pénz	Áru	Pénz	Áru
180.	6.000	800	4088
12.	10.000	200	247
28.	160.000	200	678
12.	10.000	400	480
10.	3.300	200	200
60.	5.200	500	1100
25.	20.000	250	480
15.	11.000	200	370
34.	10.175	300	604
13.	4.775	200	214
14.	3.000	400	400
14.	4.411	1000	3720
20.	4.000	200	215
20.	4.000	300	345

KÜLÖNFÉLÉK.

Üdvözet!

Máma találkoztunk!
Lankás hegyoldalon álmódva nézem,
Régóta várom, tudom, hogy jönni fog.
Végigsimogatnak szellő-kezesek
É az élet a szívemben forrya dobog.
Titkos érzésben tombol a lelkem,
Reszketőn remeg lehunyt két szemem:
Nyárfafonálként szállnak a képek,
Várok! Jöttek irányát folyton keresem.

Itt van!
Felbő fodrából szökeve kilebben,
Elpirul, pedig oly nagyon szeret.
Majd felém fordítja csókos ajakát,
Rám küld szeméből sugársereget.
Mellém fonódik, belém fonódik,
Óleli, simítja vágyó két karom.
Végre! Oh végre nem vagyok egyedül
Eljöttél egyetlen búvó, szép napom.

II.
Te Nap! Te Nap! Te Szent királyom:
Fenséges, Gyógyító, Örök Istenem!
Lelkemek ura, vérem vívője,
A végtelen üdvöt bennem kerese-m.
Miattad — érzem — nem kell a léttem,
Mindenem érted — el meg elhagyom.
Csak egyszer öleljél, egyszer csókoljál,
Perzselő testeddel vérré olvaszszál;
Ugy szívjál magadba: szeressél agyon.

Gács Dezső.

(Hány kihallgatást ad a pápa?) A turini Memento egyik munkatársa hosszas kutatás és írárodás után statisztikát állított össze a pápai kihallgatások számáról. Szerinte X. Pius a most lefolyt esztendőben, nem számítva a zárandók tömeges fogadtatását, hanem csupán a lakosztályában adott audienciákat, 49,597-szer fogadott. Ebből az első negyedévre 11,581, a másodikra 20,116, a harmadikra 9846 és az utolsóra 8054 kihallgatás esett. Azonkívül még az ugynevezett udienze di tabella, a hivatalos szolgálati ügyekben való kihallgatásokat is kénytelen ő szentsége adni. Ezeket a pápai udvar major domusa tartja szá-

mon, aki e czézből naponként érintkezik a pápával. Minden egyes nap, kilenczétől tízig, a biboros államtitkárt fogadja, hetenkint egyszer: keddem a rendkívüli egyházi ügyek előadója, minden pénteken az államtitkárság előadóját és a kongregációk tanácsának titkárát, szombatonként pedig a római biboros vikáriusát. A biboros prefektusokat minden hónap első és harmadik vasárnapján hallgatja meg. Azonkívül jelentkeznek még hetenkint illetve havonként a kijelölt prelátusok is, akik az egyes reszortok osztályfőnöki tiszttségét töltik be. Amint az elmondottakból megállapítható, ő szentségének is állandóan annyi dolga akad, hogy valószínűleg megirigyelni néhanapján azokat a „polgári” halandókat, akik szabadabban mozoghatnak s akiket nem kötnek annyira a hivatásbeli kötelességek.

(Az angol koronázás.) A koronázási ünnepre Londonba érkező fejedelmi vendégek általában kisebb kíséretet hoznak magukkal és a küldöttségeket is kisebb számu tagokból fogják megalakítani, mert különben a fejedelmi képviselőket nem lehetne elhelyezni a westminsteri apátság épületében. A hagyományos angol koronázási szertartások szerint különben a koronázási ünnepélyen a megkoronázandó királyon kívül más uralkodónak nem szabad résztvennie, éppen ezért az idegen uralkodók rendkívüli küldöttségeit valamelyik herceg vagy pedig erre az alkalomra kinevezett rendkívüli követ fogja vezetni. Nagyon érdekes egyébként az egyházi főméltóságok szerepe is a koronázási szertartásban. Ha ugyanis a király fejére a canterbury-i érsek, aki egyttal „Nagybritannia primása”, teszi fel a koronát, akkor a yorki érseknek, aki viszont „Anglia primása”, a királynét kell megkoronázni. Emiatt a szertartási különbözet miatt az angol egyház két főméltóságának régebbi képviselői között ismételtelen éles ellentétek merültek fel. Állítólag egyizben megtörtént volna az egyik koronázás alkalmával az is, hogy a yorki érsek, amint meglátta, hogy vetélytársa már előtte helyet foglalt a püspöki trónuson, maga is fölment oda és fölényét bebizonnyítandó, egyszerűen vetélytársának az ölébe ült. Ma természetesen már szigoruan meg van állapítva a két érsek egymáshoz való viszonya, eszerint pedig az anglikán egyház első főméltósága a canterbury-i érsek, míg a yorki érsek csak másodsorban következik. A canterbury-i érsek az udvari ünnepélyek és szertartások alkalmával rangban közvetlenül a királyi ház és a nagykövetek után következik. Évi járadéka körülbelül 375,000 korona. A yorki érsek rangban a lordkánczellár után következik, évi járadéka 250,000

korona. A koronázási szertartás egyik részlete gyanánt fölemlíthetjük azt is, hogy V. György király a koronázás alkalmával azt az aranyhímzű királyi palástot viseli, amelyet egyik elődje, IV. György angol király viselt 1821. július hó 19-én történt koronázása alkalmával.

(Edmond Rostand és a 13-as szám.) Emberek, akiknek sok az idejük, kisütötték, hogy a 13-as szám Rostandnak szerencsés. Élete minden örvendéses eseményében fellelhető:

Edmond Rostand (13 betű) született Marseil-leben április elsején (premier avril, francziául 13 betű). Eugéne Rostand-nak (13 betű) volt a fia, aki szintén ismert poéta volt. Pályafutását a Les Musardises (13 betű) című kötetének a közlésével kezdte meg. Két mesterművének a címe Ciarano — L'Aiglon összesen 13 betűt tartalmaz. A La Samaritane-nak (13 betű) ő a szerzője, Chan-tecler — hogy 13 betű legyen, csak három betűhiányzik, ugyanannyi, mint amennyiből áll a coq (kakas) szó. Végül a francia akadémian La fille de Roland (13 betű) szerzőjének az utódja és a 13-as számu fauteuille 13-ik tituláriusa.

(Amerikai milliomosok pazarlása.) Newyorkban egy milliomos nemrég házat vett, amelyért tízmillió koronát fizetett. Hogy a ház mellett egy kis kertje is legyen, félmillió koronáért megvásárolta a szomszédos telket is és a rajta levő épület lerombolására, meg a kert berendezésére további két millió koronát adott ki. Csodákat regélnék a palota berendezéséről. Az ágy, amelyben a milliomos alszik, faragott ébenfából és elefántcsontból való és aranyberakással van díszítve. A hálószoba faldíszé negyedmillióba, a menyezete pedig 800,000 koronába került. A hálószobában levő ruhaszékény 700,000 koronába, egy toilette-asztal 250,000 koronába és a két ajtó 50,000 koronába került. Egy másik newyorki milliomosnak nemrég fia született. Ebből az alkalomból több hónapig tartó időtartamra négy orvost és egész sereg szolgát szerződtetett és az orvosok az újszülöttet naponta négyszer megvizsgálták és mindannyiszor bulletint adtak ki, éppen úgy, mintha egy hatalmas uralkodó elsőszülöttéről volna szó. A legbizarrabb azonban egy nebraskai milliomosnak a fényűzése, aki csak papírpénzből készített kalapot visel; jelenlegi kalapja ilyenformán éppen 100,000 koronába került.

GÁRDÁHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYBBON.

125

Mindenki tudta, hogy a helyzet kétségbeejtő s minden a szerencsétől függ. Már mintegy félóra hosszat állott a csapat egy helyen mozdulatlanul, mikor egyik kiküldött csapat visszaérkezett s jelentette, hogy se a kijelölt helyet, se ellenséges csapatokat nem talált. A helyzet igen komoly volt, mert nem lehetett tudni, vajjon a csapat nem került-e bele az ellenség tüzvonalaiba. Aggasztó volt az is, hogy a többi kiküldött őrség még mindig nem érkezett vissza. Azokat pedig okvetlenül meg kellett várni. Már hajnal felé járt az idő, mikor ismét visszaérkezett két csapat. Ezek sem tudtak semmi pozitívet. Még csak a nyugati irányban kiküldöttek nem érkeztek vissza. Ezek után Viktor egy újabb csapatot küldött, mert valószínűnek tartotta, hogy el-tévedtek, jóllehet vezetőjük egy igen gyakorlott, sok harcot látott őrmester volt, ki a terepet némileg ismerte is, mert fiatalságának éveit Hamburgban töltötte el.

Már világosodott, mikor az elveszettek keresésére indult expedíció utra kelt, de a köd még most is áthatlan volt. Az izgalom tetőfokára hágott. A tisztek jól tudták, hogy ha irányt tévesztettek, s belekerültek az ellenséges tüzvonalba, a köd felszálltával lehetetlen menekülnök. Jó negyedóra telt el így kínos bizonytalanságban, mikor a távolból tompa lódobogás hangzott fel. Még senkisémet sejtette, hogy mi fog történni. Végre a köd szűrkeségében feltűnt egy imbolygó, sötét alak, mely gyorsan közeledett a csapat felé. Ugy látszott, hogy a távolsággal nem volt tisztában, mert dacára annak, hogy egészen közel volt már, még mindig nem lassította meg vágató lovát. Már csak egy kőhajítás-

nyira lehetett, mikor felhangzott az ismeretes „qui vive”-kiáltás.

A lovas visszakiáltott:

— Vive l'empreur! — aztán megléssítva a gyors ütemet a csapathoz lovogolt. Azonnal megtette a jelentést, hogy Dornet őrmester harmadmagával visszaindította őket, mert a kiküldött őrok mintegy hat mértföldnyire egy falut találtak, mely körül francia gyalogosok táboroznak.

— Beszéltek velük? — kérdezte Viktor gyanakodva, mert sehogyan sem tudta elképzelni, hogy ennyire irányt tévesztett volna.

— Igenis, kapitány ur! A Bernadotte-hadtestből valók, — felelte a kürraszir.

Viktor sietve futárt küldött vissza elindulási helyükre, hogy tegyen jelentést a táborszernagy megérkezéséről. Ő maga pedig miután bevárta a két másik küldőncz megérkezését, azonnal megindította csapatát a jelzett irányban.

— A jelzett falu csak Altona lehet — dörmögte. — Ugy látszik, Blücher teljesen irányt változtatott s Bernadotte nem tudta követni.

Hét óra volt, mikor a portyázásra kiküldött csapatok visszaérkeztek s jelentették, hogy két mértföldnyire a kürrasziroktól egy ellenséges lovas csapat tanyázik. Viktor a jelentést tudomásul vette, de Davonst parancsára híven nem kezdett támadást, ellenben értesítette Bernadotte-ot arról, hogy a két hadtest között összeköttetést létesített.

A köd még egyre tartott, bár a világosság beálltával veszített valamit áthatlanságából. A csapatok teljes készenlétben várakoztak s most, hogy tudomást szereztek Bernadotte megérkezéséről hangulatuk is egyszerre emelkedettebb lett. Nyolcz órakor az egyik előörs jelentette, hogy egy ellenséges lovascsapat közeledik Altona felé az országúton.

— Ugy látszik, nem vették észre, hogy ellenség közelébe jutottak, — mondotta a kürraszir. —

Viktor azonnal elindult egy századdal, hogy feltartóztassa őket, de mikor a külső őroktól megtudta, hogy csak egy portyázó szakaszból van szó. Grandmoraint egy fél századdal elejükre küldötte, ő maga pedig visszatért előbbi helyére. Nemsokára felhangzott a közelben a fegyverropogás, aztán ismét elcsendesült minden.

— Ugy látszik, a németek megadták magukat, — gondolta.

A ködfátyol már szakadozni kezdett s a láthatár lassan-lassan kibővült, mikor Bernadotte táborszernagy kémeitől értesülvén az ellenség állásáról gyors futárt küldött Davonsthoz, hogy két lovasezreddel erősítse meg hadtestét mer szembe került a braunschweigi herceg hadtestével, kinek feles számu lovasága van. Davonst ekkor értesült csak arról, hogy az éj folyamán a német hadsereg eltoita balszárnyát s így ő az előző nap folyamán érkezett Blücherrel került sztmbe. Azonnal utnak indította tehát a még nála rostokoló kürraszirokat s egy ezred huszárt.

Délelőtt tíz órakor a köd felszakadt s a bágyadt fényű őszi nap teljes szinpompával ragyogta be az egész mezőséget, melyen egymással szembe találkozott a két hatalmas armádia.

A németek kissé zavarban voltak, mert útegeik még nem voltak mind felállítva, s ezt észrevette Davonst, ki a tüzelést azonnal megkezdte. Blücher ezredei állták a tüzet s parancsnokuk, hogy időt nyerjen dragonyosaival rohamra indult a gárda-granátások négyzsöge ellen. Csapatait kiméletlenül hajszolta, mert tisztában volt vele, hogy ha meg tudja bolygatni ezeket, úgy a francziák egy időre kénytelenek ágyúikat elmozdítani s védettebb helyen felállítani.

(Folyt. köv.)

NDOR
lángyár
zetylet-és
a.
utca 9-11.
on 25-44.

Mai záró ar-
folyam

Év	Ár
88	4095
87	248
86	679
85	484
84	210
83	1150
82	495
81	371
80	608
79	216
78	410
77	3800
76	292
75	350
74	537
73	885
72	880
71	5400
70	650
69	177
68	3370
67	1850
66	371
65	513
64	236
63	305
62	529
61	467
60	462
59	351
58	498
57	313
56	391
55	391
54	302
53	113
52	1165
51	385
50	420
49	747
48	120
47	11 45
46	19 05
45	28 51
44	117 52
43	95 20
42	254
41	95 25
40	198 95
39	240 85
38	117 52
37	94 70
36	95 10
35	254 50
34	499

Kivonat a hivatalos lapból.

Márczius 9.

Kinevezések. A földmívelésügyi miniszter Raitsits Emil tanácsadóját a budapesti állatorvosi főiskola belorvostani tanszéke mellé folytatónak további 1 év tartamára;

az igazságügyminiszter Péteri Imre pestvidéki törvényszéki írodatisztet az abádszalóki járásbíróshoz telegkormányvezetővé, Morvai Antal esztergomi járásbíróshoz díjokat a nevészi járásbíróshoz írnokká;

a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Ifj. Jekői Frigyes végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakorlókká;

a nagyváradai ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe Ifj. dr. Garán János ügyvédjelöltet díjtalan joggyakorlókká;

a szatmári törvényszék Papp László joghallgatót a halmai járásbíróshoz hites román tolmácsná nevezte ki.

Kirendelés. Az igazságügyminiszter a gyulai törvényszék területére vizsgálóbíróvá Kurecz Antal törvényszéki bírót rendelte ki.

Áthelyezés. A balassagyarmati törvényszék elnöke Matyovszky Pál balassagyarmati törvényszéki és Fabián Márton salgótarjáni járásbírósi hivatalszolgálatát saját kerelmükre eddigi minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Rubinstein János kaposvári lakos, valamint Mária és Rozália nevű kiskoru gyermekei Budaira, Gonda Istvánné, szül. Kamplér Bella Erzsébet kuncsorbai lakos Kertészre, Sonnenschein Jakab Armin (István) zentai lakos saját, valamint László nevű kiskoru fia Szalaira, kiskoru Feierstein Sándor és István budapesti lakosok Pödesre, Sztaričskay Irma budapesti lakos Korosira, Nichtborger, másnépp Brodawker Jekiel Jakab Brodira, kiskoru Spitz Jolán budapesti lakos Sándorra, kiskoru Oesterreicher József budapesti lakos Ötvösrre, Kohn Róza kaposvári lakos Kádárra, Gunesh Sarolta segésvári lakos Horváthra, Klein Zoltán pápai lakos Kisre, kiskoru Kohn Miklós és István szarvasi lakosok Kertészre, Hörsög János izsáki lakos saját, valamint Dezső, János, Kálmán és Gusztáv nevű kiskoru gyermekei Halmosra, Kaldenecker József budapesti lakos Kallaira, Kohn Ernő tenyőházi lakos saját, valamint Ernő nevű kiskoru fia Egrre, Diamant Hedvig vágujhelyi lakos Gyémántra, kiskoru Pollák Sándor, Aladár és Ferencz újpesti lakosok Pajorra, Komsa Dénes ozsdolai lakos Kertészre, Rosenberg Simon bártfai lakos Ráczra, Herzog Sándor barcsi lakos saját, valamint József nevű kiskoru fia Hervátra, Fleischer Dezső budapesti lakos Pödesre, kiskoru Neu Sándor veszprémi lakos Nemesre, kiskoru Reichnitzer Imre veszprémi lakos Biróra, Stern David temesvári lakos saját, valamint Jolán, Oszkár és Károly nevű kiskoru gyermekei Gárdára, Weisz András salgótarjáni lakos saját, valamint Sándor Géza nevű kiskoru gyermeke Váradra, kiskoru Schwinger József és Schlesinger Jenő egri lakosok Székelyre, kiskoru Kohn Tülp és Jenő szegedi lakosok Székelyre, kiskoru Novák János pécsi lakos Váradra, Fischer Imre dárdai lakos Fazekásra, kiskoru Viblitzauser Ödön szegedi lakos Vasvárra, Schönfeld Ignác sárszentmiklósi lakos saját, valamint Erzsébet, Ferencz, Magdolna, Ernő és Imre nevű kiskoru gyermekei Szalaira, Schwarz Izrael budapesti lakos Ligetire, Mózes János (Jani) karánsebesi lakos Marosira, kiskoru Poszmayer János aradi lakos Pálmaira, kiskoru Sonnenschein József kaposvári lakos Szántóra, kiskoru Kaischen János és Teréz komáromi lakosok Marosira, Weisz Albert budapesti lakos saját, valamint Jenő nevű kiskoru fia Vidára, Goldberger Izidor budapesti lakos Gabányira, Steinbach János veszprémi papnövendék Kövesre, kiskoru Mihálik József lezdáni lakos Szabadira, Kohn (Rezi) Erzsébet kolozsvári lakos Magyarra, Kira György kolozsvári lakos saját, valamint Erzsébet, Ilona és György nevű kiskoru gyermekei Nyakasara, dr. Grósz Rubin fehérgyarmati lakos Gárdosra, Wudl Sámuel nagyikindai lakos saját, valamint kiskoru Endre nevű gyermeke Vadászra, kiskoru Nesveda István kaposvári lakos Nógrádra, kiskoru Blau Dezső késmárki lakos Biróra, kiskoru Heimovics Eszter gúlszécsi lakos Hollósra, kiskoru Krauznan Erő herculesfürdői lakos Kárpátra, kiskoru Szuhárdék Béla nagysármási lakos Balázásra, kiskoru Greksa Ferencz bajai lakos Gárdonyira, kiskoru Kattarinka Lajos bajai lakos Korányira, Heisler József budapesti lakos saját, valamint Julia, Stefánia, Margit és Vilma nevű kiskoru gyermekei Mátéra, Vanyek Nándor munkási lakos Vámosra, Klein Géza szabadkai lakos saját, valamint Gyula Ernő és Magdolna nevű kiskoru gyermekei Komorra, kiskoru Teichmann Árpád budapesti lakos Arányira, Spielmann Ferencz győri lakos Szántóra, Müller Antal budapesti lakos saját, valamint Etelka és Antal nevű kiskoru gyermekei Malmosra, Pollák Henrik soproni lakos Balogra, Politzer Lipót érsekújvári lakos Polgárra, Rubinstein Géza nagyváradai lakos és kiskoru Rubinstein Dávid bécsi lakos Radóra, Neuman Aladár budapesti lakos saját, valamint Béla nevű kiskoru gyermeke Erdőre, Rosenfeld Nándor budapesti lakos Nyérrre, Stern Izidor budapesti lakos Szigőre, Stohl József budapesti lakos saját, valamint Tivadar nevű kiskoru gyermeke Ligetire, Tomasičs András ezinkotai la-

kos saját, valamint Anna nevű kiskoru leánya Taksonyra, dr. Weiner Emil budapesti lakos Weynerre, Klein József bpesti lakos Kárpátra, kk. Lichtmann Artur debreczeni lakos Losoncra, Shoumal József budapesti lakos Györgyre, kiskoru Klein Dezső monori lakos Parányira, Rocenk Ernő budapesti lakos Roskaira, Weinstein Sándor tiszai lakos saját, valamint László nevű kiskoru gyermeke Hajdura, Weisz Nánán budapesti lakos Várkonyira, dr. Preszburger Ignác budapesti lakos Palotára, kiskoru Weiner Rezső, Ödön, Alice, Tibor és Ibolya budapesti lakosok családi nevének Vidorra kért átváltoztatását megengedte.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt leginkább az ország északi nagyobb felén fordult elő egy-két mm-nyi csapadék (hó vagy eső). A hőmérséklet lényegesen változott, a normálnál többnyire némileg alacsonyabb és minimuma -12 C. fok volt Tatrafüreden meg Araváralján, maximuma 12 C. fok Fiumében meg Cirkvenicán.

Prognózis a következő 24 órára:

Hőemelkedés és elvétel csapadék várható. (Sürgönyprognózis: Enyhe, elvétel csapadék.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Párhózat, Csapadék mm. (max., min.), Hőmérséklet (max., min.). Lists various locations like A-Szlávia, Ungvár, Kőszárk, etc.

VIZÁLLÁS.

márcz. 8. márcz. 9. márcz. 8. márcz. 9.

Table with columns: Állomás, méter, márcz. 8. márcz. 9. méter. Lists locations like Inn, Duna, Sopron, etc.

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiadóhivatal igazgató: PAJON MATYAS.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1911. márczius 10-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Sire. Színmű 5 felvonásban. Irta: Henry Laveden. Fordította: Száz Zoltán. Személyek: Roulette, Cabot, Rémus abbé, etc.

Kezdeté 7 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

KIRALY SZÍNHÁZ.

A proféta. Péntek, 1911. márcz. 10. Medikus. Életkép 3 felvonásban. Irta: Bródy Sándor. Személyek: Ruben orvos, Riza, lány, etc.

Kezdeté 7 órákor.

M. kir. OPERAHÁZ.

A zsidónő. Dalmű 5 felv. Zenéjét szerzte: Havéy. Szövegét írta: Sereno. Fordította Jakab I. Személyek: Eregai, Lipót, Ruggiero, etc.

Kezdeté 7 órákor.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

KIRALY SZÍNHÁZ.

A babuska. Vandeville 3 felvonásban. Irta: Fiers és Caillavel. Fordította: Gábor Andor. Zenéjét szerzte: Fali Leó. Személyek: Premiér, Harmath I., etc.

Kezdeté 7 órákor.

ROYAL ORFEUM ERZSÉBET-KORÚT 31. TELEFON 110-2. Minden este 8 órákor a nagyszerű márcziusi műsor. Márczius 10-étől 15-éig Rudolf Meinhard mint vendég. BALALAJKA!! A guvernáns Kornai Bertával.

STEINHARDT MULATO Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-28. Márcziusi műsor. STEINHARDT nadrágszoknyában, SZÖKE SZAKÁLL mint postahivatalnok, HUNYADI uj kuplékkal. Uj külföldi számok. Bohózatok. 9 órákor! ENYÉM, TIED, ÖVE. 11 órákor. FEGYVERGYAKORLAT.

Heti műsor:

Table with columns: Márczius hó, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Varszínház, Vigaszínház, Magyar Színház, Király-Színház, Fovárosi Varosligeti Színház, Urania, Hangversenyek. Lists performances for March 11 and 12.

SZINHÁZAK.

Péntek, 1911. márczius 10-én.

MAGYAR SZINHÁZ.

Anatol.

Ot egyfelvonásos. Irta: Schnitzler
Artur. Fordította: Biró Lajos.

Személyek

Anatol Geth
Ilona Góthnő
Max Z. Molnár
Cora Tóth I.
Gabriella Báthori G.
Bianca Nagy T.
Annie T. Forrai R.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi Városi Színház

A szolnyanadrág.

Énekes bohózat 4 felvonásban.
Magyar színe a kalmazta:
Feld Mátyás.

Személyek

Szolnyanadrág szűz Hidy I.
Fogas Károlt Kózik
Fogas Lueza Hudaček N.
Ratófi Péter Földes
Lengyel Péter Török
Bokkái Tesczprémné
Vezin Taszilo Szalay
Vimmerli Manó Keiler
Bimmeriné Lányi E.
Bumerli Izidóra Deilnő
Zahany Leo Bibary
Nagy Sándor Fekete

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URANIA SZINHÁZ.

Eva.

Irta: Ráth-Végh István.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRÁF

Vépszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39.

1911. márczius 9-től márczius
13-ig a teljes új félteti műsor:

A fekete kilenczes (dramai
jelenet). — A Nilus mentén
(tájkép, illatos havanna kó-
mikus jelenetek). **Milton** (tör-
telem dráma). Az Alpokban
sportolva. — Bandika süket
(tréfa). Tunisi képek (gyönyörű
természettudomány). — A gyáva
aszfalthévíz (kacagató mó-
kák). — **A Démon** (Lermontov
költeménye).

Legközelebbi műsorváltozás
hétfőn, márczius hó 13-án.
Az első előadás heteknapokon.
d. u. 4 órakor, vasár- és ünne-
pnapokon d. u. 7/8-kor kezdődik.

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31.

Este 8 órakor
legelsőrangú színházi és
varieté-előadás.

Márczius 10-től 15-ig
RUDOLF MEINHARD

a bécsi Residengbühne híres
tagja, mint vendég.

Balalajka Volkovszky vilá-
ghírű orosz énekes és táncos
társulata és zenekara.

A guvernans. Bohózat, **Kor-
nai Bertával** a főszerepben.

Partnerei: Szalontai Feriké,
Bárony, Gabányi, Tibanyi,
Máthé, Kis Belák. **A szállodai
tolva**. Játékszámok: Bárony,
Csabai, Palásthy, Gabányi,
Nagy, Kornai Berta, Solti
Hörmin. **A nadrágszoknya**
és még 12 elsőrangú attrakció

Minden vasár- és ünnepnap
delután 3/4 órakor mérsékelt
helyaru delutáni előadás az
összes attrakciók fellépével.

WERTHEIMER-ORFEUM

VI., Szerecsen-utca 35. szám.
Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4-49.

Kezdeté este 8 órakor.

Egészen új műsor! Két szenzációs premier!

MOZOG AZ URAM.

Bohózat, írta Gabányi László.

Sláger! Világszenzáció!

Mammon der Geldgott.

Fantasztikus operette, írta: J. Leitner. Zenéjét szerzte:
Fricsi. Amerikában több mint ezer előadást ért.

A lengyel bibliai operett társulat vendégjátéka. Sok új at-
trakció, és nagyszerű szólószámok. A puzari-
nyel emeleti téli kert műsora új. Negyven
szép nő fellépte. Reggelig cigányzene. Kezdeté éjféltől.
Vasár- és ünnepnapokon delutáni előadás, mérsékelt hely-
árral. Kezdeté delután 7/8 órakor. — Jegyek kaphatók az
orfeum pénztáránál és a Hungaria földben.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

9/10 órakor! Ma Ujdonság!

A „Doktor feleség“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órakor! Ujdonság!

„Die höhste Frechkeit“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Trebitsch Sándor.
Rott Sándorral mint Lisette szobaleány

Jegyek elővételben a nappali pénztárnál d. e. 9-11-ig és
d. u. 8-6-ig. — Konti különlégségi tőzsde, Andrassy-
ut 29. és Sopronyi nagytőzszeben, Rakóczi-ut 1. szám.
12 óra után az 1-ső emeleti Casino de Parisban a világ
legelső ének- és táncszámok fellépte.

**A magy. kir. Opera művészei,
A magy. kir. Zene-Akadémia,
A Nemzeti Zenede, az ország leg-
előkelőbb zene-iskolák Tanárai**

szívesen elismerték, hogy hegedűt

Reményi Mihály

olyant készít, mely bármely régi 1000 fo-
rintos hegedűvel a versenyen sikeresen kiállja.

Reményi hangfokozógerendája

által bármely rossz hangú hegedű sokkal jobb,
crésőbb és nemesebb hangot kap. Sikertér ke-
zesség minden egyes hangszernél. Árjegyzéket
kérjen Reményi műhegedű-készítési
osztályától

Budapest, Király-u. 58.

A világon legjobb quintisztika hurjai csak Reményinél.

Magyar dalos-hangverseny.

A „Petőfi-Társaság“

matiné-bizottsága

1911. évi márczius hó 15-én

szerdán este fél 8 órakor az
Országos Magyar Királyi Zene-
akadémia (VI., Liszt Ferencz-
tér 12.) nagytermében

Magyar DALOS Hangversenyt

rendez, amelyet Herczeg Ferencz, a
„Petőfi-Társaság“ elnöke nyit meg.
Felolvasást tartanak a hangversenyen:

Várady Antal a társaság főtiktára	Sándor Erzsi a m. kir. opera művésznője
Pekár Gyula	Marschalkó Rózsika hangversenyénekesnő
Pap Zoltán a társaság rendes tagjai	Környey Béla
Flattné Gizella	Takáts Mihály
M. Medek Anna a m. kir. opera művésznő	Rózsa S. Lajos a m. kir. operai művész
Szemere Árpád a m. kir. opera művésze	
Noseda Károly m. k. opera karigazgatója	
Antalffy Zsirus D. az orsz. magy. kir. zene- akadémia orgona-tanára	
Némethy Károly grafikai művész	

továbbá Oláh Károly tárogató-mester és
Radics Béla zenekarának közreműködésé-
vel eredeti új magyar dalokat mutatnak be
Pap Zoltán „Muzsikaszó“ címmel
nagy illusztrált diszkidásban megjelenő nótás-
könyvéből.

A hangversenyen, amelynek egész jövedelmét a
Petőfi-család síremléke létesítésének költ-
ségeire fordítják, a szünet alatt vitetett ké-
pekkel bemutatják azokat a festményeket és rajzo-
kat, amelyeket a „Muzsikaszó“ című műhöz
kiváló festőművészek készítettek. Köztük: Benczur
Gyula, Baditz Ottó, Basch Árpád, Bosznay István,
Boruth Andor, Deák Ebner Lajos, Dudits Andor, Eder
Gyula, Erdőssy Béla, Feszty Árpád, Garay Akos, Glatz
Oszkár, Gyárfás Jenő, Jendrassik Jenő, Hary Gyula,
Innocent Ferencz, Juszko Béla, Kacziány Ödön, Katona
Nándor, Karvay József, Karlovszky Bertalan, Keményfi
Jenő, Kézdi-Kovács László, Knopp Imre, Komáromi
Katz Endre, Margitay Thámér, Magyar-Mannheimer
Gusztáv, Mészáros István, Mányay József, Nagy Vilmos,
Neogrady Antal, Nyilassy Sándor, Olgyay Ferencz,
Olgyay Viktor, Poll Hugó, Pap Sándor, Pentelei Molnár
János, Nádler Róbert, Rakksányi Rezső, Révész Imre,
Rottmann Cézár, Spányi Béla, Stetka Gyula, Tolnay
Akos, Tölgyessy Arthur, Tull Ödön, Ujváry Ignác,
Udvargy Géza, Vastagh György, Vastagh Géza.

**A jegyek árai: 10.—, 8.—, 6.—,
4.—, 3.— és 2.— korona.**

**Jegyek válthatók: Bárd Ferencz és
Testvére zenemű-
kereskedésében: IV., Kossuth Lajos-utca 4. és VI.,
Andrassy-ut 2., Rózsavölgyi és Társa zenemű-
kereskedésében: IV., Kristóf-tér 3., Harmonia r.-t.
zeneműkereskedésében: IV., Váci-utca 22. Lyra
hangverseny igazgatóságánál: VI., Andrassy-ut 15. sz.**

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este

a saison legkacagtatóbb műsora Reynold és Donegan

a felülmulhatatlan kerekese-koresolyaművészek.

REGINA de BERGONIE, a gyémántkirálynő,
AVERINOS a legnevetetőbb szám, **Dr. Rückle**
a csodás fejszámoló, **Baggenses**, **Modi**,
Conchita és a többi nagy hírnévű attrakció.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Minden vasárnap és ünnepnap két előadás. —
Jegyelővétel 10-1 és 3-6-ig a napp. pénztárnál.

Royal Cabaret

A Royal Orfeum épületében. (VII., Erzsébet-körút 31.)

Budapest legelőkelőbb éjjelutáni szórakozó helye.

40 női szépség lép föl ének- és tánc számokkal. Az előadás
kezdete éjjel 12 órakor. Többek között fellépnek: Farfalla;
Zelnech quintett; Miss Darlington; Izrid Peters; Susi Lucca;
Miss Zen Door; Major Mariska; Toto Raffat Bey; Mlle Ferra
siris; Molly Perlyt; Carola Wolter; Lilly Harrison; Mad
Delannay; Brothers Carr; Maritta Itolowa; Margaret And
Teleki Évi; Atta Veron; Ligeti Mariska; Antal Irén; Váradi
Adél; Mimi Corintha; Perényi Nussi; Annie Neumann; Lulu
Kaskal. — Belépődíj 1 korona. — Egy óra után szabad
bemenet. — Keringő verseny. — Farsangi táncok. — Reggel
5 óráig cigányzene. — **Kukó Vince** és zenekara

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket,
Kertek, parkok tervezését, alakítását,
fenntartását. Alkalmi és állandó díszít-
éseket. Téli kertek berendezését, min-
den e szakba vágó munkát. :: :: ::

Telefon: 88-75. Telefon: 88-75.
Külső telep: Gyarmat-utca 25.

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegye-
ket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

FŐVÁROSI SZINHÁZAK

Műsora 262 SZÁM

Minden füzet külön is kapható.

Uj:

253-55. A balga szűz. Színmű 4 felvo-
násban. Irta Henry Bataille. Fordította
Ábrányi Emil. 90 fillér.

256-58. A szent liget. (Le bois sacré.)
Vígjáték 3 felvonásban. Irta Caillavet
és Fiers. Fordította Molnár Ferencz
és Heltai Jenő. 90 fillér.

259. Mária Magdolna. Színmű 3 fel-
vonásban. Irta Maurice Maeterlinck.
Fordította Adorján Andor. 30 fillér.

260-61. A kard becsülete. Színmű 4
felvonásban. Irta Kazaliczky Antal.
60 fillér.

262. Szent Antal csudája. 2 fel-
vonásban. Irta Maurice Maeterlinck.
Fordította Adorján Andor. 30 fillér.

A gyűjtemény teljes jegyzéke kívánatra
ingyen kapható.

Kiadja

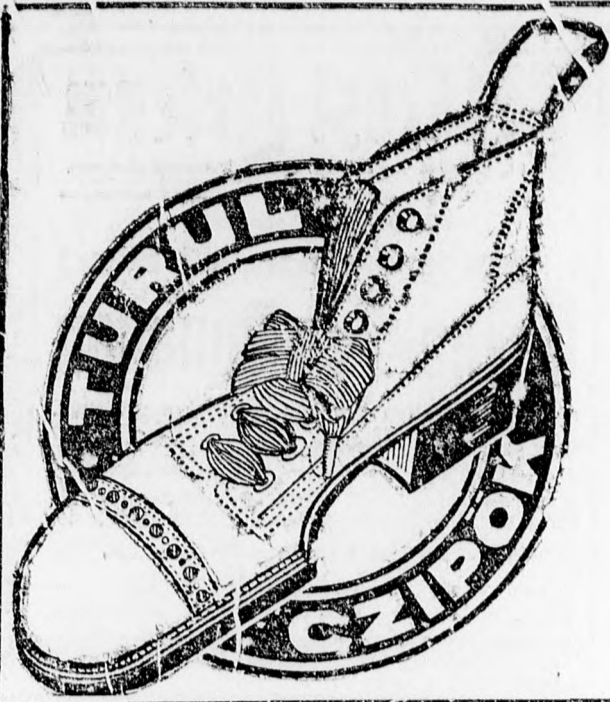
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) részvényársaság

Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

Kapható minden könyvtár- és kereskedésben.

Turul-Cipő

elegáns,
tartós
jutányos.

Turul Czipőgyár r.-t. Temesvár.

Főraktár: **BUDAPEST Kossuth Lajos-utca 14/16.**

1200 munkás és alkalmazott. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 130 fiók a bel- és külföldön.

JILONA TEAVAJ

edés tejszínből készült legfinomabb csemegevaj.
(Törvényesen védve) Vidékre 1/4, 1/2, 1/3-es adagokban 5 kg-os postacsomagokban, helyt utánvét mellett 17 koronáért szállítunk
Szántó Sándor és Szántó Adolf VII., István-ut 67. sz.
Telefon: 56-48. — Vidékre 5 kilogrammos csomagokban 1/4, 1/2, 1/3 adagokban bérmentve, utánvéttel 16 koronáért.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 30 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bújakort (syphilist), bőrbajokat, elyengült fertőzést, idős-bekérelt is, onfertőzést és annak utóhatásait, ideg- és hágerőzsbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 10-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2. szám.

Levél útján is biztos gyógyulást találnak azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy távol a fővárostól laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatra küldetnek.

Guttermuth János

fogműtérme, Baross-tér 18. szám

Műfog.

A Fosti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdonát képező Baross-terti házából 8 évi pontos lakbérfizetés dacára minden ok és megkérdésem nélkül 650 K-val kistegeztettem. Műtermemet már Baross-ter 18. sz. alá helyeztem át. Keleti pályaudvar közelében. Telefon 159-63.

Magy. kir. államvasutak üzemeltetőség
Kolozsvártt. 7421-911. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Zuzott kő szállítására.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetősége a vonalai részére az 1911. és esetleg a következő 1912., 1913. évekre szükséges zuzott kő szállítására ezennel pályázatot hirdet.

A megközelítőleg szükséges zuzott kő 1911. évre 22,000 m³-t, az 1912. és 1913. évre pedig évenként 37,000 m³-t tesz ki. Az ajánlati úrlap, valamint az ajánlati felhívás, amelyben a szállítási feltételek és a vonalak szükséglete részletezve van, az alulírott üzemeltetőségnél ingyen kaphatók s minden üzemeltetőségnél megtekinthetők.

A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben levő 122291-96. sz. általános feltételek, valamint a 7421,911. sz. ajánlati felhívás értelmében történik, mely feltételek a pályázati határidőig alulírott üzemeltetőség anyag és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden üzemeltetőségnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat egész szükségletre, vagy annak bármely részmenyiségére is szólhat.

Az évenként 1 koronás magyar okmányblyeggel ellátott, szabályszerűen kiállított, aláírt és pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett ajánlat ezen alábbi külczimmal:

„Ajánlat zuzott kő szállítására 7421-911. számhoz” 1911. évi márczius 24-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak kolozsvári üzemeltetőségének általános osztálya főnökehez (Kolozsvár, Boesky-tér 4. sz.) benyújtandó, vagy posta útján beküldendő, megjegyezvén, hogy csakis ezen feltételeknek megfelelő ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban 1911. évi márczius hó 23-án déli 12 óráig a kolozsvári üzemeltetőség gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján oda küldendő.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítandók, de névértéken felül nem számíthatók.

Az üzemeltetőség.

FŐNÖKÖK

ezrei eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írásu, visszaváltós, tabulátoros, összedobillentyűs, automatikus sorváltós, csupa acézből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-klaviatúrás

Ujlaki-írógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógépeinkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országsszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 132-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellékkeresetre reflektálnak, közöljék orzímüket. Vidéki képviselők kerestének.

SINGER és WOLFNER KIADÁSAI

Budapest, VI., Andrássy-ut 10. szám.

Márczius 15.-ki irodalom!

Uj szavalókönyv. Hazafias ünnepekre, iskolai vizsgálatra és egyéb alkalmakra való költemények és kiváló közzöntök gyűjteménye 6-12 éves gyermekek számára. A legújabb magyar gyermekköltészetből összeválogatta **Havas István.** Ára 1 kor. 80 fill.

Rákosi Viktor: Korhadt lakereztek. Harmadik ifjúsági kiadás. Diszkótésben Ára 4 koron.

Pósa Lajos: Száll az ének Szavalni való hazn. versek. Füzeve 2 koron. Diszkótésben 4 koron.

Pósa Lajos: A sző adágharoz hősei. Képek az 1848-49. szabadságharozból. Képekkel 60 fill.

Pósa Lajos: Hazn és szabadság. Hazafias szavalványok és költemények 60 fill.

Gauss Viktor: A piros köpönyeg. Elbeszélés a magyar szabadságharozból. Képekkel 60 fill.

Sebők Zsigmond: Kossuth Lajos életrajza. Kötve 60 fill.

Krudy Gyula: Előre. Hazafias elbeszélés. Képekkel 60 fill.

Lengyel Laura: Magyar hősök. Történeti elbeszélés. Képekkel 1 kor. 20 fill.

Lengyel Laura: A virradat napja. Történeti elbeszélés. Képekkel 1 kor. 80 fill.

Madarassy L.: A kis hadsereg. Történeti elbeszélés. Képekkel 1 kor. 20 fill.

Perényi Lajos: A hazifélt. Hazafias elbeszélés. Képekkel. Ára 60 fill.

Tábori Róbert: Gábor Áron. Történeti elbeszélés. Ára 60 fill.

Farkas Imre: A kapitány. Jelenet. Előadja 2 férfi és 1 nő. Ára 30 fill.

Ünnepi versek. Szerkesztte **Dr. Vajda Gyula.** Szavalókönyv. Iskolai ünnepekre alkalmas költemények gyűjteménye. Második kiadás. Ez a gyűjtemény aranykönyve a magyar ifjúságnak. Egyrészt az összes iskolai ünnepekre alkalmas szavalókat csoportosítja, másrészt remekíróink költeménye mellett az újabb magyar költészet összes nevesebb képviselőinek műveit tartalmazza. A vaszkos kötet 300 költeményt tartalmaz. Ára füzeve 3 koron. Diszkótésben 5 kor.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NÁSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEDELNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-ES MŰVEK IS

üzletében szereshetők ne

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÖLÖNÖS DONDOT FORDITOK.

ÁRJEGYZÉK 2000 RÁVZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férikülönlegesége tucattalja 12.- korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosiilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

A legjobb benzínmotoros magánjárókat

a világhírű angol „Campbell” motorgyár egyedüli vezérképviselője

Korányi Viktor szállítja. A legtartósabb, a legjobb szerkezetű, a legbiztosabb üzemi.

Olasz árak! Olasz üzem! Képzett felülettel! Több évi jólállás! Vevőket a motorkezelésben díjmentesen oktattunk ki. Kiváncsiak díjmentes költöztetéssel és felvilágosításokkal szolgálnak.

KORÁNYI VIKTOR
Posta, Liszt Ferenc-tér 9.

Első Magyar Iparbank.

Hirdetmény.

Az Első Magyar Iparbank részvényeseinek folyó évi február hó 27-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a bank eddigi **6,000,000 koronát kitevő alaptőkéjét** 13,334 drb. egyenként 300 kor. névértékű új részvény kibocsájtása által összesen 4,000,200 koronával **10,000,200 koronára** felemeli és felhatalmazta az igazgatóságot az új részvények kibocsájtási idejének és a kibocsájtás módjaitainak meghatározására.

A kibocsájtandó új részvények a folyó üzletév nyereségében részesülnek s ennek folytáé az 1911. üzletévre vonatkozó osztalék-szelvényekkel kezdődő szelvényivel lesznek ellátva.

Elhatározta a részvényesek közgyűlése azt is, hogy a 13,334 drb. új részvényből **4000 drb.** részvényre a részvénybirtokosoknak az elővételi jog a következő feltételek mellett biztosított:

Az elővételi jog folyó évi **márczius hó 10-ikétől folyó évi márczius hó 22-ikéig** bezárólag gyakorlandó;

5 drb. régi részvény tulajdona 1 drb. új részvény átvételére jogosít, ötnél kevesebb számú régi részvényre megfelelő számú ötöd ideiglenes részvények adatk ki;

Az új részvény kibocsájtási ára ..... 400 korona.
továbbá ezen összeg után járó 5% kamat folyó évi január 1: napjától a befizetés napjáig, valamint részvénybelyegilletékért ..... 1 K 26 f.

A befizetés **egyszerre** történik és a régi részvények megfelelő számmegjyzék kíséretében, lebélyegzés végett, egyidejűleg a bank pénztáránál (V. József-tér 1. sz., I. emelet) a délelőtti hivatalos órák alatt benyújtandók; a régi részvények a benyújtónak azonnal visszaadtnak, a befizetés ellenében pedig megfelelő számú bemutatóra szóló ideiglenes részvények adatk ki.

Az ideiglenes részvények folyó évi május hó 15. napjától kezdve szelvényivel ellátott eredeti részvényekre kicserélhetők; e czélból az ideiglenes részvények a megfelelő számmegjyzéken számsorrendben felsorolva benyújtandók, amely alkalommal egyuttal bejelentendő az is, hogy az eredeti szelvények mily névre legyenek kiállítva.

A t. C. részvényesek figyelmeztetnek, hogy elővételi jogukat folyó évi márczius hó 22-ikéig bezárólag annál inkább gyakorolják, mert ezen időpont után az elővételi jog gyakorlása megszűnik.

Budapest, 1911. márczius 1.

Az Első Magyar Iparbank Igazgatósága.

UNION BANK

Az Union-Bank részvényeseinek **negyvenegyedik rendes közgyűlése** **pénteken, 1911. évi márczius hó 24-én d. e. 11 órakor** lesz az intézet helyiségében, Bécsben, I. Renggasse 1.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság jelentése és a zárszámadás előterjesztése az 1910. évről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése és ennek tárgyában határozathozatal.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség felosztására vonatkozólag.
4. Választások az igazgatóságba.
5. A felügyelő-bizottság választása az 1911. évre.

Bécs, 1911. évi márczius hó 7-én.

(Utánnymás nem díjaztatik.)

Rekedtség
biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle csukorka. 60 filléért mindent kapható.

Sajnos de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes speciálista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemü életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos speciálista országos híri intézete (Budapest, IV., Muzeum-körút 13), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, hűgycső-, hólyag-, ideg- és háterinczbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült térféret, (impotenciától) kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, verbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szivesen adnak levelére kimerítő választ (a levélben csak válaszbélyegyet kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta: d. e. 10-12-ig, d. u. 3-5 óráig, vasárnap déli 12 óráig. **Ehrlich 606 kurát is végezzük.**

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos speciálista, Budapest, IV., Muzeum-körút 13.

Legszebb Legjobb Legolozóbb

Pap lan Pap lan Pap lan

Kárpitosáru-, rés- és vasbutorgyáros, lakator, nád- és kerübutor, ornyó és sátor, minden méretdben megrendelés szerint is. Gyógykezelő fehér és szürkopokróczok, gyapjú- és flaneltakarók, szőnyegek minden nagyságban, stierrek, szövet- és csipkefüggönyök, ágytaratók, butlerszövetek és mindenféle kellék nagy választékban. Gyermekszékek és keresztelőkészleteket a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig.

Szálloda-, intézet-, fürdő- és kórház-berendezési gyár

GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Gyár: VII., Kertész-u. 7., 9. és 20. sz.

Árjegyzék bárkinek kívánatra ingyen és bérmentve küldeték

Bécs és vaságyak minden kivitelben.
Gyermekszékek nagy választékban.
Botgatólokoosik.
Bécsnyos kocsifűtés minden méretdben 20.- kor.
Összeosztható vaságy kivitelű 3 matracal 22.- kor.
Bécsny-ágybetétek bármely nagyságban.
Költők, Jalousinok és nádroletők minden méretdben készíthetnek.

var.
14/16.
külföldön.
esetleg posta
zett úrfolyam
lül nem szá-
tvezetőség.
K
nyű szerrel
EK
ndü, látható
nyus, auto-
ól gyártott,
ras
bet.
zedő irodai
AK.
rebb Uplaki
NK.
zerete.
entve.
VII. ker.,
rut 28. sz.
mellék-
ozimkiet.
k.

ADÁSAI
szám.
alom!
iskolai vizs-
calmakra való
ye 6-13 éves
mekköltséget-
kor. 80 fill.
tek. Hárma-
Diszkótesben
4 korona.
való haszn.
l. Diszkótes-
4 korona.
isel. Képek
zból. Képek
60 fill.
lafas sz-
60 fill.
Elbeszélés a
l. Képpel -
60 fill.
életrajza-
60 fill.
és. Képekkel
60 fill.
rjéneti elbe-
or. 20 fill.
Történeti el-
or. 80 fill.
rténeti elbe-
or. 20 fill.
elbeszélés.
60 fill.
eti elbeszél-
60 fill.
odja 2 férfi
30 fill.
a Gyula-
népnyelvre
kiadás. Ez
k. Egyrészt
szavakat
nye mellett
épíselőinek
nynt tartal-
5 kor.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, okmányszekrények, használtak és újak...

Házasságokat diszkreton közvetít Faragó Jenő...

?! Akar ön szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni?

Pénzszekrényeket fűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó árakon...

Papirhéj diót, mézedei téli szőlőt postakosaránként 3.60...

Fajborokat lefejtte kölcsönhözóban hektóliterenként 44 koronáért...

Marónt, narancsot, ezitromot, datolyát, papirhéj diót, füget, orosz teát...

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék...

Legjobb likőrök és rum készíthetők kivonatimmal. Egy üveg ára 60 fillér...

Gyümölcsfa díszfa és rózsaszarjgyékekkel ingyen szolgál Weber faiskolája...

25 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban...

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy-féle cukorka...

Sas szálloda Budapest, IV., Sarkantyus-utca 12.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály...

Diszkreton-kedvelők kérjenek árjegyzéket az Első magyar díszfűző-faiskolától...

MAGANTANULÓKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra...

Magyar Tanügyi Intézet Rottenbiller-utca 5/a. sz.

200.000 drb Disz- és sorfa

különös szép vadgesztenye, gömbökész, gömbkörös, fűgy, krisztustóvis, juhar stb. valamilyen különféle aszomorfus...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellékek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca B. 46.

BUTOR vevőknek rövid ideig alkalmas vásárlás kínálkozik egyszerű és finom asztalos és kárpitos butorokban...

Ajtók, Ablakok, vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80.

VAN gramofonja?

Ha van közölje címét. Mindegy gramofontulajdonos 1/2 évig ingyen kapja a pompásan illusztrált gramofonszaklapot...

Szent László Intézet Budapest 27. Veres Pálné-utca 16. sz.

Soha nem létezett rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butorokat részletfizetésre.

Alkalmi vásár az összes hányezerekből. Melyes lezártított árak. MARNITZ FRIGYES Budapest, VIII., 4. József-körút 37-39 sz.

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapon át kereskedelmi szaktagyagkat, gépírást, gyorsírást, helyesírást, szepírast, német nyelvet...

Sok pénzt kereshet! mellékeresetként is minden üzleti tőke és előismeretek nélkül, képviselőtem átvétele által.

SINGER varrógépek kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiválto és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán 2765

Vendéglősök azonnal kérjük új automata gramofonunk árjegyzékét, melyet kényelmes havi részletre szállítunk.

Szent László Intézet, Budapest 27. Veres Pálné-utca 16. sz.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lélemelot. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagóni és palisander butorok, nri szobák, angol börgarnitúrak és teljesen berendezett miniaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.

Rayonképviselők ügynökök és reprezentábilis viszontelárusítók kiknek nagy ösmeretsegük van jobb izr. körökben, egy szabadalmazott kegyeleti ujdonság értékesítéshez kerestetnek.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelberger-Markovits rendszerű) és gépírás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű látható írásu írógépekre beiratkozhatni naponként.

A t. cz. gazdaközönség az iparvállalatok figyelmebe ajánlom 1884 óta lenálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámat.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platinát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiválto és teljes értékét kifizetem.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip utca 8. Telefon 54-74.

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár.

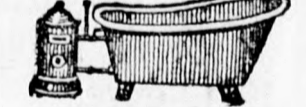
Soványosság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáplapora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek.

Pénzt akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és minden-nomú kereskedelmi áru-ra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 15. sz.

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és kafo-natiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Jelzalogkölcsönt 60 évre. Vatikólkölcsönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósítat.

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. Szegehoné S. Lujza intézete Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 29324

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban.

Fürdőkádak magy. kir. szab. fűtéssel jégsekények, foteul és gyermekkádak kaphatók

Wiesel Adolf Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarkon. Telefon 91-20. 28793

BUTOR köszpénzért vagy részletre minden kamát nélkül legolcsóbban. Oriási választék politurus butorokban Nagy Imréné! Bpest, VI. Váci-körút 9. Felárat Szerencsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.